

Agrárgazdasági Információk

 Magyar
Államkincstár

AZ AGRÁR-KOCKÁZATKEZELÉSI RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE 2017

Agrárgazdasági Kutató Intézet

**AZ AGRÁR-KOCKÁZATKEZELÉSI
RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK
ÉRTÉKELÉSE
2017**

Szerkesztő: Kemény Gábor
Lámfalusi Ibolya

Szerzők: Keményné Horváth Zsuzsanna
Péter Krisztina
Zubor-Nemes Anna
Lőrincz Katalin
Kóti Adrienn

Opponensek: Móró Tamás
Gazdag Gyula

Felelős kiadó: Kemény Gábor

Szerkesztőbizottság: Biró Szabolcs
Dublecz Károly
Felföldi János
Fertő Imre
Herdon Miklós
Illés B. Csaba
Kapronczai István
Káposzta József
Kemény Gábor
Kertész Róbert
Keszthelyi Szilárd

Lámfalusi Ibolya
Pető Károly
Potori Norbert
Rieger László
Stummer Ildikó
Szakály Zoltán
Szűcs István
Takács István
Tóth József
Tóth Tamás
Vágó Szabolcs

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Postacím: H-1463 Budapest, Pf. 944
Telefon: (+36 1) 217-1011
Fax: (+36 1) 217-4469
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

DOI: <http://doi.org/10.7896/ai1807>
ISSN 2415-9557
ISSN 1418-2130 (Agrárgazdasági Információk sorozat)

Nyomda, kötetzet: Prime Rate Kft.
© Agrárgazdasági Kutató Intézet

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatva vagy elektronikusan) történő tárolása vagy továbbítása, továbbá bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	5	A II. pillér részletes eredményei	33
Problémafelvetés	5	Részvétel	33
Módszer	5	Járásonkénti bontás	33
Eredmények	5	Biztosítási típusonkénti bontás	35
Szabályozás és módszertan	7	Díjbevételek változása	37
Szabályozási környezet	7	Ágazatonkénti bontás	39
Módszertan	9	Méret szerinti bontás	43
Adatbázis	9	Károsodás	43
Számítási eljárások	9	Járásonkénti bontás	43
Időjárási jelenségek 2017-ben	11	Veszélynemenkénti bontás	46
A rendszer összesített eredménye	14	Biztosítási típusonkénti bontás	49
Az I. pillér összesített eredménye	14	Méret szerinti bontás	55
A II. pillér összesített eredménye	15	Kárhányadok	56
Az I. pillér részletes eredményei	17	Biztosítási típusonkénti bontás	56
Részvétel	17	Járásonkénti bontás	58
Járásonkénti bontás	17	Ágazatonkénti bontás	58
Ágazatonkénti bontás	17	Méret szerinti bontás	61
Méret szerinti bontás	20	Biztosítási díjak változása	61
Károsodás	21	Executive Summary	67
Járásonkénti bontás	22	Introduction	67
Veszélynemenkénti bontás	22	Methodology	67
Ágazatonkénti bontás	25	Results	67
Méret szerinti bontás	28	Kivonat	69
Kárhányadok	29	Abstract	69
Járásonkénti bontás	29	Mellékletek	70
Ágazati bontásban	29	Mellékletek jegyzéke	70
Méret szerinti bontás	32		

Vezetői összefoglaló

Problémafelvetés

Jelen kiadványunk a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer működését és eredményeit mutatja be a 2017-es évre vonatkozóan. Kiadványunk célja, hogy segítséget nyújtson a rendszer irányítójának, az Agrárminisztériumnak a jogszabályi háttér esetleges változtatásához, valamint tájékoztató pontot jelentsen úgy a termelők, mint a biztosítótársaságok és biztosítói egyesületek részére is.

Az értékelés első részében áttekintjük a 2017. évre vonatkozó jogszabályi hátteret, valamint a tárgyévvel jellemző időjárási jelenségeket. A további fejezetekben az I. és a II. pillér eredményeit értékeljük járásokként, veszélynemenként, méretkategóriánként és ágazati bontásban, valamint megvizsgáljuk a biztosítási díjak változását az „A”, „B”, „C”, illetve kiegészítő biztosítások esetében külön-külön is. Kiadványunkban zárás-ként összegezzük a 2017. évet jellemző történéseket és eredményeket, illetve javaslatokat fogalmazunk meg a következő évekre.

Módszer

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2017. évi működésének értékelése során döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően három blokkból tevődik össze, amelyek az alábbiak:

- kárenyhítési hozzájárulások;
- kárenyhítő juttatások;
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések

és ezek kapcsolódó adatai.

Az adatok legnagyobb részét, az első két nyilván-tartást a Magyar Államkincstár gyűjti és bocsátja rendelkezésre – melyekért ezúton is köszönetünket fejezzük ki – mint a kárenyhítési rendszer I. pillérének be- és kifizetéseit kezelő szerve. A harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI állítja össze. A kiadvány mutatóinak fent jelzett eltérő aggregáltsági szintjei – a jövőben az adatszolgáltatás összehangolásával kiküszöbölhető – kényszerű becsléseket igényeltek az üzemszintű adatok dezaggregálásában. A felsorolt mutatók közül üzemi szinten állt rendelkezésre a kárenyhítő juttatás. A méretkategória szerinti bontás nem a kv-

törvényben megadottak szerint történik (nincsenek létszám-, árbevétel- stb. adataink), hanem az Egyeséges Kérelemben szereplő területadatok alapján. Mikrovállalkozáson az 5 hektár terület alatti termelőket értjük, kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

Eredmények

Átlagosnak mondható időjárási viszonyok mellett gazdálkodhattak a mezőgazdasági termelők 2017-ben. A legjelentősebb károkat a tavaszi fagy, a jégeső, az aszály és a téli fagy okozták. A károk zöme az ültetvénykultúrákat és a szántóföldi növénykultúrákat érintette.

A kárenyhítő juttatás igénylésében fontos változást jelent 2017-től, hogy a 15 százalékot meghaladó hozamérték-csökkenésnek, ami az igénylés feltétele, már nem üzemi szinten, hanem a természetett növénykultúra esetében kell teljesülnie. A módosítás célja, hogy a termelők mind szélesebb köre részesülhessen kifizetésben. Az I. pillérben a termelők száma 1,7 százalékkal nőtt az előző évihez képest, 73 543-ról 74 811 főre változott. Az egyes ágazatokban a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a zöldségkultúrák esetében csökkent, a szántóföldi növénykultúrákban és az ültetvénykultúrákban kismértékben növekedett az előző évhez képest. A legjobb penetrációval továbbra is az ültetvénykultúrák rendelkeztek, értékük átlagosan megközelítette a 99 százalékot, míg a szántóföldi növényeknél 92,2, a szántóföldi zöldségeknél pedig 91,5 százalék volt a biztosított terület vetésterülethez viszonyított aránya. A jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma 29 százalékkal nőtt, az igényelt összeg az előző évi érték másfélszeresére emelkedett, 4928 millió forintról 7160 millió forintra. A kárenyhítő juttatás 31,6 százalékát tavaszi fagykára, 27,5 százalékát aszálykára, 20,7 százalékát jégesőkára, 13,7 százalékát téli fagykára fizették ki. Ezen felül 3,1 százalékban belvízkára, 1,6 százalékban viharkára, 1,6 százalékban felhőszakadéskár enyhítésére történt kifizetés. Őszi fagykára és mezőgazdasági árvíz kára kárenyhítő juttatást nem fizettek 2017-ben. A növénykultúránkénti bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból a gyümölcsfélék 48,1 százalékkal, a szántóföldi növények 41,7 százalékkal, a szántóföldi zöldségek 10,2 százalékkal részesedtek a tárgyévben.

A legnagyobb kárhányadokkal az előző évhez hasonlóan a mikrovállalkozások rendelkeztek, kárhányaduk meghaladta az 550 százalékot. A kisvállalkozásoké 300 százalék volt, míg a közép- és nagyvállalkozások kevésbé károsodtak.

A II. pillérben a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma és a befizetett díjak is jelentősen emelkedtek a 2016. évhez képest a tárgyévben. A díjtámogatott biztosítást kötött gazdaságok száma közel 30 százalékkal (28,8 százalék) nőtt 2017-ben, ezáltal a díjbevételek is 26,4 százalékkal, 8,2 milliárd forintról 10,4 milliárd forintra gyarapodtak. A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások díjbevétele az előző évi növekedéshez képest kisebb mértékben ugyan, de összességében minden típusnál emelkedett. Az „A” biztosítási kategóriánál 55,6 százalékkal, a „B”-nél 3,4 százalékkal és a „C” biztosításnál 23,7 százalékkal nőttek a befizetett díjak 2017-ben. A kiegészítő biztosítások bevétele is minden típusnál emelkedett, a legnagyobb mértékű százalékos bővülés az „A”-nál mutatható ki (+29,9 százalék), ahol a díjbevétel 87,3 millió forintról 113,5 millió forintra ugrott az aktuális évben. A növekedés mértéke az „A” biztosítás esetében volt a legmagasabb, és a biztosítási díjtömeget tekintve is ez a biztosítás volt a legnépszerűbb a termelők között, mivel az „A” biztosításra költötték el a legtöbb pénzt (4,7 milliárd forintot).

Az „A” biztosítás népszerűsége és annak emelkedése a most már több éve gyakorlattá vált visszaosztás következménye is, amelynek eredményeképpen a szóban forgó biztosítási típus támogatottsága a legmagasabb.

A kárkifizetések és kárhányadok az előző évinél gyakoribb, biztosítók által nagyobb arányban biztosított időjárási események következtében jelentősen emelkedtek, elsősorban a jégverés, a tavaszi és téli fagy, valamint a viharok károsították a szántóföldi növénykultúrák és az ültetvények területeit. A legna-

gyobb kárhányadváltozás a „B” és a „C” típusú díjtámogatott biztosítás esetében volt, a kárhányadok a „B” biztosításnál 46,8 százalékkal haladták meg a 2016. évi százalékos értéket. A „C” díjtámogatásnál a kárhányad több mint 10 százalékkal kevesebb volt az előző évihez képest.

A veszélynemek közül a jégeső-, a vihar- és a tavaszi fagykár dominált 2017-ben. A legnagyobb károkat a jégeső okozta, itt a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás kártérítései meghaladták a 6,3 milliárd forintot. Ezt követte a tavaszi fagy 888 millió forintos összeggel, majd a viharkár 133, a téli fagy 52, az aszály 39 és az egyéb károk 25 millió forinttal.

Mivel a támogatási igény ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt három évhez hasonlóan a 2017. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé. A kifizető ügynökségtől származó információk alapján az „A” típusú biztosítást kötő termelők a biztosítási díj 49 százalékát, a „B” típusú biztosítással rendelkező termelők a díj 34 százalékát, míg a „C” típusú biztosítást kötő termelők a befizetett biztosítási díj 34 százalékát kapták vissza támogatásként.

A nagyobb területen termesztett szántóföldi növények esetében a penetráció jelentősen, 2-5 százalékponttal nőtt, azaz a biztosítás által lefedett terület 31-50 százalék között változott 2017-ben. A szántóföldi növényekhez hasonlóan az ültetvénykultúrák esetében is emelkedett a penetráció az előző évihez viszonyítva, 11,8 százalékra. A zöldségkultúrák penetrációja 38,7 százalék volt összességében minden biztosítástípus figyelembe véve.

Megállapítható, hogy az országban a díjtámogatott biztosítások és kiegészítő biztosítások díjai nőttek az előző évihez képest, valamint a biztosítások penetrációja is összességében minden növénykultúra esetében javult.

Szabályozás és módszertan

Szabályozási környezet

A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény (a továbbiakban: Mkk. tv.), továbbá a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet (a továbbiakban: vhr.) teremti meg a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezelését szolgáló rendszer jogszabályi alapját. Az Mkk. tv. II. fejezetének 1. és 2. pontjában szabályozott „I. pillér” a korábban nemzeti agrárkárenyhítési rendszer néven ismert intézkedés továbbfejlesztett változatának minősül.

A magyar mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer két pillérről épül. Az I. pillért az állami támogatást nyújtó agrárkárenyhítési rendszer jelenti, ami a növénytermesztés legfontosabb természeti és időjárás kockázatait kezeli (2. táblázat).

Az I. pillérben a mezőgazdasági termelők az egységes kérelemben bejelentett területek után kárenyhítési hozzájárulást fizetnek, bizonyos méret felett kötelező csatlakozni,¹ illetve önkéntes² belépésre is nyílik lehetőség. A 2015. kárenyhítési évtől már az üvegházi és fóliás³ termesztéssel foglalkozó mezőgazdasági termelők is tagjai lehetnek a 2012-ben megreformált agrárkárenyhítési rendszernek. Erre a termelői körre is ugyanazon – Európai Bizottság által engedélyezett – szabályok vonatkoznak, mint az agrárkárenyhítésben régebb óta részt vevő gazdákra. A kárenyhítési hozzájárulás mértéke művelési módtól függetlenül (üvegházi,

fóliás vagy hagyományos termesztéstechnológiával) szántóföldi zöldség és ültetvények esetében 3000 Ft/ha, egyéb szántóföldi kultúrák esetében 1000 Ft/ha évenként.

A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvényt 2017-ben módosították (a törvénymódosítás 2017. április 15-től hatályos), melynek nyomán változott az aszály definíciója és pontosították a tavaszi fagykár fogalmát. Az új aszálydefiníció már nem kizárólag a csapadékadatokot veszi figyelembe, hanem a hőségnapokat, a légköri aszályt is, mely a magas hőmérséklet miatt kialakuló alacsony relatív légnedvesség következtében megnövekedett magas párolgás miatt is a növények károsodását okozza. Eszerint aszály abban az esetben állapítható meg, ha a kockázatviselés helyén az adott növény vegetációs időszakában harminc egymást követő napon belül a lehullott csapadék összes mennyisége nem éri el a tíz millimétert, vagy a lehullott csapadék összes mennyisége nem éri el a huszonöt millimétert és a napi maximum-hőmérséklet legalább tizenöt napon meghaladja a 31 Celsius-fokot. A tavaszi fagykár fogalmának pontosításával pedig egyértelművé vált, hogy a káresemény minden kultúrára vonatkozik. Az új definíció szerint tavaszi fagykár a téli nyugalmi periódus végét követően jelentkező tavaszi fagy miatt, a kockázatviselés helyén termesztett növényben bekövetkezett olyan káresemény, amely a növénykultúrában hozamcsökkenést okoz.

Változott a kárenyhítő juttatás igénybevételének jogosultsági feltétele is. A 15 százalékot meghaladó hozamérték-csökkenésnek már nem üzemi szinten, hanem növénykultúraszinten kell teljesülnie. Az új szabályozással kárenyhítő juttatásra akkor jogosult a termelő, ha az elemi káreseménnyel érintett növénykultúrában 30 százalékot meghaladó hozamcsökkenés következik be és a károsodott növénykultúra hozamérték-csökkenése meghaladja a 15 százalékot. Ily módon a korábbiaktól eltérően nem érvényesül a nem károsodott növénykultúrák hozamérték-növelő hatása és már egy növénykultúrában bekövetkezett kár után is jogosultságot lehet szerezni a kárenyhítő juttatásra. A módosítások következtében a termelők szélesebb köre részesülhet a kifizetésben, amelynek főként a diverzifikált termelési szerkezettel rendelkező termelők, így a több kultúras szántóföldi növénytermesztők lehetnek a főbb nyertesei.

Az agrárkárenyhítési rendszer keretében figyelembe vehető káresemények köre: aszálykár, belvízkár, jégesőkár, tavaszi, őszi és téli fagykár, viharkár,

¹ A kockázatkezelési közösségnek minden olyan mezőgazdasági termelő kötelezően tagja, aki az egységes kérelemben az alábbiaknak megfelelő termőterületet jelent be:

- legalább 10 ha szántóföldi kultúrák (kivéve szántóföldi zöldség) termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 1 ha ültetvényművelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 10 ha szántóföldi kultúrák, szántóföldi zöldség és ültetvényművelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére és ültetvényművelésre szolgáló terület,
- üvegházi és fóliás termesztés esetében a kötelező tagságra vonatkozó területi limithatár szántóföldi zöldségek esetében legalább 5, ültetvények esetében legalább 1, együttesen pedig legalább 5 hektár.

² A kockázatkezelési közösséghez történő önkéntes csatlakozás feltételei: Minden olyan mezőgazdasági termelőnek, aki az egységes kérelemben bejelentett területek alapján ugyan nem minősül kötelezően csatlakozó tagnak, de van olyan bejelentett területe, amellyel a kockázatközösséghez csatlakozhat, az egységes kérelemben nyilatkozatot kell tennie a csatlakozási szándékáról (kíván-e csatlakozni vagy nem). A csatlakozást választók hároméves időtartamra vállalnak tagságot, tehát a tárgyévet követő két évben nem mondhatják fel tagsági viszonyukat.

³ Üvegházban vagy magas (hozzáférhető) természetöberendezésben termesztett növények: Olyan növények, amelyek tenyészidejük teljes vagy túlnyomó részében üvegház, illetve stabil vagy mobil magas (üveg, illetve merev vagy rugalmas műanyag) természetöberendezés alatt növekednek. Nem tartozik ide a talaj fóliatakarása, az ember számára hozzáférhetetlen üvegbúra vagy fóliaalagút, vagy az üvegfedélű hordozható keret használata.

1. táblázat: A támogatásintenzitás csökkentésének sorrendje és százalékos változása a díjtámogatott biztosításoknál a 2012–2017 közötti időszakban

Támogatásintenzitás csökkenésének sorrendje és mértéke	2012–2015	2017
„C”	30 százalékgig	40 százalékgig
„B”	40 százalékgig	40 százalékgig
„A”	50 százalékgig	55 százalékgig
Mindhárom típus esetén arányosan	nincs alsó korlát	„A” típusnál 41,25 százalékgig „B” és „C” típusnál 30 százalékgig

Forrás: Az EMVA Irányító Hatóság közleménye a VP3-17.1.1-16 Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás című pályázati felhívás

felhőszakadaskár, illetve a mezőgazdasági árvíz kár. Fontos, hogy belvízkár után öt egymást követő évben legfeljebb három alkalommal vehető igénybe kárenyhítő juttatás.

A kárenyhítő juttatás összege legfeljebb a hozamérték-csökkenés 80 százalékáig terjedhet. Az egyébként járó kárenyhítő juttatás teljes összegére azok a termelők jogosultak, akik az üzemi szintű referenciahozamértéknek legalább felére rendelkeznek az adott növénykultúrára jellemző mezőgazdasági káreseményre kiterjedő mezőgazdasági biztosítási szerződéssel. Ezt a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillére szerinti díjtámogatott mezőgazdasági biztosítással is teljesíthetik a termelők. Megfelelő biztosítás hiányában az uniós szabályok alapján a számított kárenyhítő juttatásnak csak a felére jogosultak.

Immár négy éve működik az úgynevezett Komplex Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR). Az MKR keretében a kockázatközösség tagjai online elérhető elektronikus bizonylatok alkalmazásával nyújthatják be kárbejelentéseiket, kárenyhítő juttatás iránti kérelmüket, illetve elektronikus felületet használhatnak a biztosítások megkötéséhez szükséges területedatok összeállításához.

Az MKR része az úgynevezett kármegállapítást támogató szervekkel kialakított adatszolgáltatási rendszer, amelynek keretében egy központi rendszerbe adatok érkeznek az Országos Meteorológiai Szolgálattól, az Országos Vízügyi Főigazgatóságtól, a Budapest Főváros Kormányhivatalának Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztályától, továbbá az Agrárgazdasági Kutató Intézettől. A rendszerhez kapcsolódik a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által működtetett, az agrárkár-megállapító szervek eljárását támogató szakrendszer, amelyben lehetőség van mind a helyszíni szemlét támogató adatok figyelembevételére, mind arra, hogy egyértelmű adatok alapján a kárbejelentésre adminisztratív úton szülessen döntés.

A 2012 óta működő mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2014. december 31-ig az EMGA-szabályok alapján társfinanszírozott programként működött, majd a 2015. átmeneti évet követően a Közös Agrárpolitika reformjának eredményeként a 2014–2020-ig terjedő

időszakban a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás már a Vidékfejlesztési Programból (EMVA) finanszírozható szintén társfinanszírozással.⁴ A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2016-tól a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre, ennek következtében kismértékben módosultak a támogatási feltételek. A szabályozásmódosulás következtében a mezőgazdasági nagyvállalkozások ismét igényelhetik a díjtámogatást, valamint a díjtámogatás igényét újra az Egységes Kérelem felületen kell benyújtani. A termelők akkor részesülhetnek a megkötött mezőgazdasági biztosítás díjához 65 százalékos támogatásban, amennyiben elegendő forrás áll rendelkezésre. Abban az esetben, ha a rendelkezésre álló forrást a támogatási igény meghaladja, akkor visszaosztás válik szükségessé, amely az egyes biztosítási típusok esetében meghatározott sorrendben és arányban történik.⁵

Mivel a támogatási igény ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt három évhez hasonlóan a 2017. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé. A kifizető ügynökségtől származó információk alapján az „A” típusú biztosítást kötő termelők a biztosítási díj 49 százalékát, a „B” típusú biztosítással rendelkező termelők a díj 34 százalékát, míg a „C” típusú biztosítást kötő termelők a befizetett biztosítási díj 34 százalékát kapják vissza támogatásként.

⁴ A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási program a magyar Vidékfejlesztési Program (VP) terhére 2015-ben még nem indult el, ezért az agrártárca – átmeneti jelleggel, a VP-ből való finanszírozási feltételek megteremtéséig – a díjtámogatási programot a 702/2014/EU bizottsági rendelet szerinti mezőgazdasági csoportmentesség alapján, teljes mértékben központi költségvetési finanszírozással hirdette meg. A 2012–2015 közötti időszakban a 19/2014. FM rendelet alapján történt a szabályozás, ezt követően a VP pályázati felhívása, valamint a VP irányító hatóságainak közleményei az irányadók.

⁵ A korábbi évekhez képest 2016-ban lényeges változás következett be. Ennek értelmében létezik garantált szintje, amely „B” és „C” típus esetében 30 százalék, „A” típusnál 41,25 százalék (1. táblázat). Kismértékben módosult a visszaosztás számításának menete is, mellyel a „C” típusú biztosítások támogatásintenzitása kedvezőbbé vált. A „C” típusú biztosítások támogatási intenzitása első körben nem 30 százalékgig, hanem csak 40 százalékgig csökken, majd a „B” típusú következik ugyancsak 40 százalékgig, végül az „A” típusú 55 százalékgig. Amennyiben további mérséklés szükséges, a háromféle biztosítás támogatásintenzitása arányosan csökken legfeljebb a már említett garantált szintekig.

2. táblázat: Az I. és II. pillér jellemzőinek összehasonlítása

Megnevezés	I. pillér	II. pillér
Kockázatok köre	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; belvíz	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; tűz
Lefedett növénykultúrák köre	szántóföldi növény, szántóföldi zöldség, ültetvény (üvegházi és fóliás termesztésben is)	biztosítási típusonként eltérő
Rendszer választhatósága	mérethatár felett kötelező mérethatár alatt önkéntes	szabadon választható
Díj megállapításának módja	művelési áganként	biztosítási típusonként, kockázati besorolásonként
Viszontbiztosítás módja	–	üzleti
Kárfelmérés alapja	helyszíni szemle és statisztikai kockázatelemzés	kárszakértői szemle
Adminisztráció jellege	állami	magán
Üzleti konstrukció jellege	minden ügyfélre azonos	biztosítási típusonként eltérő

Megjegyzés: A módozatban releváns kultúrák jegyzékét és a hasznosítási kódot a VP3-17.1.1-16 Felhívás 2. számú melléklete tartalmazza.

Forrás: Az AKI Pénzügyi Kutatások Osztályán készült saját szerkesztés

Módszertan

Adatbázis

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2017. évi működésének értékelése során döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően három blokkból tevődik össze, amelyek az alábbiak:

- kárenyhítési hozzájárulások (744 400 rekord);
- kárenyhítő juttatások (23 414 rekord, a tételes és a kérelemszintű adatszolgáltatás alapján készült);
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések (475 269 rekord)

és ezek kapcsolódó adatai.

Az adatok legnagyobb részét, az első két nyilván tartást a Magyar Államkincstár gyűjti és bocsátja rendelkezésre, mint a kárenyhítési rendszer I. pillérének be- és kifizetéseit kezelő szerve. A harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI állítja össze. A MÁK-tól érkező, valamint a biztosítóktól kapott adatokból az elemzés egységes adatbázisát az AKI állítja össze és ennek alapján képezi a szükséges mutatókat, melyek az alábbiak:

I. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat);
- referenciahozam (növény szintű adat, a károsodott növények esetén adott, nem károsodott növények esetén lehetőség szerint megyei vagy országos hozamokkal helyettesített);
- hozamcsökkenés (tartalma: *referenciahozam – tényleges hozam*);

- kárenyhítési hozzájárulás (üzemi és növény szintű adat);
- kárenyhítő juttatás (üzemi szintű adat, növény szinten számított);
- kárhányad (tartalma: *kárenyhítő juttatás/ kárenyhítési hozzájárulás*).

II. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- biztosított hozam (üzemi és növény kultúra szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- díjtámogatott és kiegészítő biztosítás díja (üzemi és növény szintű adat, egyes biztosítók esetében a teljes biztosítási díj alapján becsült érték);
- díjtámogatás (üzemi és növény szintű adat, becsült érték – a biztosítás típusától függően a díjtámogatott biztosítás díjának 49, 34, illetve 34 százalékaival számított összeg);
- díjtámogatott és kiegészítő biztosítás esetén fizetett kártérítés (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- kárhányad (tartalma: *kártérítés/biztosítási díj*).

Számítási eljárások

A mutatók fent jelzett eltérő aggregáltsági szintjei – a jövőben az adatszolgáltatás összehangolásával kiküszöbölhető – kényszerű becsléseket igényeltek az üzemszintű adatok dezaggregálásában. A felsorolt mutatók közül üzemi szinten állt rendelkezésre a kárenyhítő juttatás, melynek dezaggregálása az alábbi módokon történt:

- A kárenyhítő juttatás növényekre és veszélynemekre történő szétosztása során a tételes és a kérelemszintű adatokat vetettük össze. A kére-

lemszinten kifizetett támogatási összeget a tétel-szintű adatokban megadott jóváhagyott támogatási összegek arányában bontottuk.

- A biztosítási díj a legtöbb biztosító esetében veszélynemenként bontva szerepelt. A rendelkezésre álló adatok alapján képeztünk átlagos növényenkénti és veszélynemenkénti biztosítási összegarányokat, amelyek segítségével az összegezve szereplő biztosítási díjakat veszélynemekre bontottuk.
- A díjtámogatás mértékét a biztosítók által szolgáltatott üzemenkénti és növényenkénti adatok alapján számítottuk. A díjtámogatás kalkulálásánál az albiztosítás díjának 49, 34, illetve 34 százalékos támogatottságával számoltunk, attól függően, hogy a biztosítás típusa „A”, „B”, illetve „C”.
- A termelési érték növényenkénti becsléséhez a már említett összefüggést (*termelési érték = vetésterület × referenciahozam × referenciaár*) alkalmaztuk. Ahol ezek a tényezők nem álltak rendelkezésre, ott a vetésterületekkel súlyozott megyei, annak hiányában országos átlagokkal dolgoztunk.

A méretkategória szerinti bontás nem a kkv-törvényben megadottak szerint történik (nincsenek létszám-, árbevétel- stb. adataink), hanem az EK-ben szereplő területadatok alapján. Mikroállalkozáson az 5 hektár terület alatti termelőket értjük. Kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

Időjárási jelenségek 2017-ben

A Meteorológiai Világszervezet (*World Meteorological Organization*, WMO) jelentése alapján a Földön a 2017-es évet hőmérsékleti szempontból jelenleg a három legmelegebb év között tartjuk számon (a 2016-os volt az eddigi legmelegebb év, 2017 pedig 2015-tel megegyező értéket mutatott).

A 2017-es év Magyarország területén is összességében az átlagosnál melegebb volt. Az évi középhőmérséklet szinte teljesen megegyezett a 2016. évvel, azonban elmaradt az eddigi legmelegebb 2014-es évtől. A 11,14 Celsius-fokos országos évi középhőmérséklet 0,8 fokkal haladta meg az 1981–2010-es sokévi átlagot és ezzel a 2017. év 1901 óta a tizenegyedik legmelegebbnek bizonyult. Az országos évi középhőmérséklet egyértelműen emelkedő tendenciát mutat, változása az elmúlt 117 év során +1,15 °C, az elmúlt 30 évben pedig +1,22 °C. A legmelegebb tájakat a Dunántúl déli részén találjuk, ahol már 12 °C fölé emelkedett az évi középhőmérséklet. Az észak-magyarországi hegyvidék területén, a Mátrában és a Bükkben az évi átlag 8 °C alatt maradt. Hőségnapból ($T_{\max} \geq 30$ °C) országos átlagban 2017-ben a normálnál (24 nap) jóval többet, országos átlagban 40 napot jegyeztek fel, de az Alföld déli tájain ez a szám meghaladta az 50 napot is.

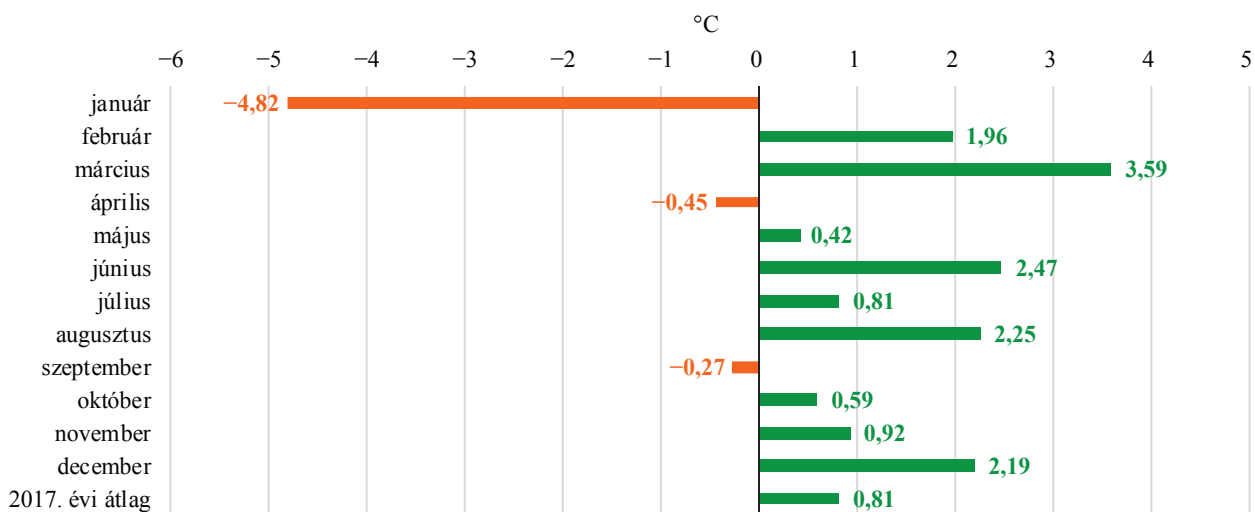
Az 1. ábrán látható, hogy január, április és szeptember kivételével mindegyik hónap melegebb volt a megszokottnál.

A 2017-es év rendkívül hideg és száraz téellel indult. A januári országos középhőmérséklet –5,8 °C volt, ami jelentősen elmaradt az 1981–2010-es éghajlati normál-

értéktől (–1 °C). A legnagyobb hőmérsékleti eltérés Nógrád megyében, a Jászságban és a Sajó-völgyben mutatkozott. Ezeken a tájakon átlagosan 7-8 fokkal volt hidegebb a szokásosnál. A hónap leghidegebb éjszakáján, január 8-án, Tésán –28,1 °C-ig süllyedt a levegő hőmérséklete. A szokatlanul hideg tél a szántóföldi növények közül főként a repcében okozott jelentős károkat, de a téli fagykár miatt nagy területen károsodtak az ültetvények is, különösen a borszőlő. A legtöbb csapadék az Északi-középhegységben és déli előterében hullott főként hó formájában. Az extrém hideg január után a február a szokásosnál közel 2 °C-kal enyhébb időjárású volt, az egész országban a sokévi átlag felett alakult a havi középhőmérséklet. Februárban rövid ideig még többfelé havazott, mely a hónap végén az enyhe idő miatt szinte teljesen elolvadt. A havi csapadékösszeg a homogenizált, interpolált adatok alapján 10 százalékkal haladta meg az 1981–2010-es normál értéket.

A tavasz a megszokottnál enyhébben és nagy szárazsággal kezdődött. Márciusban a középhőmérséklet zömmel 8–9 °C között alakult. Április szeszélyes időjárású volt. A hónap első felében a napi középhőmérsékleti értékek zömmel a sokévi átlag felett alakultak, ekkor számos napi melegrekord dőlt meg. A hónap második felének időjárását ciklonok és frontok határozták meg, melyek hideg levegőt, sok csapadékot, havat és szeles időt hoztak magukkal, több helyen mértek hidegrekordokat. Az április végi havazás komoly károkat okozott a márciusi melegben gyors fejlődésnek

1. ábra: Az országos havi középhőmérséklet eltérése a sokévi (1981–2010-es) átlagtól 2017-ben

Megjegyzés: Homogenizált, interpolált adatok alapján.
 Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

indult növénykultúrákban, különösen a virágzásnak indult gyümölcsösökben, elsősorban Bács-Kiskun és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Májusban az ország túlnyomó részén az ilyenkor szokásos hőmérsékleti értékeket rögzítették, majd a hónap végén erőteljes felmelegedés indult.

A júniusi középhőmérséklet országos átlagban 21 °C felett alakult, a sokévi átlaghoz képest közel 2,5 °C-kal volt melegebb. Már nyár elején meteorológiai aszály alakult ki a Dráva mentén és az Alföld déli részén, amely augusztusig kitartott. A 2017. évi első hóhullám június 22–28. között következett be, ekkor másodfokú hőségriadót rendeltek el. A július havi középhőmérséklet 20–23 °C között alakult, amely a homogenizált, interpolált adatok alapján 0,8 °C-fokkal volt magasabb, mint az 1981–2010-es hőmérsékleti normál. A hónap utolsó harmadában kánikula alakult ki, július 20–23. között ismét másodfokú hőségriadót rendeltek el. A hónap végén délies áramlással szaharai eredetű levegő árasztotta el a Kárpát-medencét. Augusztus 1–4. között egy markáns hóhullám miatt a legmagasabb, harmadfokú hőségriasztást kellett elrendelni az ország egész területére vonatkozóan. Augusztus 4-én Békéssámson állomáson a napi csúcshőmérséklet elérte a 41,4 °C-ot, amely egyben a 2017 során mért csúcshőmérséklet. A hónap további részében heves, viharos időjárással járó front eredményezett a sokévi átlagnál hűvösebb időszakot, hónap végén aztán újra a szokásosnál melegebb időjárás uralkodott hazánkban. A júliusi aszály miatt termékenyülési problémák adódtak a kukoricánál, amit tovább súlyosbított az augusztusi szárazság. A hóhullámokat lezáró hidegfrontok átvonulása során, esetenként a hóhullámok idején is heves ziva-

tarok, jégesők okoztak jelentős károkat országszerte, főként a Mátrai borvidéken, majd az ország alföldi és dunántúli területein.

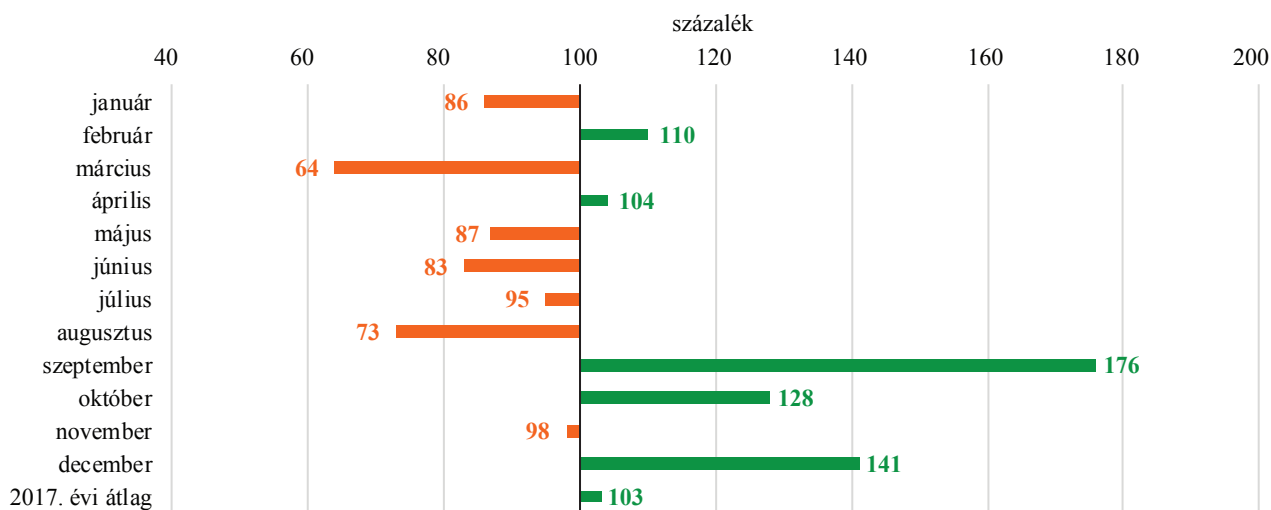
Az ősz az átlagosnál csapadékosabb volt, különösen a szeptember, amikor a csapadékmennyiség 76 százalékkal meghaladta a normálértéket, de még októberben is 28 százalék csapadéktöbblet adódott. Szeptember első felében enyhébb és hűvösebb időszakok váltották egymást, a hónap második felét azonban leginkább a lehülés és az átlagosnál alacsonyabb hőmérsékleti értékek jellemezték. Október első harmada meglehetősen hidegnek adódott, ezután egy nyugodt, száraz időszak köszöntött be, sok napsütéssel és átlag feletti csúcshőmérséklettel. Az ősz utolsó hónapja kissé melegebb volt, mint a sokévi átlag.

A szokásosnál enyhébben köszöntött be a tél. Decemberben a homogenizált adatok szerint az országos havi középhőmérséklet 2,2 °C-kal volt melegebb, mint az éghajlati normál. A csapadékmennyiség 41 százalékkal múlta felül a sokévi átlagot.

A 2017-es év átlagosan csapadékosnak tekinthető. Az ország jelentős részén a megszokott mennyiség 100–110 százaléka esett, azonban a csapadék éven belüli eloszlása eltért a szokásostól. Az év eleje augusztusig jellemzően csapadékszegény volt, a március kifejezetten száraz hónapnak bizonyult, majd szeptemberben érkezett jelentősebb mennyiségű eső. Ezt követően októberben és decemberben hullott jelentős mennyiségű, a sokévi átlagot meghaladó csapadék, ami pótolta a korábbi hiányt. Az éves átlagos csapadékösszeg 615,7 mm, mely az 1981–2010-es sokévi átlag 103 százaléka (2. ábra).

Az évi csapadékösszeg térbeli eloszlása tekintetében jelentős területi különbségek mutatkoztak

2. ábra: Az országos havi csapadékösszegek eltérése a sokévi (1981–2010-es) átlagtól 2017-ben

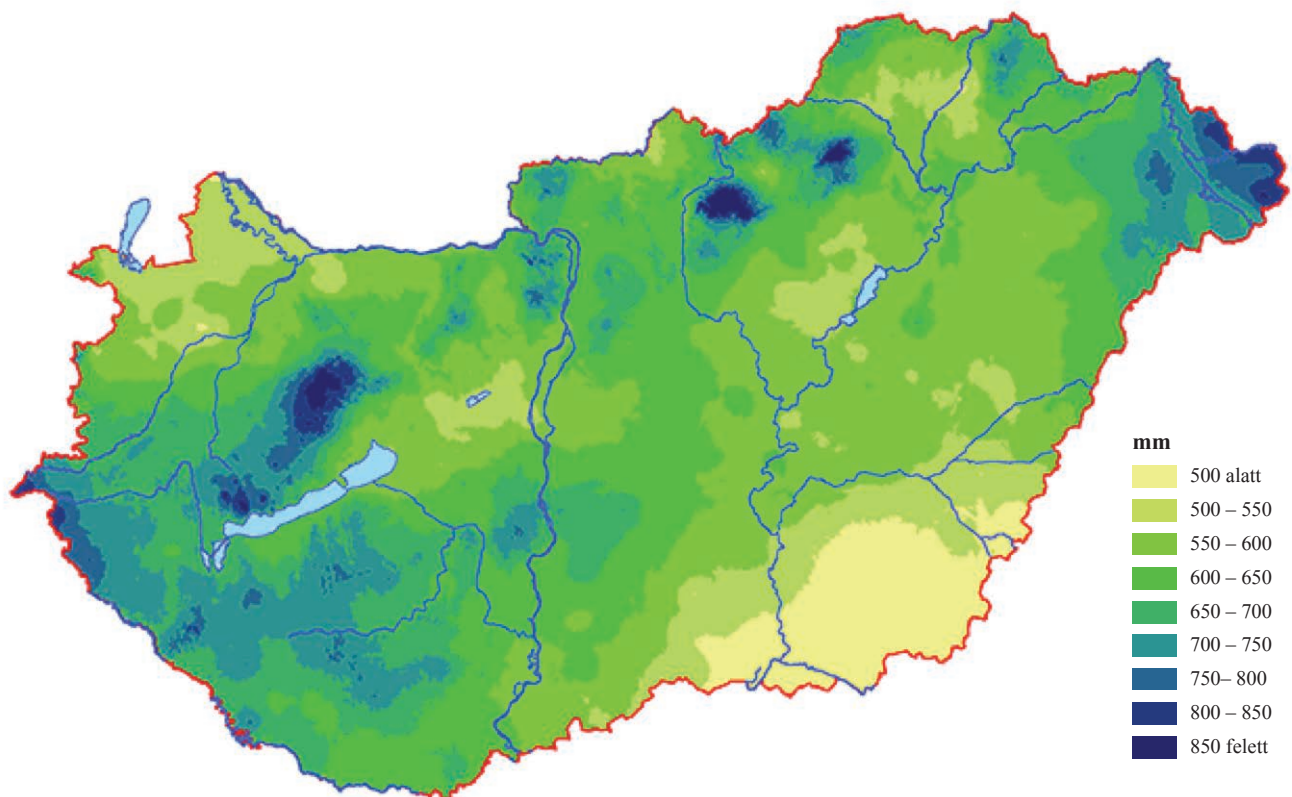
Megjegyzés: Homogenizált, interpolált adatok alapján.
 Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

(3. ábra). A Dunántúli-középhegységben, a Mátrában és a Bükkben 850 mm feletti éves csapadékösszeg adódott. A csapadékban szegény tavaszi és nyári hónapok miatt a Kisalföldön, a Cserhát és az Alföld déli részén 500 mm közelében és az alatt alakult az éves csapadékmennyiség. A déli határ közelében meteorológiai aszály alakult ki. A legalacsonyabb éves csapadékösszeget, 352 mm-t a Csongrád megyei Kübekháza jellemezték fel, míg a legmagasabb 1097 mm-t Mátraszentimrére mérték. A sokévi átlagnál jóval nagyobb csapadék érkezett a Felső-Tisza vidékére, a középső országrészben és a hegyekben, míg a Fertő-tónál, a Dráva mentén,

a Cserhátban, Csongrád és Békés megye déli részén a sokévi átlag 80-90 százaléka hullott.

A normál időszakhoz képest szinte egész évben magasabb volt a napsütéses órák száma, országos átlagban 27 százalékkal haladta meg a sokévi középértéket. Július bizonyult a leginkább napfényesnek a hónapok közül, januárban pedig a sokévi átlag közel dupláját összegezték az országban. A legalacsonyabb havi átlagos relatív nedvesség a nyári hónapokban adódott, míg a legmagasabb relatív nedvességet februárban mérték. A tavaszi és őszi hónapokban a relatív nedvesség havi értékei a normálértékhez hasonlóan alakultak.

3. ábra: A 2017. évi csapadékösszeg

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A rendszer összesített eredménye

Az I. pillér összesített eredménye

Az elmúlt években a kockázatkezelési rendszer I. pillérében több kedvező módosítás történt, amelynek célja az volt, hogy a kötelező, illetve önkéntesen csatlakozó termelők száma növekedjen, valamint a kárenyhítési alap forrásösszegének felhasználása hatékonyabbá váljon. Mindezen módosítások lassanként kezdik éreztetni pozitív hatásukat. A kockázatkezelési rendszer I. pillérében a tagok száma tovább emelkedett, a 2016. évhez képest 1,7 százalékkal, azaz 73 543-ról 74 811 főre változott. A közel 75 ezer termelő 86 százaléka kötelezően csatlakozott a rendszerhez. Az önkéntesen csatlakozó termelők száma kismértékben emelkedett az előző évhez képest.

A Kárenyhítési Alap tárgyevi forrása tovább bővült 13,6 százalékkal, így a 2017. évi károk kezelésére 26,7 milliárd forint állt rendelkezésre.

Bár 2017-ben a termelők átlagosnak tekinthető időjárás viszonyok mellett gazdálkodhattak, és a termés-eredményeket tekintve a növénytermesztők sikeres évet zártak, mégis összességében nagyobb területre érkezett kárbejelentés, mint a korábbi években. Több mint 12 ezer káreseményt jelentettek be 193 718 hektár területre, így az előző évhez képest a bejelentett károsodott terület 47,2 százalékkal nőtt. A kárenyhítő juttatás alapját képező károsodott terület 54 304 hektár volt, szemben a 2016. évi 29 143 hektárral. A jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma 29 százalékkal nőtt, a jogosan igényelt összeg 4928 millió forintról 7160 millió forintra emelkedett (3. táblázat).

Meg kell azonban jegyezni, hogy a 2017. évi károk után a megállapított 7,2 milliárd forintra lényegesen

több kárenyhítő juttatás is kifizetésre kerülhetett volna, azonban a termelők túlnyomó része nem rendelkezett a hozamértékének legalább 50 százaléka vonatkozó mezőgazdasági biztosítással, amelynek következtében a jóváhagyott kárenyhítő juttatásának csak a felére szerzett jogosultságot. A biztosítás hiányában nem kifizethető összeg 2017-ben 3,3 milliárd forint volt.

A 2017. évben a tavaszi fagy, a jégeső, a téli fagy és az aszály okozta a legsúlyosabb károkat. Az előző évhez képest jelentősen megnőtt az aszálykár és a téli fagykár. A legtöbb (4,1 ezer) bejelentés tavaszi fagykára érkezett 31 ezer hektárnyi területre, amelyre a legnagyobb összegű, 2263 millió forint kárenyhítő juttatás került kifizetésre. A tavaszi, nyár eleji jégesők nyomán a termelők 71 ezer hektárra jelentettek jégesőkárt, amely az összes károsodott területből a legnagyobb arányt (37,0 százalékot) képviselte. Aszálykár az összes terület 26,3 százalékát sújtotta, 51 ezer hektárnyi területre érkezett bejelentés. A második legnagyobb összegű kárenyhítő juttatás kifizetése erre a kárnemre történt (1970,9 millió forint), ami 27,5 százalékos arányt jelent.

A szokatlanul hideg tél következtében jelentős területet ért téli fagykár, a bejelentett károsodott terület meghaladta a 27 ezer hektárt. A téli fagykár enyhítése céljából 984,3 millió forintot juttattak el a termelőkhez.

A tavaszi esőzéseket követően kisebb területre belvízkár-bejelentés is érkezett, ez azonban nem érte el a 7 ezer hektárt.

Kisebbségi összegek kifizetésére került sor felhőszakadásokra és viharkarra az I. pillér keretében, de összességében ez a kárenyhítő juttatások elenyésző (3,3 százalék) részét képezte. Mezőgazdasági árvízokra és őszi fagyokra nem történt kifizetés (4. táblázat).

3. táblázat: Az I. pillér főbb mutatói a 2016. és 2017. évben

Megnevezés	2016	2017	2017/2016, százalék
I. pillérben tag termelők száma, fő	73 543	74 811	101,7
Befizetett kárenyhítési hozzájárulás, millió HUF	4 185	4 167	99,6
A Kárenyhítési Alap tárgyevi forrása, millió HUF	23 507	26 704 ^{b)}	113,6
Bejelentett káresemények ^{a)} száma, db	10 919	12 457	114,1
Bejelentett károsodott terület, ha	131 634	193 718	147,2
Jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma, db	3 303	4 261	129,0
Jogosan igényelt összeg, millió HUF	4 928	7 160	145,3
Biztosítás hiányában nem kifizethető összeg, millió HUF	2 870	3 255	113,4
A kárenyhítő juttatás alapját képező károsodott terület, ha	29 143	54 304	186,3

^{a)} Bejelentett káresemény: termelőnként azonos időpontban, azonos veszélynemre bejelentett káresemények.

^{b)} 2018. február 28-án, az összeg kismértékben folyamatosan változik, például a jogorvoslati döntések függvényében.

Forrás: MÁK- és KMTR-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

4. táblázat: A főbb veszélynek által okozott károk és a hozzájuk kapcsolódó kárenyhítés alakulása az I. pillérben

Káresemény	Bejelentett káresemények száma, darab		Bejelentett károsodott terület, ha		Az adott káreseményre kifizetett kárenyhítő juttatás összege, millió HUF	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Aszálykár	64	1 628	2 123	51 023	7,9	1 970,9
Belvízkár	472	314	17 170	6 692	341,6	223,6
Felhőszakadaskár	175	217	3 130	3 012	84,5	116,6
Jégesőkár	2 911	3 193	48 152	71 681	1 073,1	1 484,1
Mezőgazdasági árvíz kár	7	5	97	83	0,0	0,0
Tavaszi fagykár	6 534	4 123	43 516	31 340	3 086,1	2 263,4
Téli fagykár	38	2 740	557	27 325	5,6	984,3
Őszi fagykár	14	13	172	104	36,2	0,0
Viharkár	704	224	16 718	2 459	293,0	117,4
Összesen	10 919	12 457	131 634	193 718	4 928	7 160

Forrás: MÁK- és KMTR-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

5. táblázat: A kárenyhítési hozzájárulás és a kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása méretkategóriák szerint

Méretkategória	Kárenyhítési hozzájárulás 2016, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás 2017, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás változása 2017/2016, százalék	Kárenyhítő juttatás 2016, millió HUF	Kárenyhítő juttatás 2017, millió HUF	Kárenyhítő juttatás változása 2017/2016, százalék
Mikrovállalkozás	88,4	94,1	106,4	487,9	524,0	107,4
Kisvállalkozás	462,9	461,1	99,6	1 147,8	1 382,6	120,5
Középvállalkozás	1 696,7	1 700,4	100,2	2 519,8	2 996,2	118,9
Nagyvállalkozás	1 936,6	1 911,3	98,7	772,4	2 257,4	292,3
Összesen	4 184,6	4 166,9	99,6	4 928,0	7 160,3	145,3

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A kárenyhítési hozzájárulás kismértékben csökkent az előző évhez képest, de továbbra is meghaladta a 4 milliárd forintot. A befizetések összege a mikrovállalkozásoknál 6,4 százalékkal, a középvállalkozásoknál 0,2 százalékkal nőtt. Csökkent a nagyvállalkozások és a kisvállalkozások hozzájárulása 1,3 és 0,4 százalékkal. A kárenyhítő juttatásra kifizetett összegek minden méretkategóriánál emelkedtek 2016-hoz képest. Jelentős mértékű volt a növekedés a nagyvállalkozások körében, amelyek mintegy háromszorosát kapták az előző évi juttatásnak, 2257,4 millió forintot szemben a 2016. évi 772,4 millió forinttal. (Ez elsősorban a 2017. évben jelentkező és leginkább a nagyvállalkozásokat sújtó aszálykárral magyarázható, valamint az üzemszintű hozamérték-kiesés eltörlésével.) A kisvállalkozások esetében 20,5 százalékos növekedés történt. A középvállalkozásoknak kifizetett juttatások 18,9 százalékkal emelkedtek, a mikrovállalkozások 7,4 százalékkal több juttatásban részesültek. A kárenyhítési hozzájárulásnál továbbra is a nagyvállalkozások befizetései domináltak (45,9 százalék), azonban a kárenyhítő juttatás legnagyobb része (41,8 százalék) a középvállalkozásokhoz került

2017-ben. Valamennyi méretkategória esetében a befizetett kárenyhítési hozzájárulás összegét meghaladta a kárenyhítő juttatás összege. A mikrovállalkozások befizetései több mint ötszörösét, a kisvállalkozások közel háromszorosát kapták meg kárenyhítő juttatás-ként. A középvállalkozások 76,2, a nagyvállalkozások 18,1 százalékkal több kárenyhítő juttatásban részesültek, mint amennyi az általuk befizetett kárenyhítési hozzájárulás volt (5. táblázat).

A II. pillér összesített eredménye

A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2017-től – mint ahogy az már említésre került – nem nemzeti támogatásként, hanem a Vidékfejlesztési Program (VP)⁶ keretében került meghirdetésre. A támogatási igény ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt három évhez hasonlóan a 2017.

⁶ A támogatás igénybevételének részletes feltételeit, illetve a végrehajtási szabályokat a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásról szóló VP-17.1.1-16 számú pályázati felhívás, valamint az annak elválaszthatatlan részét képező Általános Útmutató és Általános Szerződési Feltétel szabályozza.

évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé. Az „A” típusú biztosítást kötő termelők a biztosítási díj 49 százalékát, a „B” típusú biztosítással rendelkező termelők a díj 34 százalékát, míg a „C” típusú biztosítást kötő termelők a befizetett biztosítási díj 34 százalékát kaphatták vissza támogatásként.

A II. pillérben a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma és a befizetett díjak is jelentősen emelkedtek a tárgyévben. A gazdaságok száma 11 193-ról 28,8 százalékkal 14 412 gazdaságra, a termelői díjbefizetés együttes összege 26,4 százalékkal 10,4 milliárd forintra nőtt az előző évihez képest.

Az egyes díjtámogatott biztosítások díjbevételei mindhárom kategóriában növekedtek, legnagyobb mértékben az „A” típusú (+55,6 százalék). A „B” típusú díjtámogatott biztosítás értéke 3,4 százalékkal múlta felül a 2016. évi díjösszeget, a „C” biztosítási kategóriában 23,7 százalékkal bővült a díjtámogatás mértéke. A legnagyobb biztosítási díjállománnyal az „A” típusú biztosítás rendelkezett (4,7 milliárd forint). Ezt követte

a „B” típusú 3,6 milliárd és a „C” 1,7 milliárd forinttal. A kiegészítő biztosítási díjak az előző évhez hasonlóan tovább emelkedtek, értékük 12,8 százalékkal haladta meg a 2016. évi díjösszeget.

A kárkifizetések és kárhányadok az előző évinél kedvezőtlenebb időjárás következtében megnövekedtek, elsősorban a jégverés, a téli és a tavaszi fagy, valamint a viharok károsították a szántóföldi növénykultúrák és az ültetvények területeit. A legnagyobb kárhányadváltozás a „B” és a „C” típusú biztosítás esetében volt, ahol a „B”-nél 46,8 százalékkal nőttek, ugyanakkor a „C” biztosításnál 11,5 százalékkal visszaestek a kárhányad százalékos értékei. A díjtámogatott és a kiegészítő biztosításoknál együttesen a kárhányad közel 30 százalékkal, a kárkifizetés 64,0 százalékkal volt magasabb az előző évi értékeknél (6. táblázat).

Összességében megállapítható, hogy a díjtámogatott biztosítások iránti kereslet növekedési üteme tovább emelkedett 2017-ben.

6. táblázat: A hazai növénybiztosítási piac alakulása

Megnevezés	2016				2017			
	Gazdaságok száma, darab	Díj, millió HUF	Kárkifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék	Gazdaságok száma, darab	Díj, millió HUF	Kárkifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék
Díjtámogatott „A”	3 253	3 037,7	947,9	31,2	4 864	4 725,5	1 613,1	34,1
Díjtámogatott „B”	8 398	3 487,6	873,8	25,1	9 632	3 606,3	1 326,6	36,8
Díjtámogatott „C”	4 623	1 352,0	553,7	41,0	6 190	1 672,0	605,9	36,2
Díjtámogatott összesen	11 193	7 877,3	2 375,4	30,2	14 412	10 003,8	3 545,6	35,4
„Kiegészítő” díjtámogatotthoz	11 089	336,5	2 153,0	639,9	14 226	379,4	3 882,0	1 023,1
Díjtámogatott és kiegészítő összesen	11 193	8 213,7	4 528,5	55,1	14 412	10 383,3	7 427,6	71,5

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

Az I. pillér részletes eredményei

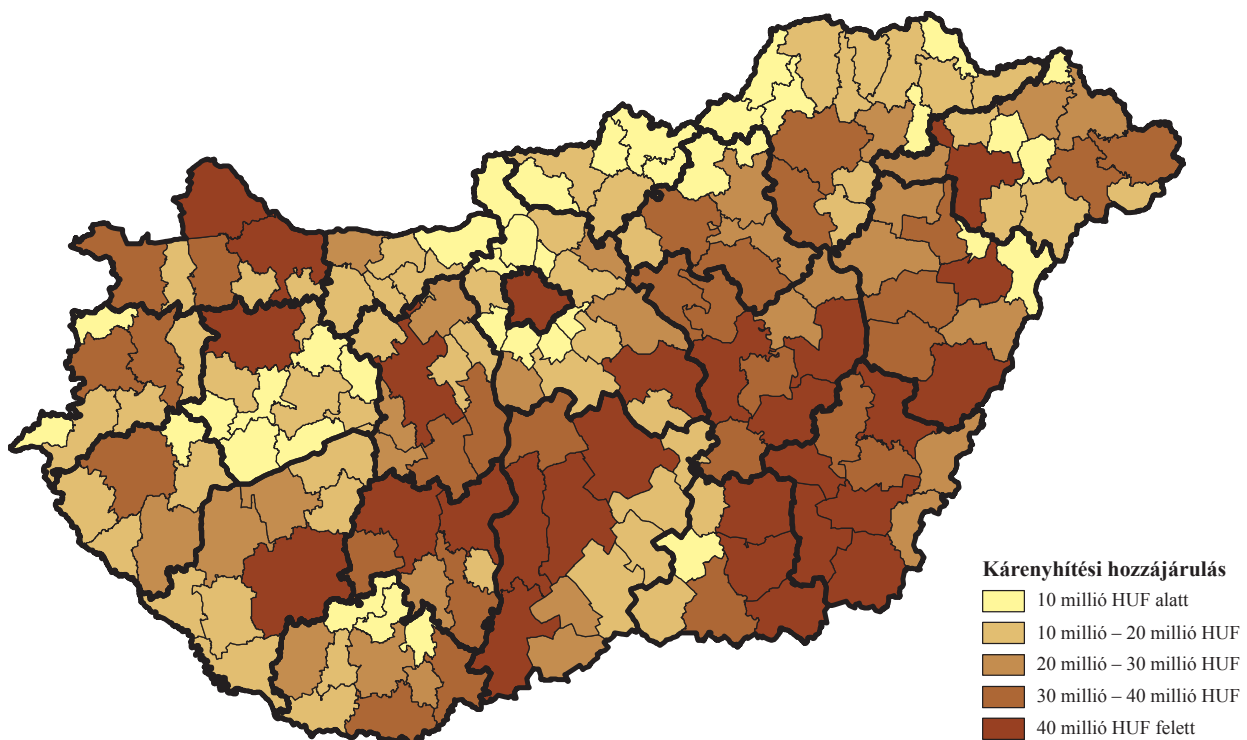
Részvétel

Járásonkénti bontás

A befizetések a 176 járásból 27-ben haladták meg a 40 millió forintot, 28 járásban 30-40 millió forint között, 29 járásban 20-30 millió forint között alakultak. A kárenyhítési hozzájárulások zömét Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar, Csongrád, Tolna, Győr-Moson-Sopron, Bács-Kiskun és Fejér megyére, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye keleti csücskére és Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli területeire fizették be. A legmagasabb összegű hozzájárulások – a szabályozásból is adódóan – a nagy értékű ültetvénykultúrákkal és szántóföldi zöldségtermesztéssel foglalkozó járásokra estek. A járások közel egyharmadában (54) 10–20 millió forint között volt a kárenyhítési hozzájárulás összege, 38 járásban pedig nem érte el a 10 millió forintot (4. ábra).

Összességében a 2017. évi hozzájárulás csekély mértékben, 18 millió forinttal csökkent a termelők számának 1,7 százalékos növekedése mellett. Csökkenés a járások 63,6 százalékánál (112 járás) mutatkozott, szemben a tavalyi 43,2 százalékkal. A járások 36,4 százalékánál (64 járás) nőtt a befizetett kárenyhítési hozzájárulás, míg 2016-ban ez az arány 56,8 százalék volt (5. ábra).

4. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összege járásonként

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

Mind a csökkenés, mind a növekedés tekintetében a változás a járások többségénél 1 millió forintnál kisebb mértékű volt. A 112 járás közül, ahol visszaesés mutatkozott a befizetésekben, 79 esetben a csökkenés mértéke 1 millió forint alatt maradt, 14 esetben 1–2 millió forint volt, 19 járásban pedig meghaladta a 2 millió forintot (a Dunaújvárosi, Kalocsai, Hajdúnánási, Bácsalmási, Gárdonyi, Nagykanizsai és Komáromi járásokban a csökkenés 3 millió forint felett alakult).

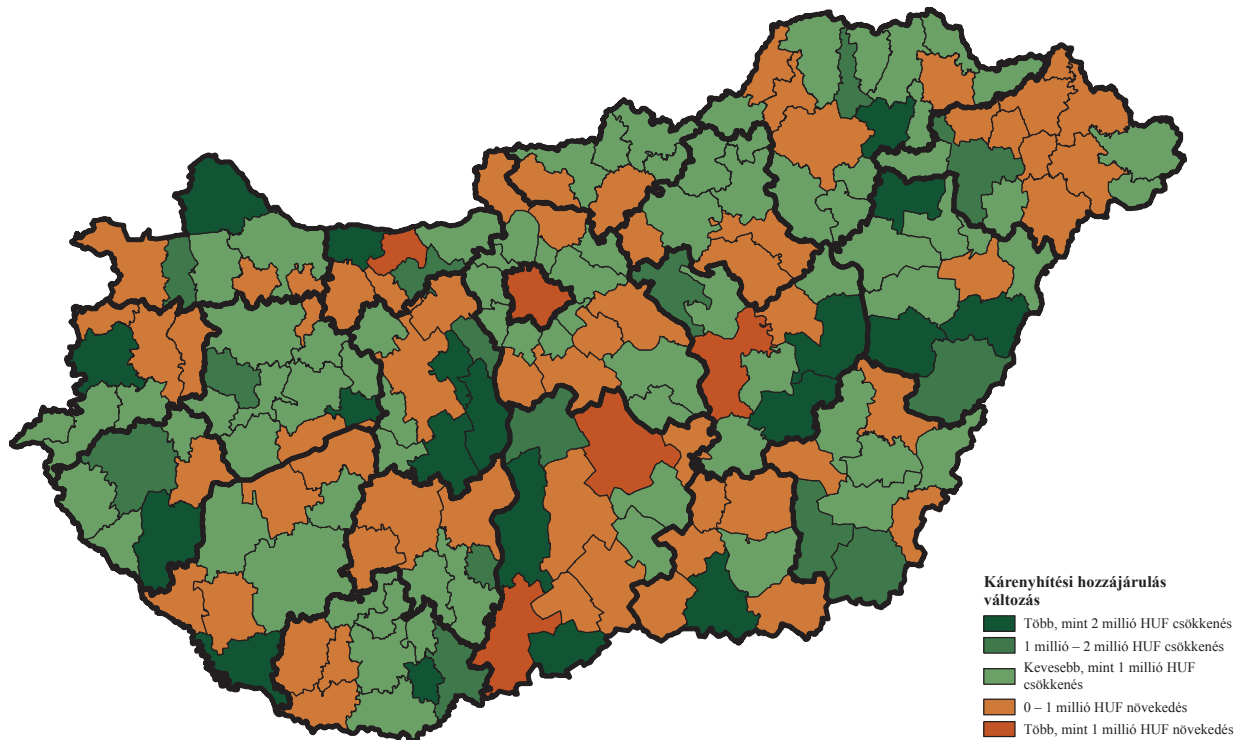
A növekedés a járások többségénél (59) nem érte el az 1 millió forintot, 5 járásban pedig meghaladta azt (Budapesti, Bajai, Szolnoki, Tatai és Kecskeméti).

Ágazatonkénti bontás

Az ágazatonkénti bontást figyelembe véve fontos megjegyezni, hogy a kötelező belépés méret és növénykultúra szerint szabályozott. A szántóföldi növénytermesztőknél a 10 hektár vagy azt meghaladó termőföldterület esetén kötelező taggá válni.

A szántóföldi növénytermesztők 3,8 millió hektáron gazdálkodtak 2017-ben, ami nagyságrendileg megegyezik az előző évi területtel, mindössze 6773 hektárral haladja meg azt. Ennek megfelelően nem változott jelentős mértékben a kárenyhítési rendszer által lefedett terület nagysága a 2016. évi területi adathoz képest, mindössze 0,2 százalékos emelkedés mutatható

5. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összegének járásonkénti változása 2016-ról 2017-re

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

7. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrák részvétele az I. pillérben

Szántóföldi kultúra	Vetésterület 2017-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2016-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2017-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a vetésterülethez képest, százalék
Kukorica	928 874	785 598	833 438	106,1	89,7
Búza	868 719	900 494	811 920	90,2	93,5
Napraforgó	678 059	572 039	632 488	110,6	93,3
Káposztarepce	298 330	243 254	288 685	118,7	96,8
Árpa	256 599	278 800	233 536	83,8	91,0
Szója	74 543	59 073	73 094	123,7	98,1
Tritikálé	88 597	90 943	71 521	78,6	80,7
Durumbúza	32 288	28 816	31 999	111,0	99,1
Zab	34 675	32 420	29 139	89,9	84,0
Rozs	28 265	26 094	24 587	94,2	87,0
Cukorrépa	17 565	14 966	17 334	115,8	98,7
Dohány	3 937	3 521	3 627	103,0	92,1
Egyéb szántóföldi növény	456 908	428 991	421 732	98,3	92,3
Szántóföldi növény összesen	3 767 361	3 465 009	3 473 099	100,2	92,2

^{a)} A változás értéke a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

ki. Az I. pillér által lefedett területek alapján megállapítható, hogy a nagy területen termesztett szántóföldi kultúrák, így a kukorica, a búza, a napraforgó, a káposztarepce és az árpa 90-97 százalékban részt vettek a mezőgazdasági kárenyhítési rendszerben, az előző évhez hasonlóan alakult a lefedettségük.

A vetésterületek közel felét (47,7 százalék) kitevő kukorica és búza lefedettsége meghaladta a 89 százalékot, vagyis az előző évi arányszámhoz képest nem változott. A káposztarepce, a durumbúza, a cukorrépa és a szója penetrációja meghaladta a 97 százalékot, azonban ezek együttesen az összes vetésterületen belül

8. táblázat: A főbb ültetvénykultúrák részvétele az I. pillérben

Ültetvénykultúra	Ültetvény területe 2017-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2016-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2017-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya az ültetvényterülethez képest, százalék
Borszőlő	51 969	51 504	51 853	100,7	99,8
Alma	25 031	25 489	24 946	97,9	99,7
Meggy	14 173	13 873	13 990	100,8	98,7
Dió	7 039	6 457	6 959	107,8	98,9
Szilva	6 568	6 598	6 521	98,8	99,3
Kajszibarack	5 420	5 054	5 370	106,2	99,1
Őszibarack	3 532	3 577	3 424	95,7	96,9
Cseresznye	2 762	2 805	2 762	98,5	100,0
Körte	2 354	2 344	2 346	100,1	99,6
Egyéb szőlőültetvény	1 803	1 677	1 762	105,0	97,7
Ribiszke	1 335	1 364	1 329	97,4	99,6
Szamóca	765	672	698	103,9	91,3
Egyéb gyümölcsféle	12 415	10 712	11 743	109,6	94,6
Ültetvény összesen	135 167	132 126	133 703	101,2	98,9

^{a)} A változás értéke a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

csak 11,2 százalékos részarányt jelentenek. Az összes vetésterület 2,4 százalékat kitevő tritikálé lefedettsége volt a legkisebb (80,7 százalék) 2017-ben. A napraforgó és az egyéb szántóföldi növények⁷ penetrációja 92-93 százalékos volt (7. táblázat).

Az ültetvénykultúrák esetében kiemelkedően magas az I. pillér által lefedett területek aránya. Ez jellemző már hosszú évek óta, mivel egyrészt 1 hektár területnagyságtól kötelező a rendszerben való részvétel, másrészt a rendszer viszonylag alacsony kárenyhítési hozzájárulás mellett nyújt nagyobb fokú védelmet a különösen a tavaszi fagyra érzékeny ültetvények számára, ugyanakkor ezek biztosítására a biztosítók csak a díjtámogatások 2012-es bevezetése óta vállalkoznak. A kötelező részvétel feltétele, hogy a szántóföldi zöldségtermesztés 5 hektár vagy a felett, ültetvényes művelés esetében 1 hektár vagy a felett, a szántóföldi zöldség és ültetvény együtt 5-10 hektár vagy a felett legyen. A 2015. kárenyhítési évtől már az üvegházi és fóliás termesztéssel foglalkozó mezőgazdasági termelők is tagjai lehetnek az agrárkárenyhítési rendszernek.

Az ültetvénykultúrák területe 0,7 százalékkal nőtt a 2016. évihez viszonyítva. A kárenyhítési rendszer által lefedett terület az előző évhez hasonlóan meghaladta a 132 ezer hektárt. A főbb ültetvénykultúrákon belül (2000 hektár ültetvényterület felett) a kajszibarack és a dió kárenyhítési rendszer által lefedett területei 6,2-7,8 százalékkal, a borszőlő és a meggyé 0,7-0,8 százalékkal emelkedtek, ugyanakkor az alma-, a szilva-, az őszibarack- és a cseresznyeterületek 1,2-4,3 százalékkal visszaestek az előző évhez képest, a körténél pedig nem történt érdemi változás.

A borszőlő területe az összes ültetvényterületből 38,4 százalékat jelentett, és penetrációja 0,8 százalékponttal emelkedett a tárgyévben. A nagyobb ültetvénykultúrák esetében kisebb mértékű, 0,1-0,7 százalékpontos növekedés volt tapasztalható a kárenyhítési rendszer által lefedett terület összes ültetvényterülethez viszonyított arányszámában. A cseresznye és a körte penetrációja nem változott. Csökkenés csupán a meggy (0,4 százalékpont) és az egyéb szőlőültetvények (0,3 százalékpont) esetében következett be (8. táblázat).

A zöldségkultúrák vetésterülete 11 438 hektárral, a kárenyhítési rendszer által lefedett területe pedig 10 328 hektárral csökkent az előző évhez képest, míg a penetráció 0,1 százalékponttal nőtt.

A legnagyobb területen termesztett csemegekukorica kárenyhítési rendszer által lefedett területének nagysága 3,4 százalékkal nőtt, penetrációja viszont 0,7 százalékponttal csökkent az előző évhez képest. A második legnagyobb vetésterülettel rendelkező borsó kárenyhítési rendszer által lefedett területe 8,5 százalékkal csökkent, a penetrációja 0,9 százalékponttal maradt el az egy évvel korábbitól.

A további zöldségkultúrák penetrációját tekintve elmondható, hogy az zömében 0,1-4,5 százalékponttal emelkedett, a tök esetében pedig különösen magas, 21,5 százalékpontos növekedés állapítható meg. Csökkenés a bab, a paradicsom és az egyéb szántóföldi zöldségek esetében történt 0,9-2,1 százalékpont közötti mértékben (9. táblázat).

Összegezve megállapítható, hogy az egyes ágazatokban a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a zöldségkultúrák esetében csökkent, a szántóföldi növénykultúrákban és az ültetvénykultúrákban növekedett 2016-hoz viszo-

⁷ Egyéb szántóföldi növény – lásd 3. melléklet!

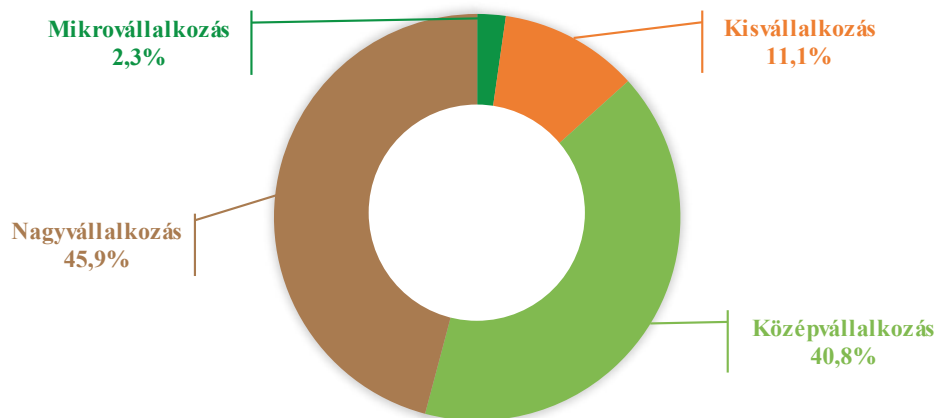
9. táblázat: A főbb zöldségkultúrák részvétele az I. pillérben

Zöldségkultúra	Vetésterület 2017-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2016-ban, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2017-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a vetés- területhez képest, százalék
Csemegekukorica	31 594	29 376	30 367	103,4	96,1
Borsó	24 683	26 331	24 083	91,5	97,6
Burgonya	9 238	6 675	7 262	108,8	78,6
Dinnye	5 318	4 748	4 416	93,0	83,0
Tök	2 417	2 235	2 417	108,1	100,0
Bab	1 956	1 749	1 849	105,7	94,5
Paradicsom	1 654	1 274	1 549	121,5	93,6
Fűszerpaprika	1 891	1 569	1 517	96,7	80,2
Káposztafélék	1 921	1 750	1 467	83,8	76,3
Vöröshagyma	1 652	1 609	1 444	89,7	87,4
Spárga	1 611	1 415	1 418	100,2	88,0
Paprika	1 708	1 471	1 321	89,8	77,4
Sárgarépa	1 298	1 124	1 091	97,0	84,1
Egyéb szántóföldi zöldség	18 057	25 048	15 848	63,3	87,8
Szántóföldi zöldség összesen	104 997	106 376	96 047	90,3	91,5

^{a)} A változás értéke a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

6. ábra: Kárenyhítési hozzájárulás megoszlása méretkategóriák szerint 2017-ben

Megjegyzés: A százalékos megoszlásnál az egyes részarányok együttes összege a kerekítés miatt meghaladja a 100 százalékot.

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

nyítva. A legjobb penetrációval az ültetvénykultúrák rendelkeztek, átlagos értékük csaknem elérte a 99 százalékot.

Méret szerinti bontás

A kárenyhítési hozzájárulás méretkategóriánkénti befizetéseiben jelentős változás nem történt a 2016. évhez képest. A mikrovállalkozások részesedése 0,2

százalékponttal haladta meg az előző évi értékeket, a kisvállalkozásoké nem változott. A mikrovállalkozások 94,1 millió, a kisvállalkozások 461,1 millió forinttal járultak hozzá a kárenyhítési rendszerhez, ami az összes befizetés 13,4 százalékát jelentette a tárgyévben.

A kárenyhítési hozzájárulás túlnyomó részét a közép- és nagyvállalkozások teljesítették. A középvállalkozások részesedése 40,6 százalékról 40,8 százalékra módosult, a nagyvállalkozásoké 46,3 százalékról

45,9 százalékra csökkent (6. ábra). A középvállalkozások 1700,4 millió forintot, a nagyvállalkozások 1911,3 millió forintot fizettek be kárenyhítési hozzájárulásként a tárgyévben. Folytatódott tehát az a tendencia, ami az előző három évet is jellemezte, mely szerint a középvállalkozások aránya kismértékben ugyan, de fokozatosan bővült, a nagyvállalkozásoké hasonló léptékben csökkent. Ennek hátterében az üzemstruktúra átrendeződése állhat.

Legnagyobb mértékben a mikrovállalkozások hozzájárulásának összege bővült, a 2016. évhez képest 6,4 százalékkal. A középvállalkozásoké 0,2 százalékkal nőtt, míg a kisvállalkozásoké 0,3, a nagyvállalkozásoké 1,3 százalékkal esett vissza (7. ábra).

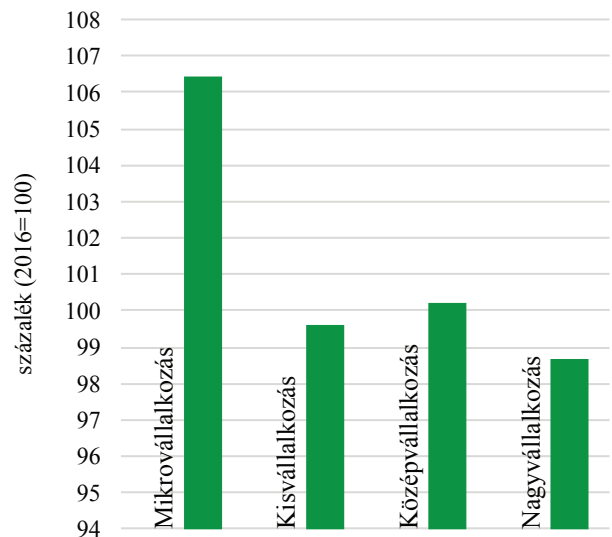
Károsodás

A termelők 2017-ben ugyan átlagosnak mondható időjárási viszonyok mellett gazdálkodhattak, mégis az előző évhez képest az időjárás és más természeti jelenségek okozta károk mértéke jelentősen megnőtt. Ez abból adódik, hogy 2016-ban az átlagnál kedvezőbb időjárási viszonyok miatt kisebb területre kevesebb kárbejelentés érkezett.

A kárbejelentések száma 14,1 százalékkal, a bejelentett károsodott terület nagysága pedig 47,2 százalékkal nőtt 2017-ben. A jogosnak ítélt kérelmek száma

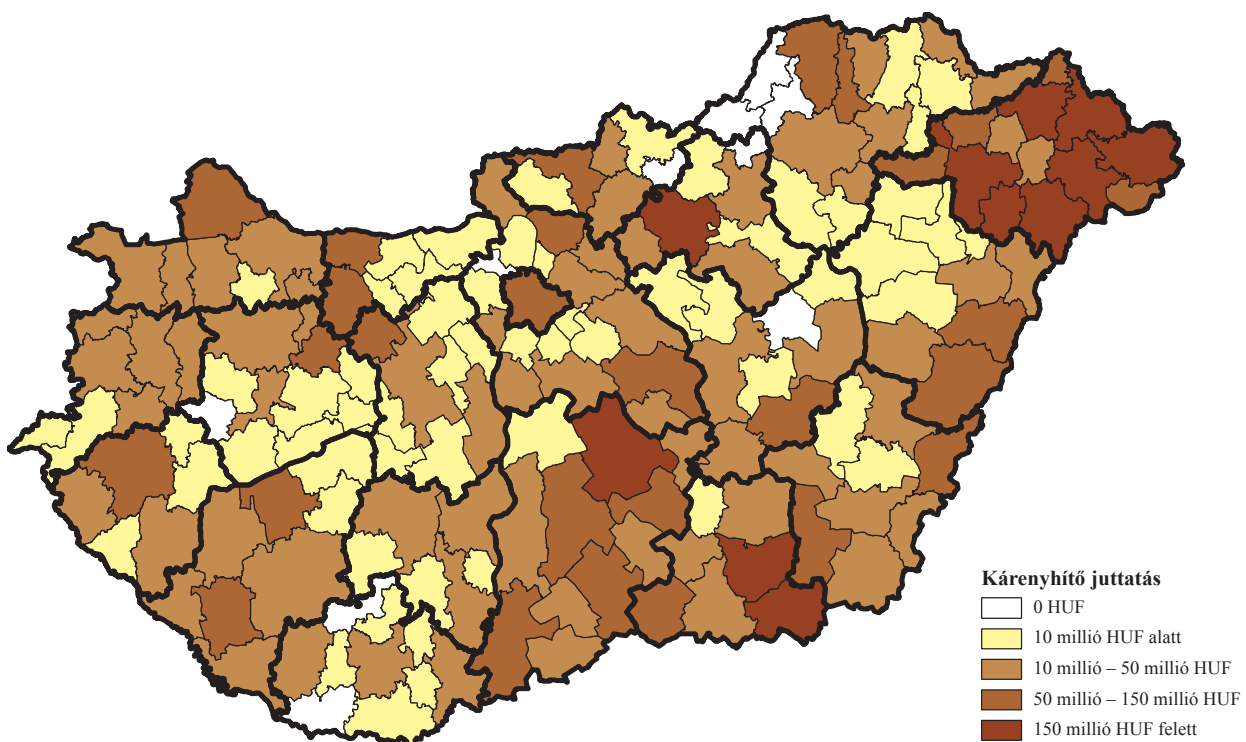
29 százalékkal, a kárenyhítés alapját képező károsodott terület nagysága pedig 86,3 százalékkal emelkedett az egy évvel korábbi értékhez viszonyítva. A tárgyévben a jogosan igényelt kárenyhítő juttatás 7,2 milliárd forint volt, az előző évi összeg közel másfélszerese.

7. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összegének változása méretkategóriák szerint 2016-ról 2017-re

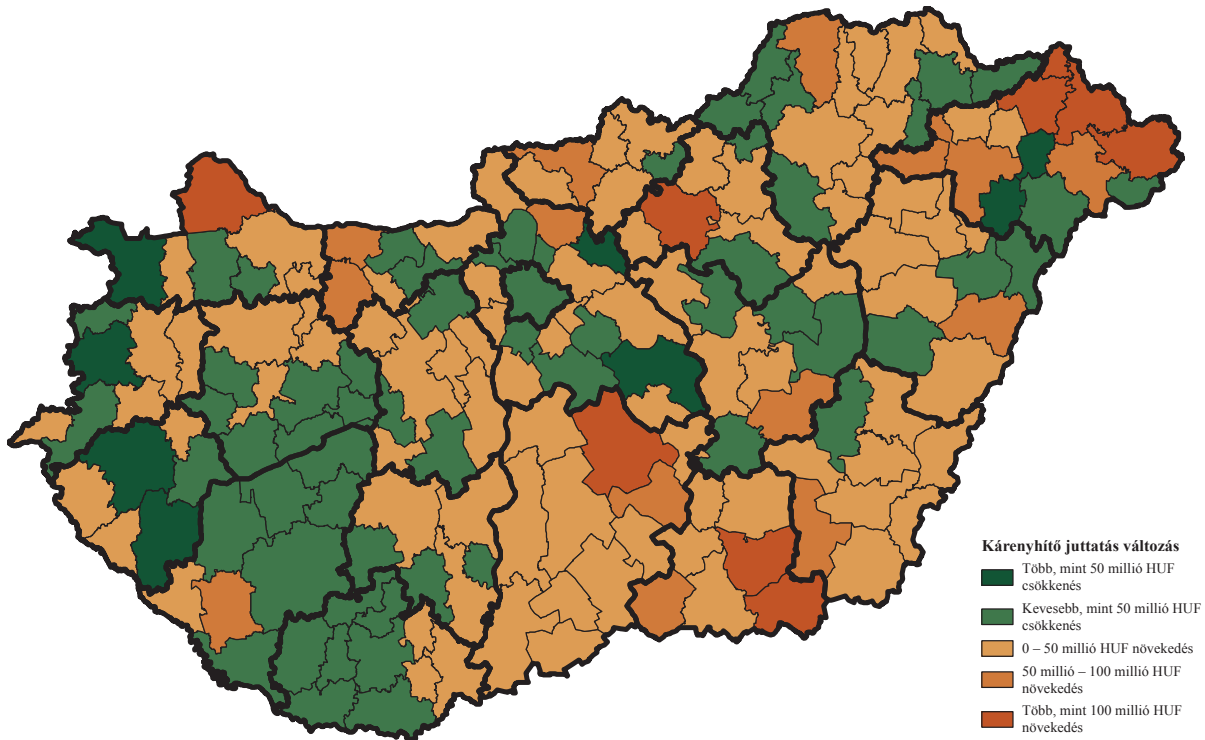
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

8. ábra: A kárenyhítő juttatás összege járásonként 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

9. ábra: A kárenyhítő juttatás összegének változása 2016-ról 2017-re járásonként

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A kárenyhítő juttatás 31,6 százalékát tavaszi fagykárra, 27,5 százalékát aszálykárra, 20,7 százalékát jég-esőkárra, 13,7 százalékát pedig téli fagykárra fizették ki. Ezen felül 1,6-3,1 százalékban felhőszakadást, viharok és belvízkárra történt kifizetés. Őszi fagykár és mezőgazdasági árvíz kár kifizetés nem történt 2017-ben.

Járásonkénti bontás

Magyarország 176 járásából 166-ban került sor kárkifizetésre a tárgyévben, ami 11-gyel több, mint 2016-ban. A kárenyhítő juttatás összege a járások 34,7 százalékában nem érte el a 10 millió forintot. Ez az arány az előző évhez képest 10,2 százalékponttal csökkent. Az összes járáson belül 66-ban 10–50 millió forint között, 28 járásban 50–150 millió forint között alakultak a kifizetések, 150 millió forintot meghaladó összegű kárenyhítő juttatást mindössze 11 járásban fizettek ki. Mindhárom kategóriában nőtt a járások száma 2016-hoz képest. Területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Bács-Kiskun megyében, Csongrád megyében, a Gyöngyösi, a Mezőtúri járásokban, valamint Győr-Moson-Sopron és Somogy megyében volt jelentős a kifizetett kárenyhítő juttatás összege (8. ábra).

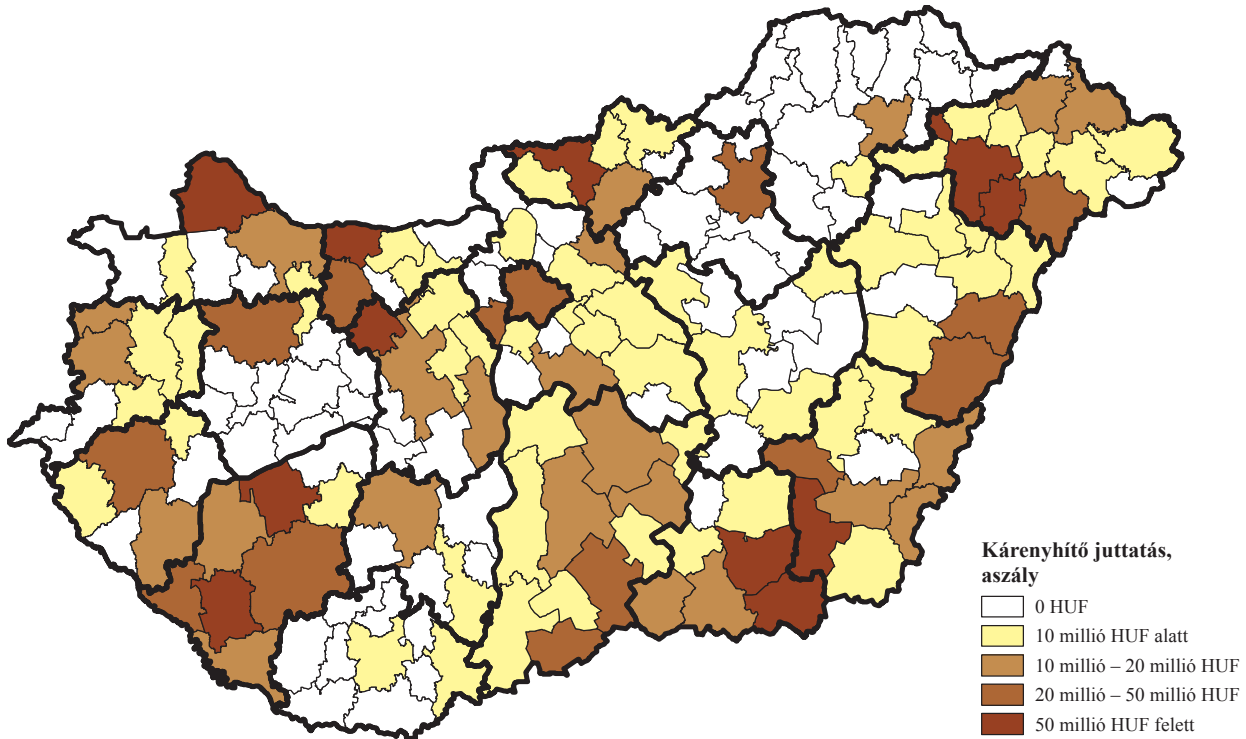
Az előző évhez képest 100 millió forintot meghaladó mértékben nőtt a kárenyhítő juttatás összege

9 járásban (Gyöngyösi, Vásárosnaményi, Kecskeméti, Hódmezővásárhelyi, Makói, Kisvárdai, Fehérgyarmati, Mosonmagyaróvári és Záhonyi járás). A legjelentősebb csökkenés a Nagykállói, a Ceglédi, a Zalaegerszegi és a Szombathelyi járásban volt, ahol a kifizetések összege több mint 100 millió forinttal maradt el az előző évi kárenyhítő juttatási összegtől (9. ábra).

Veszélynemenkénti bontás

A 2017-es évben újra jelentős károkat okozott az aszály, amely az előző évben nem sújtotta olyan mértékben a gazdákat. Mind a bejelentések száma, mind a károsodott terület, valamint a kifizetett juttatás is meghaladta az előző évi értéket, csakúgy, mint a jég-esőkár és a téli fagykár tekintetében (4. táblázat). A 2017-es év szokatlanul hideg és száraz téllal indult, jelentős károkat okozva a szántóföldi növényeknél és az ültetvényeknél. A bejelentett káresemények 22,0 százalékát kitevő téli fagykár 27,3 ezer hektáron pusztított, ami a teljes terület 14,1 százaléka. Április végén az ország több pontján okozott súlyos károkat a késői fagy, elsősorban a gyümölcsösökben. A bejelentett káresemények számának egyharmada ehhez kapcsolódott, az összes kárenyhítő juttatás területéből pedig 16,2 százalékot (31,3 ezer hektárt) fedett le ez a veszélynem. A meleg és száraz nyár következtében mintegy 51 ezer hektárra, a bejelentett teljes káro-

10. ábra: Aszálykárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

sodott terület 26,3 százalékára érkezett aszály miatt kárbejelentés. A bejelentett káresemények negyedét kitevő jégeső károsította a legnagyobb területen, 71,7 ezer hektáron, az összes károsodott terület 37,0 százaléka szenvedett jégkárt. Belvíz 2017-ben kevésbé sújtotta a mezőgazdasági területeket. A kárbejelentések 2,5 százaléka, a kárt szenvedett területek 3,5 százaléka kötődött ehhez a veszélynemhez. Felhőszakadéskár a mezőgazdasági területek 1,6 százalékán, viharkár 1,3 százalékán volt. A rendszerbe immáron két éve bekerült őszi fagykárra 13, mezőgazdasági árvízre csupán 5 bejelentés érkezett.

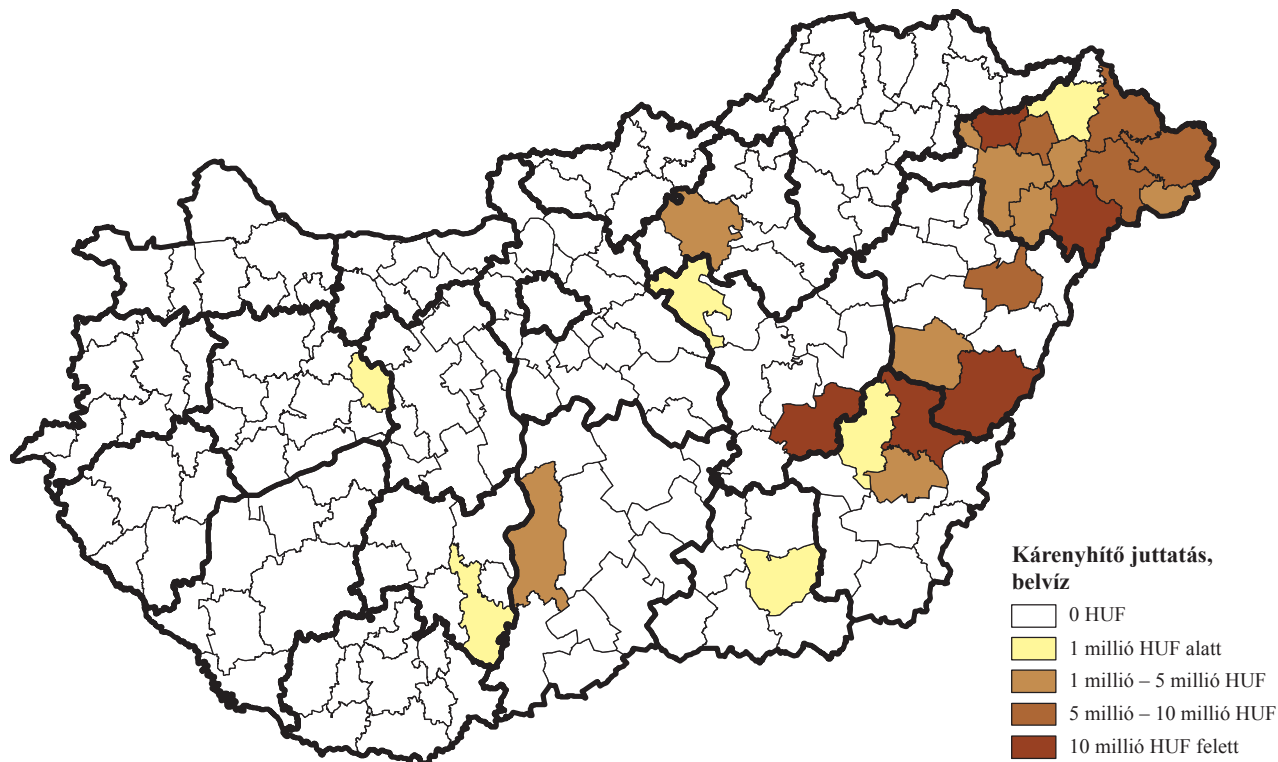
Míg 2016-ban csupán 2,1 ezer hektárra érkezett 64 aszálykár-bejelentés és 6 járásban történt kifizetés, addig 2017-ben az aszálykárral sújtott területek nagysága 51,0 ezer hektár volt, és 102 járásban fizettek kárenyhítést. Összesen 2,0 milliárd forintot fizettek ki a kárenyhítő juttatás keretében 2017-ben, szemben a 2016. évi 7,9 milliárd forinttal. A kifizetett kárenyhítő juttatás 11 járásban meghaladta az 50 millió forintot (Mosonmagyaróvári, Komáromi, Móri, Nagyatádi, Fonyódi, Balassagyarmati, Makói, Hódmezővásárhelyi, Orosházi, Nyíregyházi, Nagykállói). A járasok közül 14-ben 20–50 millió forint közé, 23-ban 10–20 millió forint közé tehető az aszálykár utáni kifizetések összege, míg 54 járásban nem érte el a 10 millió forintot (10. ábra).

Belvízkár 2017-ben kevésbé sújtotta a termelőket. A bejelentett belvízzel borított terület 61,0 száza-

lékkal volt kisebb a tárgyévben, a kifizetések 341,6 millió forintról 223,6 millió forintra csökkentek. A kárenyhítő juttatás keretében bejelentett összes terület 3,5 százaléka tartozott ezen veszélynemhez és 24 járásban történt kifizetés. A legnagyobb összegű, 10 millió forint feletti kifizetések belvízre a Nyírbátori, Ibrányi, Berettyóújfalui, Szeghalmi és Mezőtúri járásban történtek. Egymillió forint alatti belvízkárkifizetés történt 6 járásban, 1–5 millió forint közötti 8 járásban 5–10 millió forint közötti 5 járásban, 152 járásban pedig nem fizettek kárenyhítő juttatást belvízkárra (11. ábra).

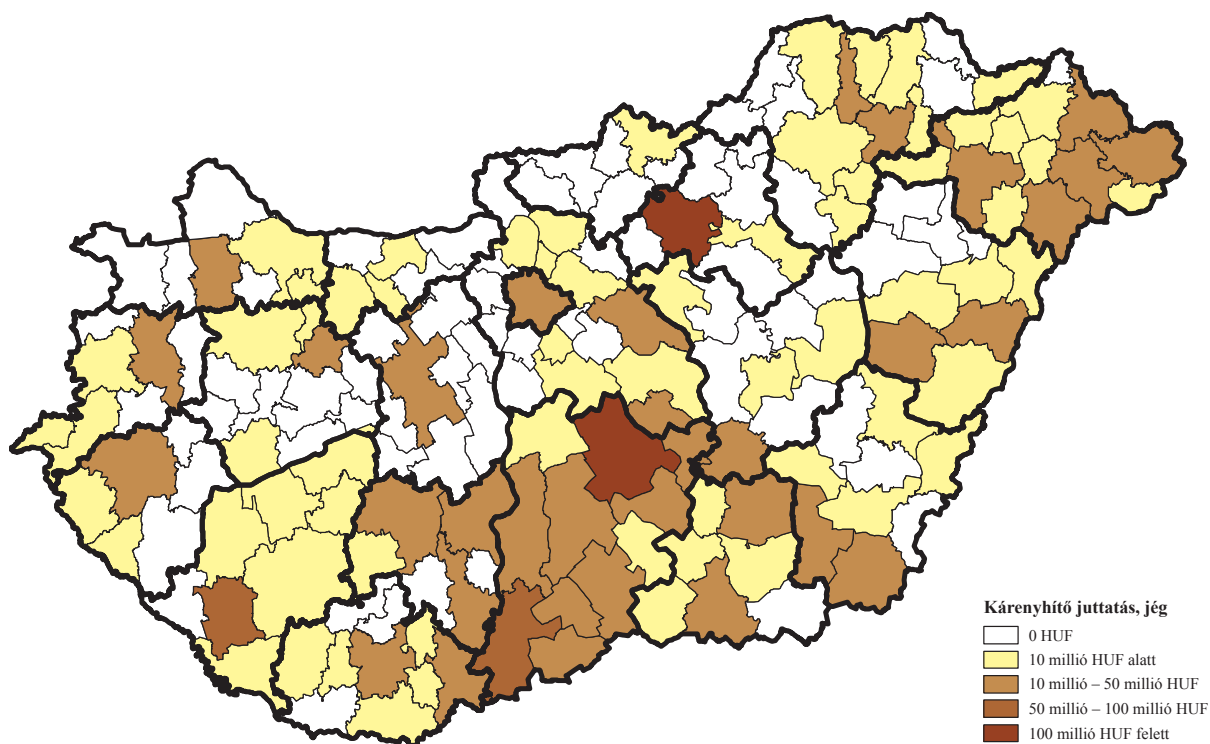
A mezőgazdasági területeken a tavalyi évhez hasonlóan 2017-ben is jelentős károkat okozott a tavaszi, nyár eleji jégeső. A kárenyhítő juttatás keretében bejelentett területek 37,0 százalékán okozott a jégverés gondokat, a kifizetések 20,7 százaléka irányult erre a veszélynemre. A jégverés által érintett bejelentett terület meghaladta a 71 ezer hektárt (2016-ban 48,2 ezer hektár), a kifizetett juttatás összege 1,5 milliárd forint volt, ami 411,0 milliárd forinttal haladta meg az előző évet. A járasokat tekintve megállapítható, hogy 73 járásban nem történt kifizetés jégesőkárra 2017-ben (12. ábra). A járasok közül 65-ben 10 millió forint alatt tehető a károk utáni kifizetések összege, 10–50 millió forint között 34, 50–100 millió forint között 2 járásban (Nagyatádi és Bajai) fizettek a jégeső okozta kár után. A legjelentősebb, 100 millió forint feletti kifizetések 2 járást, a Gyöngyösit és Kecskemétit érintettek.

11. ábra: Belvízkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

12. ábra: Jégkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A jégkárok megelőzésére országos szintű jégeső-elhárító rendszer kiépítése valósult meg 2018-ban, melynek keretében a Dél-Dunántúlon működő talajgenerátoros rendszert a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara országos rendszerré bővítette. Az Országos Jégkármegeelőző Rendszer létrehozását a Vidékfejlesztési Program biztosította, működtetését a Kárenyhítési Alapból finanszírozzák.

Az április végi tavaszi fagy az ország több területét károsította kisebb-nagyobb mértékben. Bár nem okozott olyan mértékű pusztítást, mint a 2016-os évben, de 2017-ben is tavaszi fagykárra érkezett a legtöbb kárbejelentés a különböző veszélynemek közül. A bejelentett károsodott terület nagysága meghaladta a 31 ezer hektárt (2016-ban 43,5 ezer hektár). A kifizetések ezen veszélynem esetében elérték a 2,3 milliárd forintot, szemben az előző évi 3,1 milliárd forinttal. A 176 járásból 65-ben nem fizettek kárenyhítő juttatást 2017-ben tavaszi fagykárra. A kifizetett összegek 76 járásban 10 millió forint alatt, 21 járásban 10–50 millió forint között, 8 járásban 50–100 millió forint között alakultak. Hat járásban a kifizetések meghaladták a 100 millió forintot is, főként Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (a Mátészalkai, Nyíregyházi, Kisvárdai, Záhonyi, Vásárosnaményi járásokban), valamint a Váci járásban (13. ábra).

Viharkár az előző évhez képest kisebb mértékben pusztított a 2017. kárenyhítési évben, a bejelentett károsodott terület 1,3 százalékat érintette, 33 járásban

történt kifizetés. Többségükben (27 járásban) 5 millió forint alatt alakult a kifizetés. Három járásban (Soproni, Zirci, Derecskei) 5–10 millió forint között esett a kárenyhítő juttatás összege, három járásban pedig (Ceglédi, Kisteleki, Nyíregyházi) meghaladta a 10 millió forintot. (14. ábra).

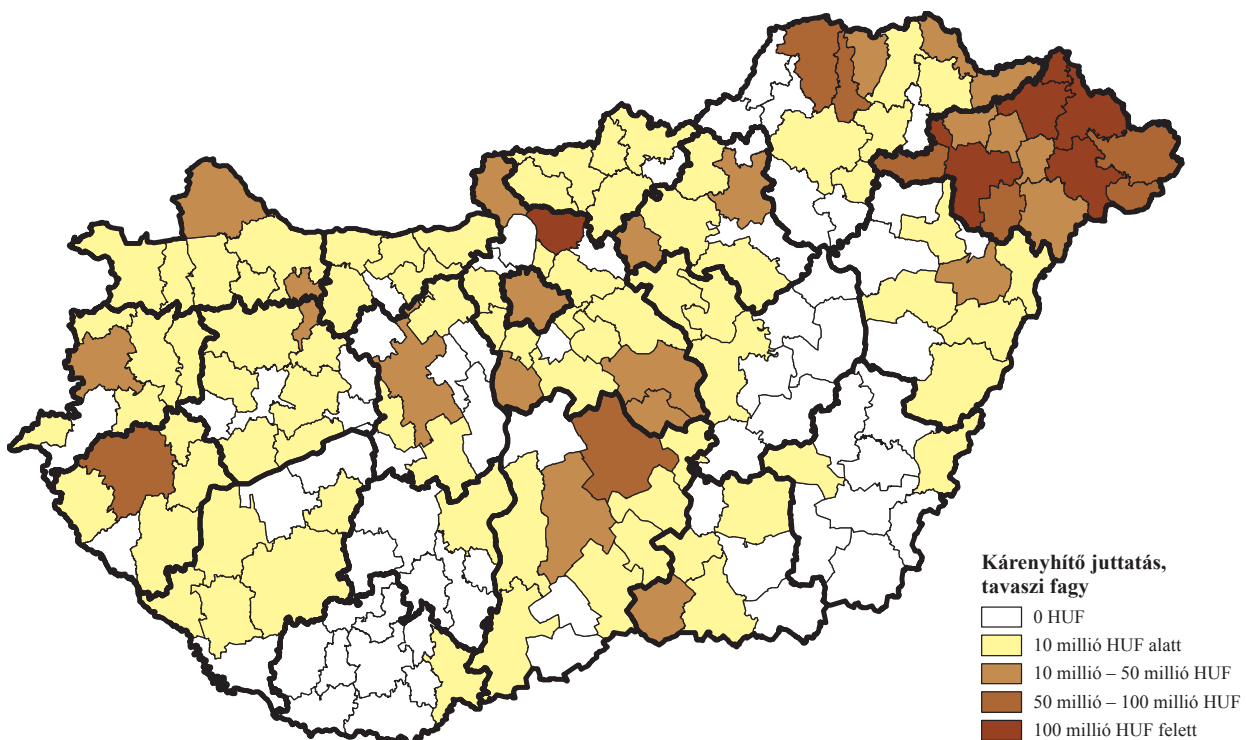
A téli fagy jelentősebb károkat okozott 2017-ben, mint az azt megelőző évben. Bejelentés 27,3 ezer hektárra érkezett, ami a bejelentett összes károsodott területen belül 14,1 százalékos területi lefedettséget jelentett a tárgyévben. Téli fagykárra 95 járásban fizettek kárenyhítő juttatást, ebből 36 járásban a kifizetések 1 millió forint alatt maradtak, 35 járásban 1–10 millió forint között, 21 járásban 10 és 50 millió forint között alakultak. A Kecskeméti, a Kiskörösi és a Mezőtúri járásokban a kifizetések összege meghaladta az 50 millió forintot (15. ábra).

Ágazatonkénti bontás

Magyarországon a növénykultúránkénti bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból az ültetvények 48,1 százalékkal, a szántóföldi növények 41,7 százalékkal és a szántóföldi zöldségek 10,2 százalékkal részesedtek a tárgyévben (16. ábra).

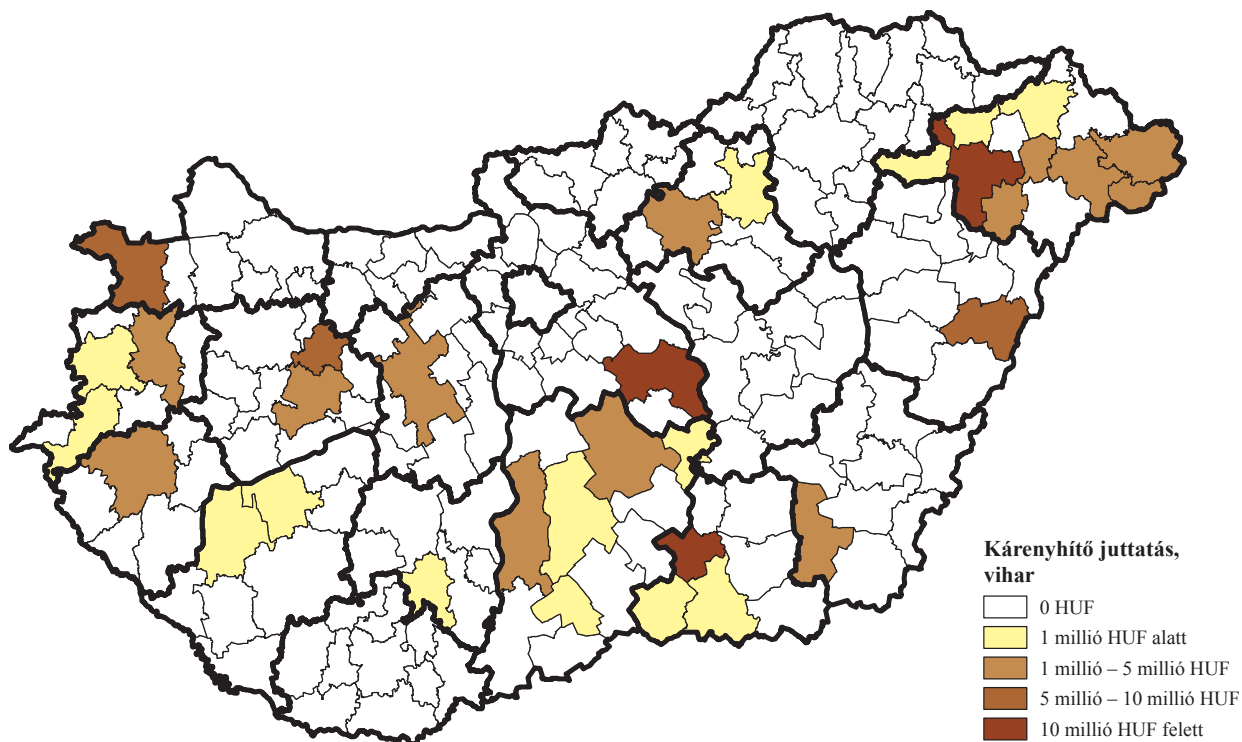
A részesedések jól tükrözik az időjárás által okozott károkat az egyes növénykultúrákban is. A szántóföldi növénykultúrákat elsősorban az aszály veszélyezteti, ami 2016-ban nem volt jelentős mértékű, de 2017-ben

13. ábra: Tavaszi fagykárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2017-ben

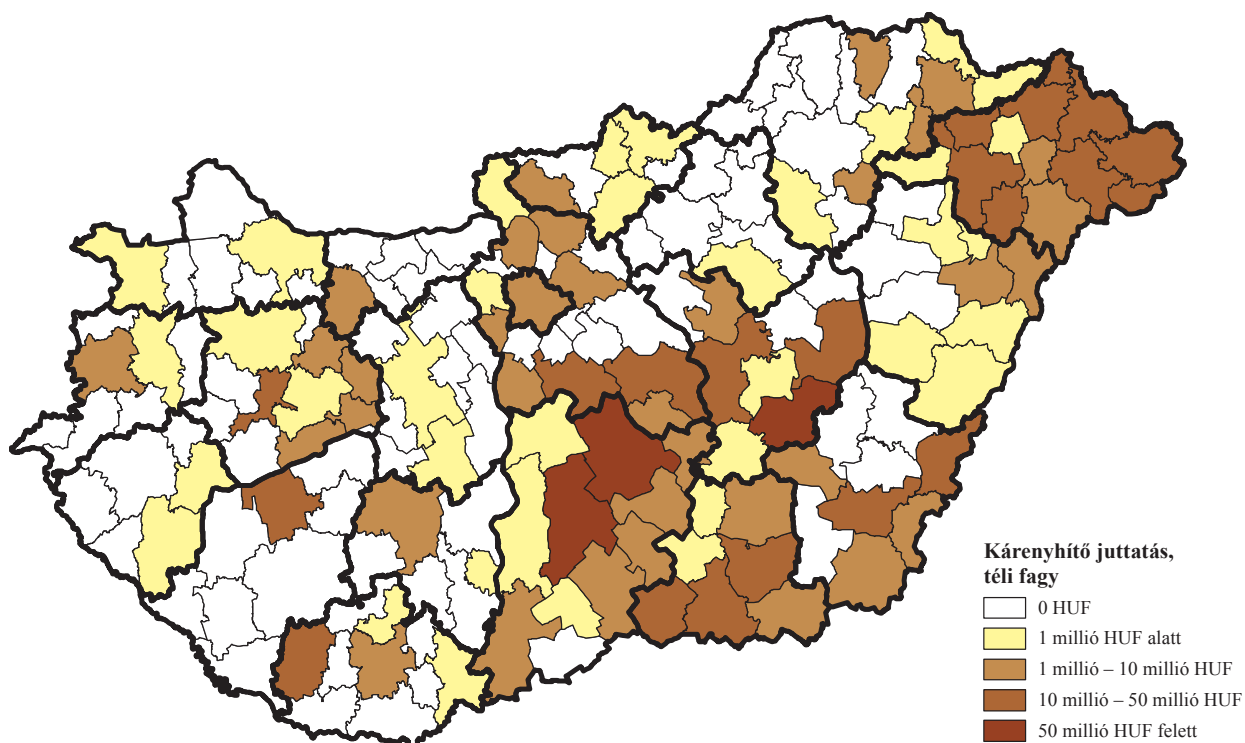
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

14. ábra: Viharkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

15. ábra: Téli fagykára kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

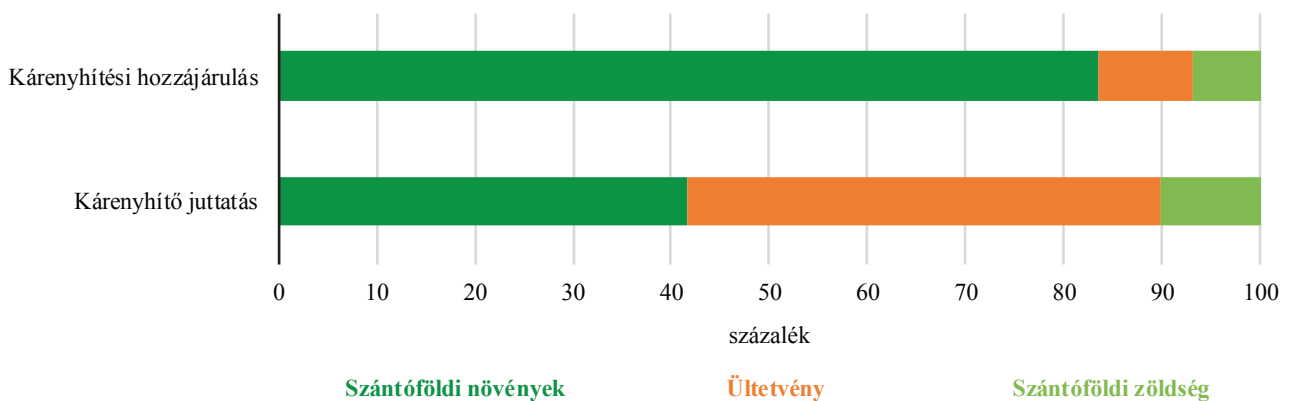
megint jelentősebb károkat idézett elő. A károkra 2017-ben 3,0 milliárd forintot fizettek a termelőknek, ami az előző évi kifizetés háromszorosa. Az aszályra különösen érzékeny kukorica esetében amíg 2016-ban csupán 125 millió forint kárenyhítő juttatást fizettek, addig 2017-ben ez az összeg több mint tízszeresére nőtt (17. ábra).

Az országban az ültetvények esetében általában a tavaszi fagy okozza a legnagyobb hozamcsökkenést, az előző évhez hasonlóan 2017-ben is komoly kárt szenvedtek a gyümölcsösök. A tavaszi fagyon kívül 2017-ben a jégesőkárok is domináltak, csakúgy, mint 2016-ban, ennek következtében a károsított ültetvényekre kifizetett kárenyhítő juttatás összege az előző évhez hasonlóan alakult. Összesen 3,4 milliárd forintot fizettek ki (2016-ban ez az érték csupán 83 millió forinttal volt kevesebb), ennek 67,2 százalékát az alma, a meggy és a borszőlő kárenyhítésére fordították. A meggy, ribiszke, dió, egyéb szőlőültetvény, cseresznye és körte esetében 14,5-36,6 százalékkal csökkent

a kárenyhítő juttatás keretében nyújtott kárkifizetés az előző évhez képest. Emelkedtek a kifizetett összegek kis mértékben az almánál és borszőlőnél (3,5-7,7 százalék), nagyobb mértékben a kajszibaracknál 49,0, az őszibaracknál 53,1, a szamócánál 61,4 és a szilvánál 72,1 százalékkal. (18. ábra).

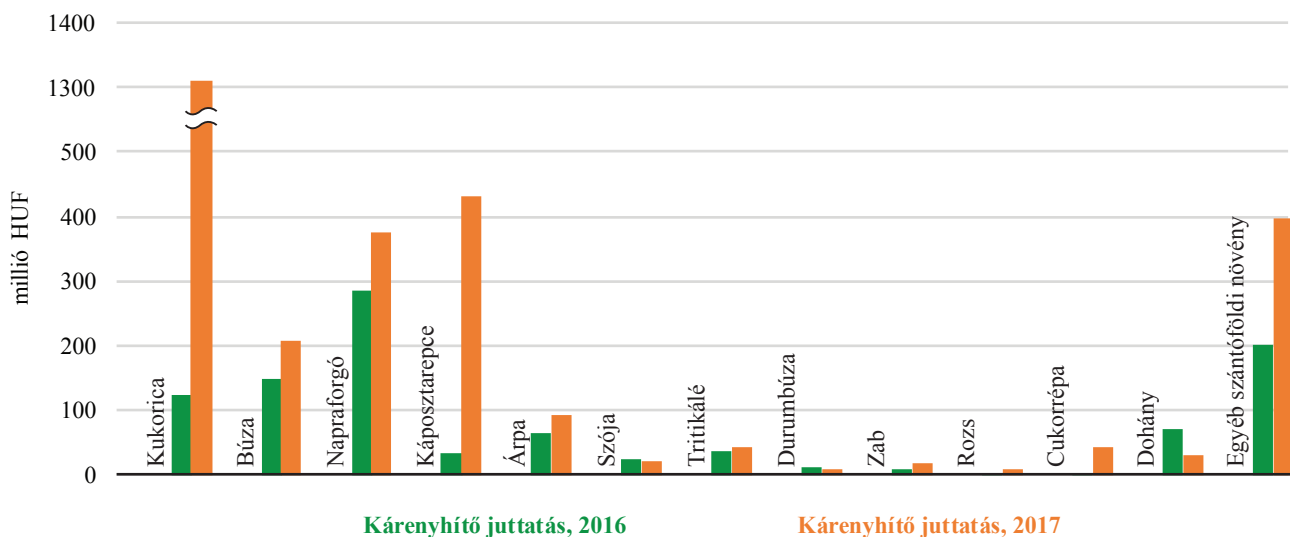
A zöldségfélék esetében a kifizetett kárenyhítő juttatás összege kevesebbnek bizonyult, mint az ültetvények esetében és 32,1 százalékkal meghaladta az előző évi összeget. A zöldségkultúrákat elsősorban az aszály (ha nem öntöztek), valamint a jégeső veszélyezteti, a tárgyévben mindkettő jelentős károkat okozott. A fűszerpaprika után kifizetett kárenyhítő juttatás növekedése volt a legjelentősebb, amely 1 millió forintról 40 millió forintra emelkedett. A bab, a paradicsom, a burgonya után kifizetett kárenyhítő juttatás 2-3-szorosára emelkedett, kisebb mértékű növekedés tapasztalható a csemegekukorica, a dinnye és a tök esetében. Az egyik legnagyobb területtel rendel-

16. ábra: A főbb növénycsoportok részesedése a be- és kifizetésekből 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

17. ábra: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

kező borsó esetében a kifizetések felére csökkentek. A vöröshagyma utáni kifizetés 29 millió forintról 19 millió forintra, a spárga utáni 44 millió forintról 2 millió forintra mérséklődött (19. ábra).

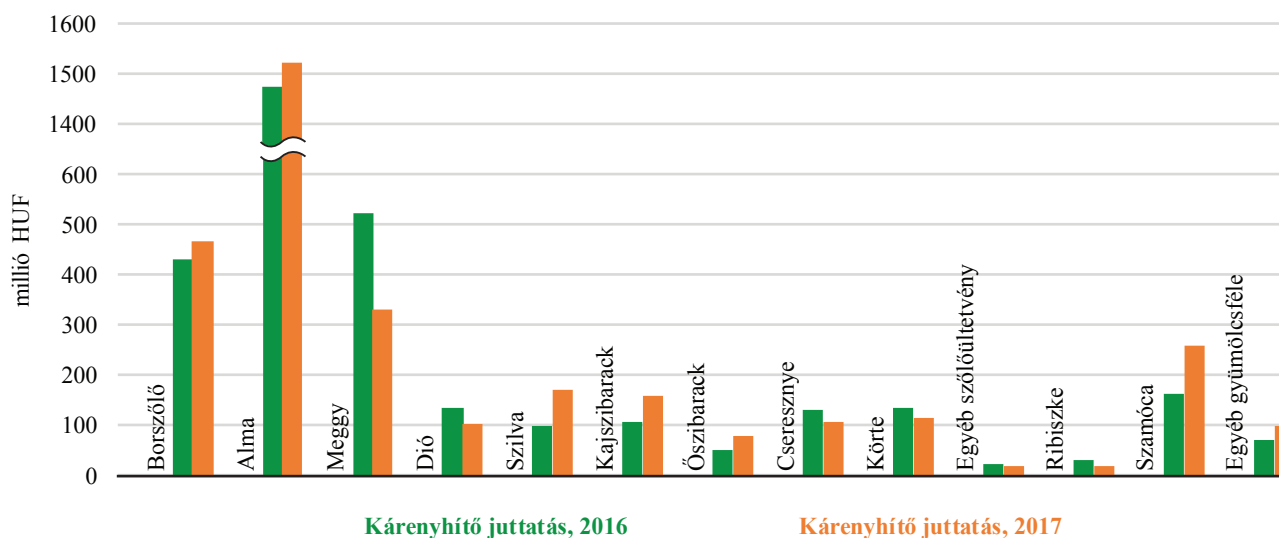
Méret szerinti bontás

A 7,2 milliárd forint kárenyhítő juttatásból a mikrovállalkozások 7,3, a kisvállalkozások 19,3, a középvállalkozások 41,8, a nagyvállalkozások 31,5 százalékban részesedtek a 2017. kárenyhítési évben. A százalékos arányokban jelentősebb elmozdulások történtek az egyes méretkategóriákon belül az előző évhez képest. A mikro-, kis- és középvállalkozások részesedése csökkent, a mikrovállalkozásoké 2,6 sz-

zalékponttal, a kisvállalkozásoké 4,0 százalékponttal, a középvállalkozásoké 9,3 százalékponttal esett vissza, a nagyvállalkozásoké viszont 15,8 százalékponttal emelkedett. Ezáltal a kárenyhítő juttatásból részesedő második legnagyobb csoport a nagyvállalkozásoké lett, míg előző évben a kisvállalkozások aránya volt magasabb (20. ábra).

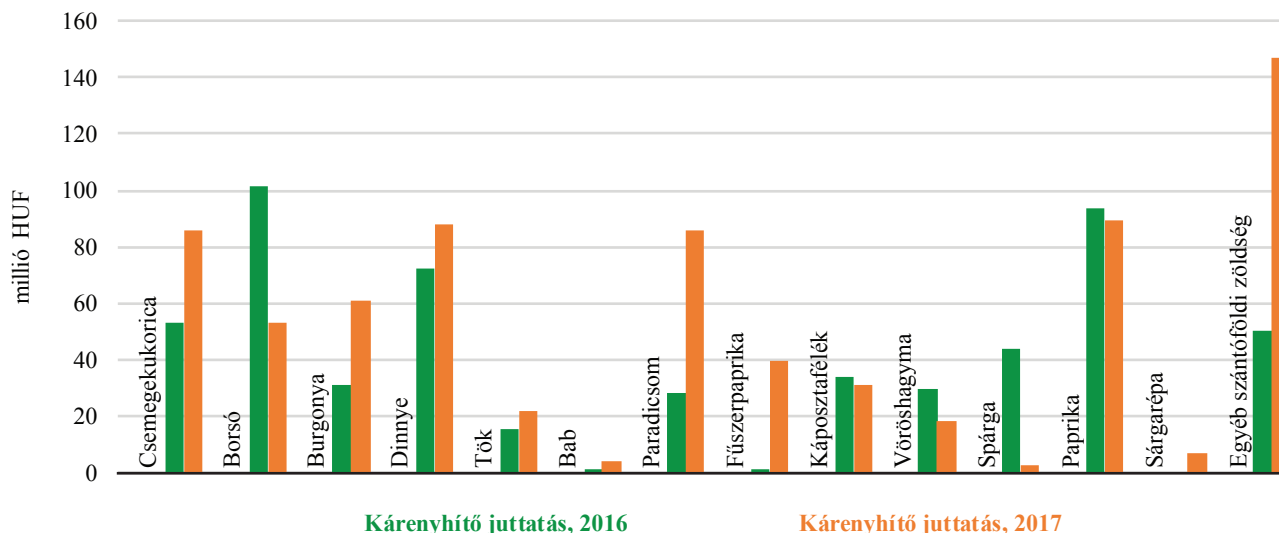
A méretkategóriákat tekintve a 2017. évben a termelőknek kifizetett kárenyhítő juttatás minden méretkategóriában nőtt, bár eltérő mértékben. A nagyvállalkozások a 2016. évi összeg közel háromszorosát kapták. Ez, amint már korábban említésre került, összefügg a kárenyhítő juttatás igénylésében 2017-ben bekövetkezett változással, miszerint a 15 százalékot meghaladó hozamérték-csökkenésnek,

18. ábra: A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

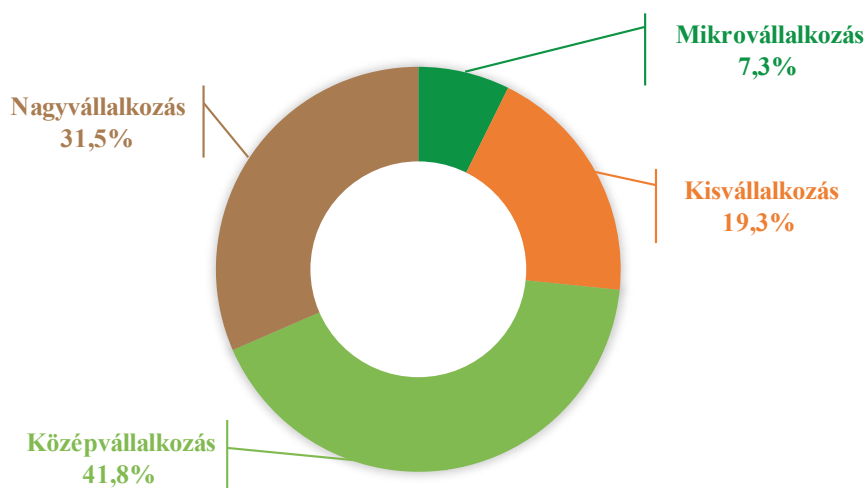
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

19. ábra: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

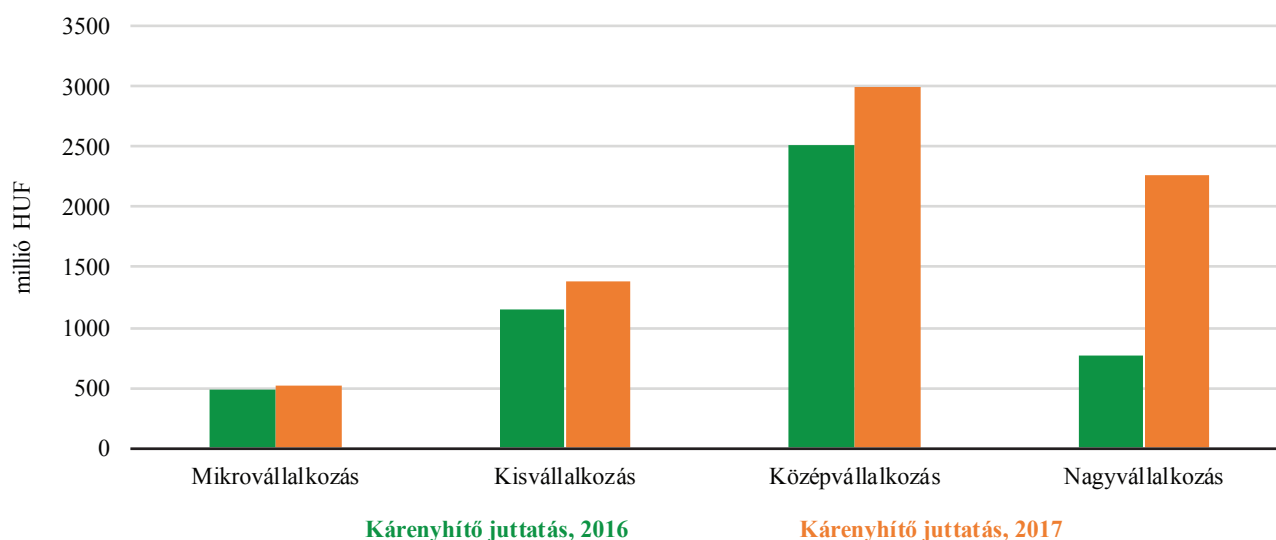
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

20. ábra: A különböző méretkategóriájú termelők részesedése a kárenyhítő juttatás összegéből 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

21. ábra: Kárenyhítő juttatás összege méretkategóriák szerint 2016-ban és 2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

ami az igénylés feltétele, már nem üzemi szinten, hanem a termesztett növénykultúra esetében kell teljesülnie. A kisvállalkozások kárenyhítő juttatása 20,5 százalékkal, a középvállalkozásoké 18,9 százalékkal, a mikrovállalkozásoké 7,4 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőtti értéket (21. ábra).

Kárhányadok

Járásonkénti bontás

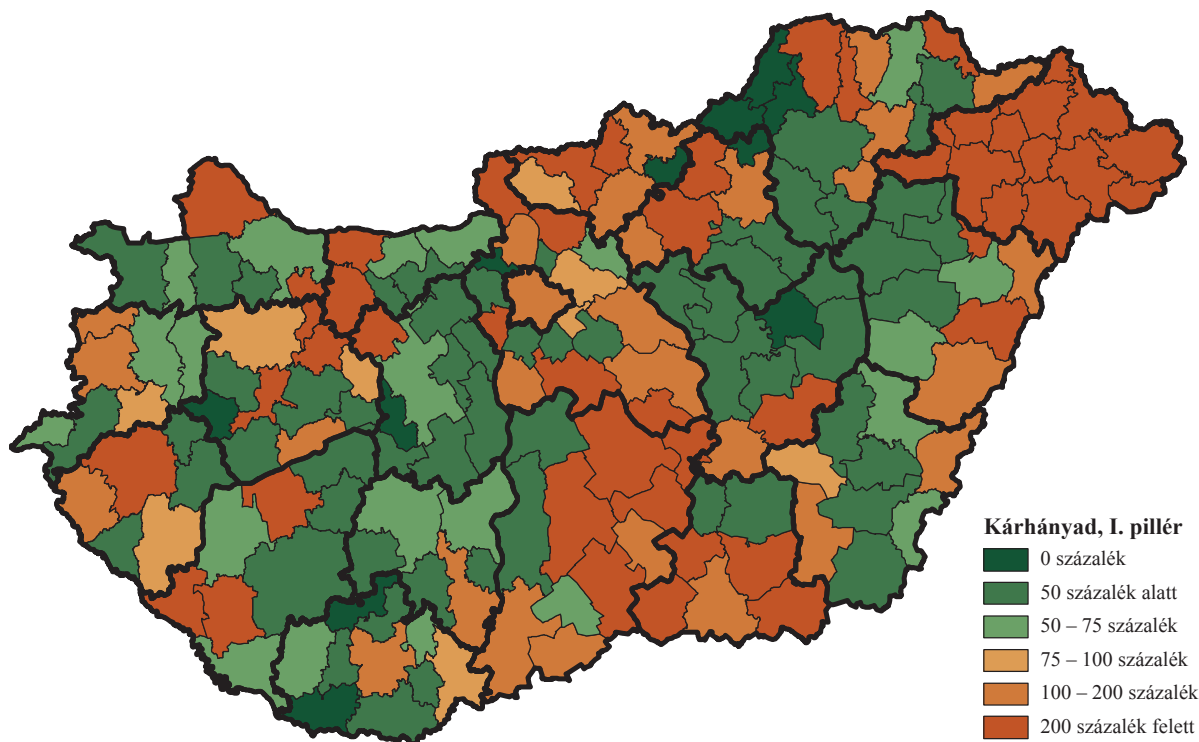
A kifizetett kárenyhítő juttatás és a befizetett kárenyhítési hozzájárulás hányadosaként számolt kárhányad nagysága járásonként eltérően változott. A leg-

magasabb, 200 százalék feletti kárhányad 48 járásban fordult elő (előző évben 35-ben), ezek elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Bács-Kiskun megye, Pest megye, Nógrád megye, Csongrád megye területén található. A kárhányad 75–200 százalék között alakult 38 járásban, 75 százalék alatt 79 járásban, 11 járásban pedig 0 százalék volt (22. ábra).

Ágazati bontásban

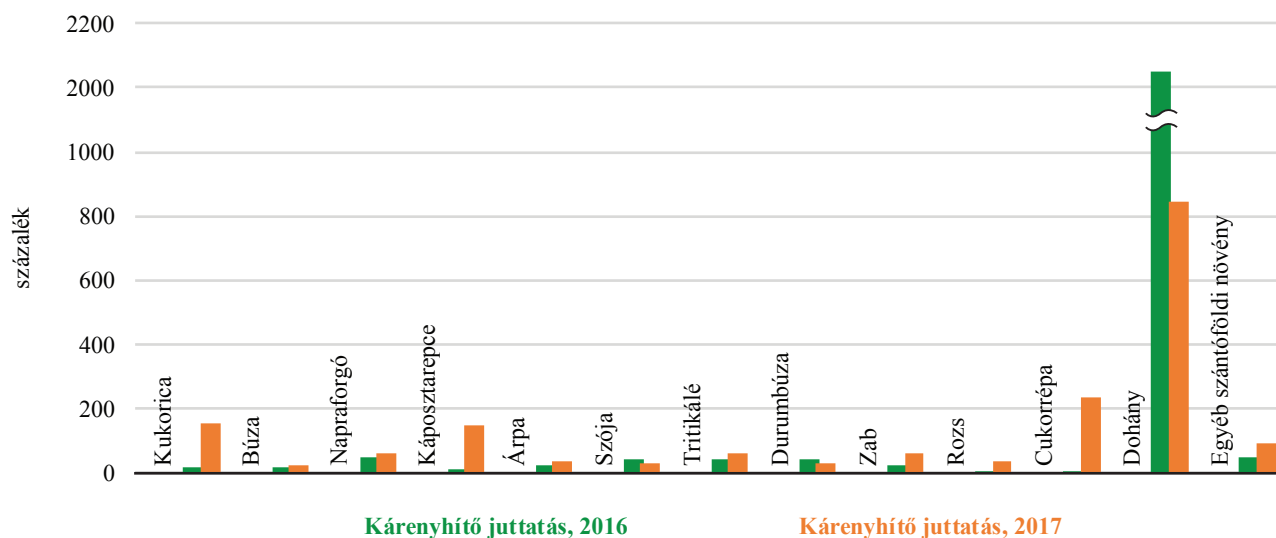
A szántóföldi kultúráknál – a dohányt leszámítva – a 2017. évet a 29–238 százalék közötti kárhányadértékek jellemezték. Jelentős mértékű növekedés mutatkozott az előző, aszály által nem sújtott évhez képest a kukoricánál (16-ról 157 százalékra), a cukorrépánál (3-ról 238 százalékra) és a káposztarepcénél (14-ről

22. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása az I. pillérben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

23. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai az I. pillérben

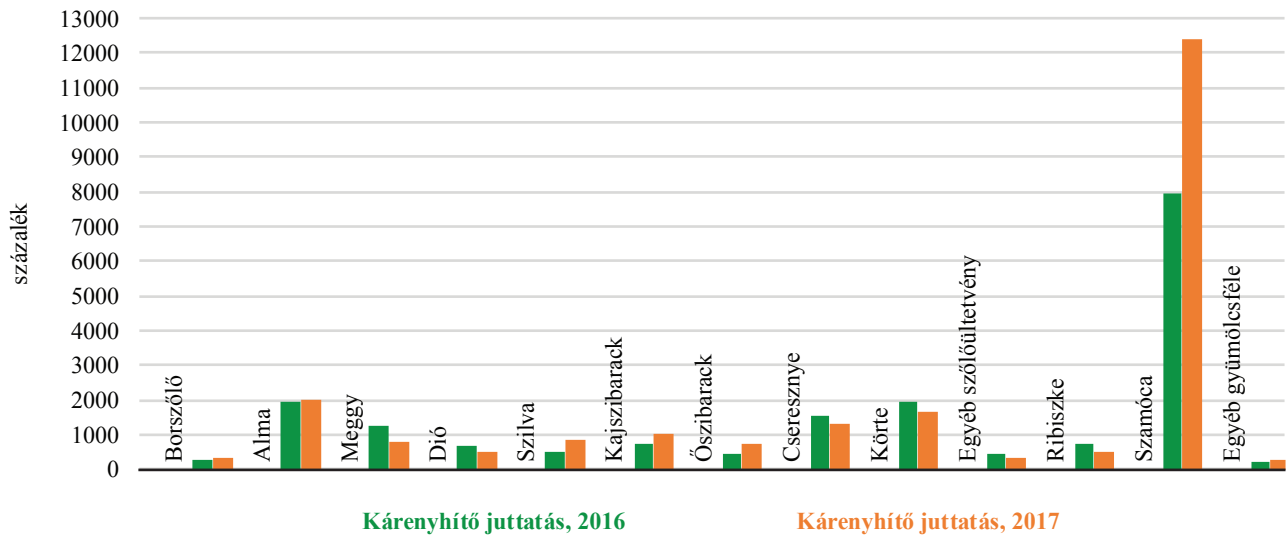

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

149 százalékra). Legmagasabb kárhányad az előző évhez hasonlóan a dohányynál (843 százalék) keletkezett, bár 1200 százalékponttal elmaradt a 2016-os értéktől. Visszaesés történt még a szója és a durum-búza kárhányadértékében. A legnagyobb területen termesztett szántóföldi kultúrák közül a napraforgó 59, a búza 25 százalékos kárhányaddal rendelkezett (23. ábra).

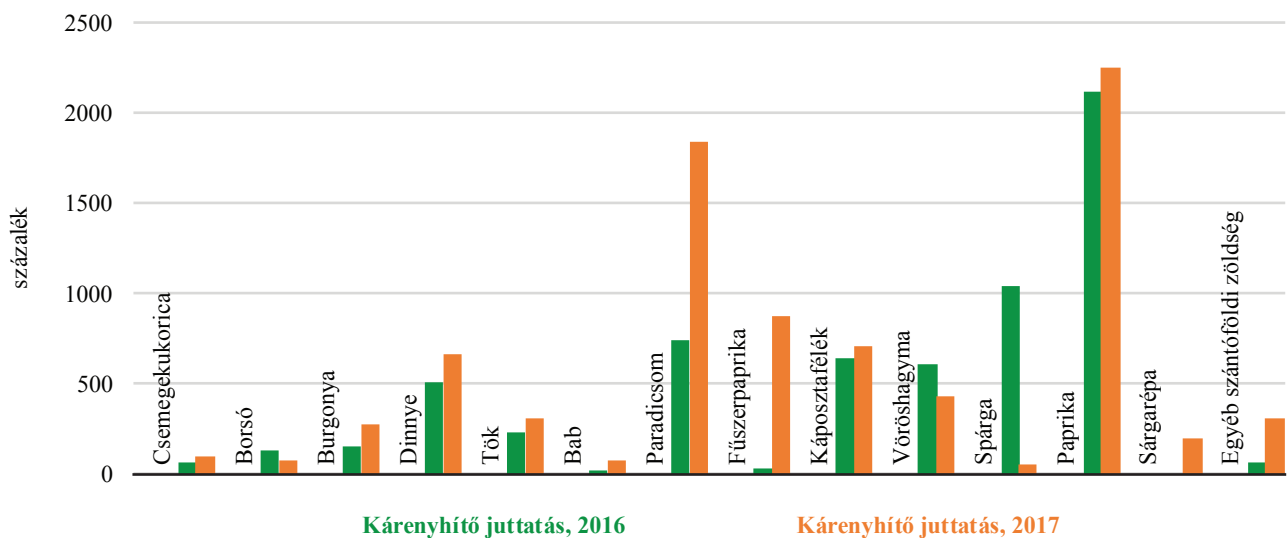
A kárhányadértékek 2017-ben az ültetvénykultúrákban – a szamócát leszámítva – jellemzően 299–2031 százalék között alakultak, nagyságrenddel nagyobbak voltak, mint a szántóföldi növénytermesztésnél megszokottak. Ennek oka egyrészt, hogy az ültetvénykultúrák jóval érzékenyebbek egyes időjárási tényezőkre, mint például a 2017. évben jellemzően előforduló és jelentős károkat okozó téli és tavaszi fagyra vagy jég-esőre. Másrészt lényegesen magasabb a hektáronkénti

24. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai az I. pillérben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

25. ábra: A főbb zöldségkultúrák kárhányadai az I. pillérben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

termelési érték, ennek megfelelően gyakrabban és nagyobb mértékben károsodtak 2017-ben, mint a szántóföldi növénytermesztés növényei.

Előzőek alapján a kárhányadérték kiugróan magas, 12 384 százalék volt a szamócánál. Jelentős károkat szenvedett el még 2017-ben az alma (2031 százalék), a körte (1641 százalék) és a cseresznye (1290 százalék) (24. ábra). Alapvetően minden ültetvénykultúránál többszörös kárenyhítő juttatást fizettek ki a termelőknek, mint amennyi a kárenyhítési hozzájárulás befizetése⁸ volt.

⁸ A szántóföldi kultúrák esetében a hektáronkénti 1000 forintos befizetés áll szemben a 200-300 ezer forintos hozamértékkel. Az ezen nagyságrendű hozamértékben bekövetkezett károkat kell pótolni az 1000, illetve az állami támogatást beleszámítva 2000 forintos összegből. Az ültetvényeknél 500-2500 ezer forintos hektáronkénti érték áll szemben a 3000 forintos hektáronként kárenyhítési hozzájárulással (állami támogatás beszámításánál 6000 forintos az összeg).

A zöldségfélékre, ha kisebb mértékben is, de szintén jellemzőek a magasabb kockázatok és az alacsonyabb hozamérték-arányos díj az egyéb szántóföldi növényekhez képest. Amíg azonban az iparszerűen művelt zöldségek többnyire nettó befizetői a rendszernek (csemegekukorica kárhányada 94 százalék, borsóé 73 százalék, babé 70 százalék), addig a kisebb parcellákon, nem integráltan termelt növények (pl.: paprika, paradicsom, káposztafélék) esetében a befizetett kárenyhítési hozzájárulás többszörösét fizetik ki a termelőknek. A paprika kárhányada 2017-ben 2254 százalék, a paradicsomé 1840 százalék, a fűszerpaprikáé 874 százalék, a káposztaféléké 713 százalék volt (25. ábra). Az előző évhez képest nagymértékben visszaesett a kárhányad a spárga esetében (1035-ről 55 százalékra), jelentősen

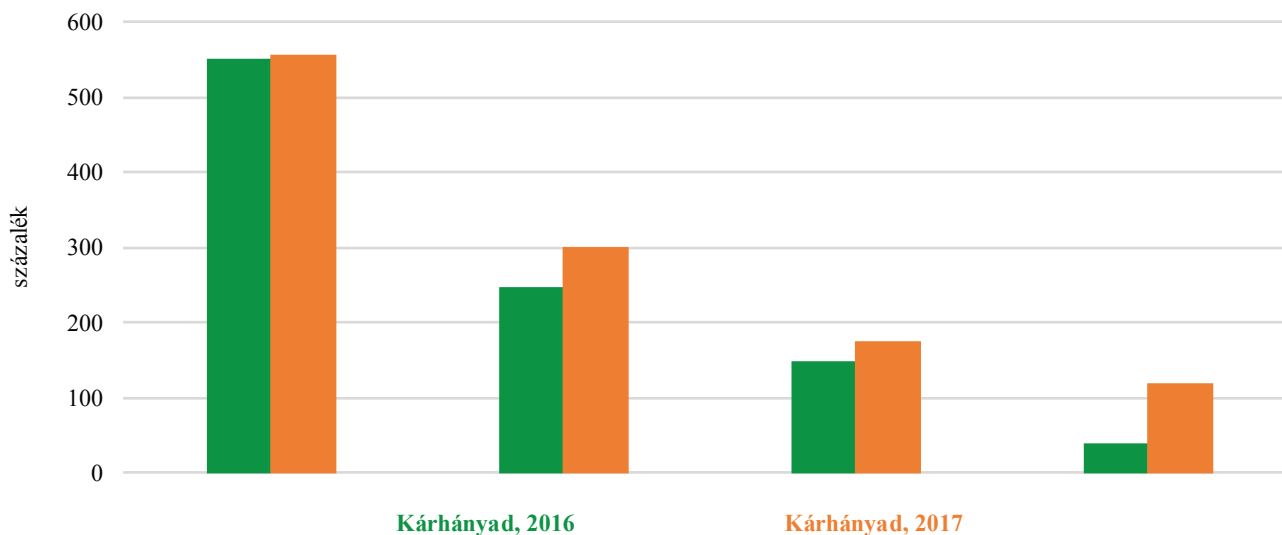
megnőtt a fűszerpaprikánál (harmincszorosára) és a paradicsomnál (746-ról 1840 százalékra)

Méret szerinti bontás

A tárgyévben a kárhányadok az egyes méret-kategóriákban 118–557 százalék között változtak.

A legnagyobb károkat az előző évhez hasonlóan a mikrovállalkozások szenvedték el, kárhányadértékük meghaladta az 550 százalékot. A kisvállalkozások kárhányada 300 százalékra emelkedett, a középvállalkozásoké 149 százalékról 176 százalékra, a nagyvállalkozások kárhányada 40 százalékról 118 százalékra nőtt (26. ábra)

26. ábra: A kárhányadok méretkategóriánkénti alakulása az I. pillérben 2016–2017-ben

Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A II. pillér részletes eredményei

Részvétel

Járásonkénti bontás

A díjtámogatásban részt vevő gazdaságok száma közel 30 százalékkal (28,8 százalék) emelkedett a II. pillérben 2017-ben, a díjbevételek is 26,4 százalékkal, 8,2 milliárd forintról 10,4 milliárd forintra nőttek.

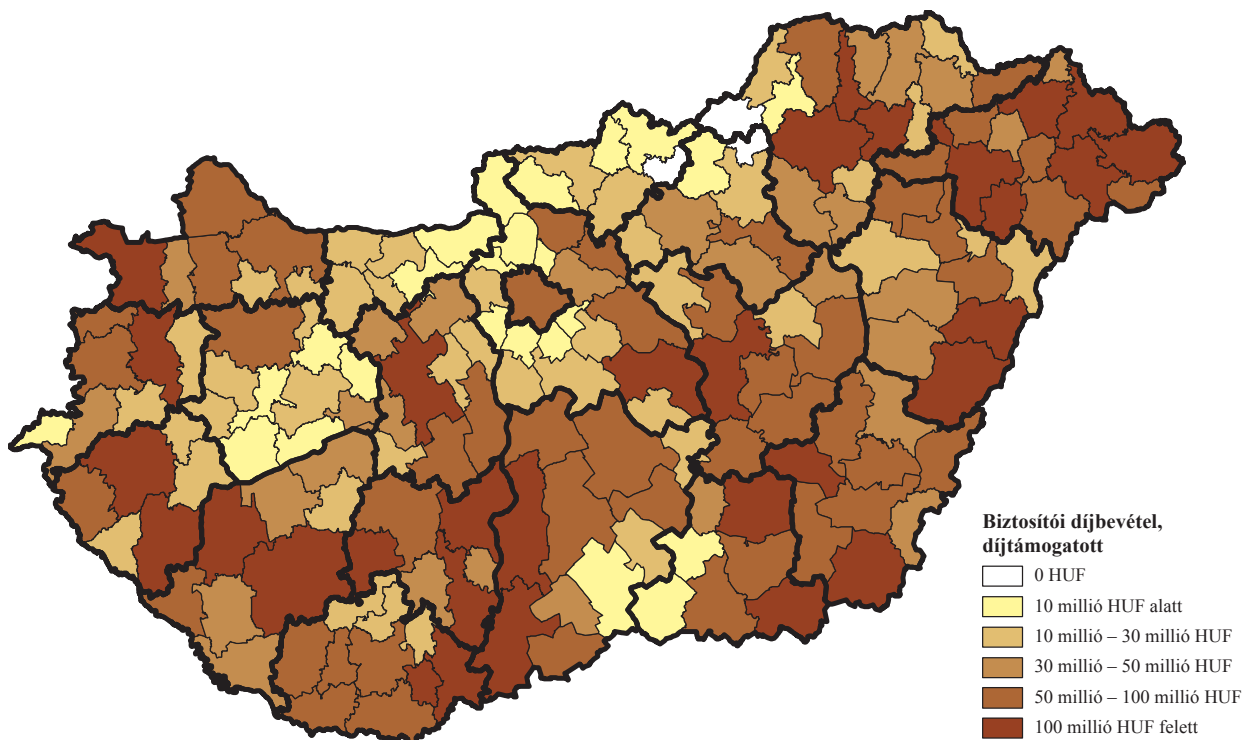
A díjbevételek járásonkénti eloszlását és értékeit tekintve elmondható, hogy szembejövő a növekedés, hiszen a térkép az előző évhez képest sötétebbé és homogénebbé vált. A díjbevételek 176 járásból harmincegyben (17,6 százalék) meghaladták a 100 millió forintot, így Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Győr-Moson-Sopron, Zala, Somogy, Bács-Kiskun és Tolna megyében, valamint az Alföld egyes járásaiban. A járások 27,3 százalékánál (48 járás) a díjbevételek 50–100 millió forint, 16,5 százalékában (29 járás) pedig 30–50 millió forint között alakultak az aktuális évben. A járások több mint harmadában

(36,9 százalék) a termelői befizetések nagyságrendje kevesebb mint 30 millió forint volt. Az előző évhez hasonlóan 3 járásban (Ózdi, BÉlapátfalvai és Bátorfyerényei) 2017-ben sem kötöttek díjtámogatott biztosítást (27. ábra).

A díjtámogatott biztosításokhoz köthető kiegészítő biztosítások népszerűségét mutatja, hogy a díjbevételek alapján készített térkép (28. ábra) jelentősen sötétebbé vált a járások zömében.

Az egyes járásokat nézve elmondható, hogy a kiegészítő biztosítások díjbevételek eloszlása jórészt követte a díjtámogatott biztosítások területi elhelyezkedését. Ugyanakkor a két biztosítási termék (díjtámogatott és kiegészítő) térbeli eltérést mutatott Szabolcs-Szatmár-Beregben, az Alföld és a Dunántúl középső és nyugati részein, hasonlóan a 2016. évihez (ezek a területek kimagasló szereppel bírnak a gyümölcsstermesztés területén). Ezekben a megyékben jóval kisebb volt a kiegészítő biztosítások elterjedtsége, mint a díjtámogatotté, aminek az a magyarázata, hogy a gyümölcsösökben már kisebb jégverés vagy tavaszi fagy

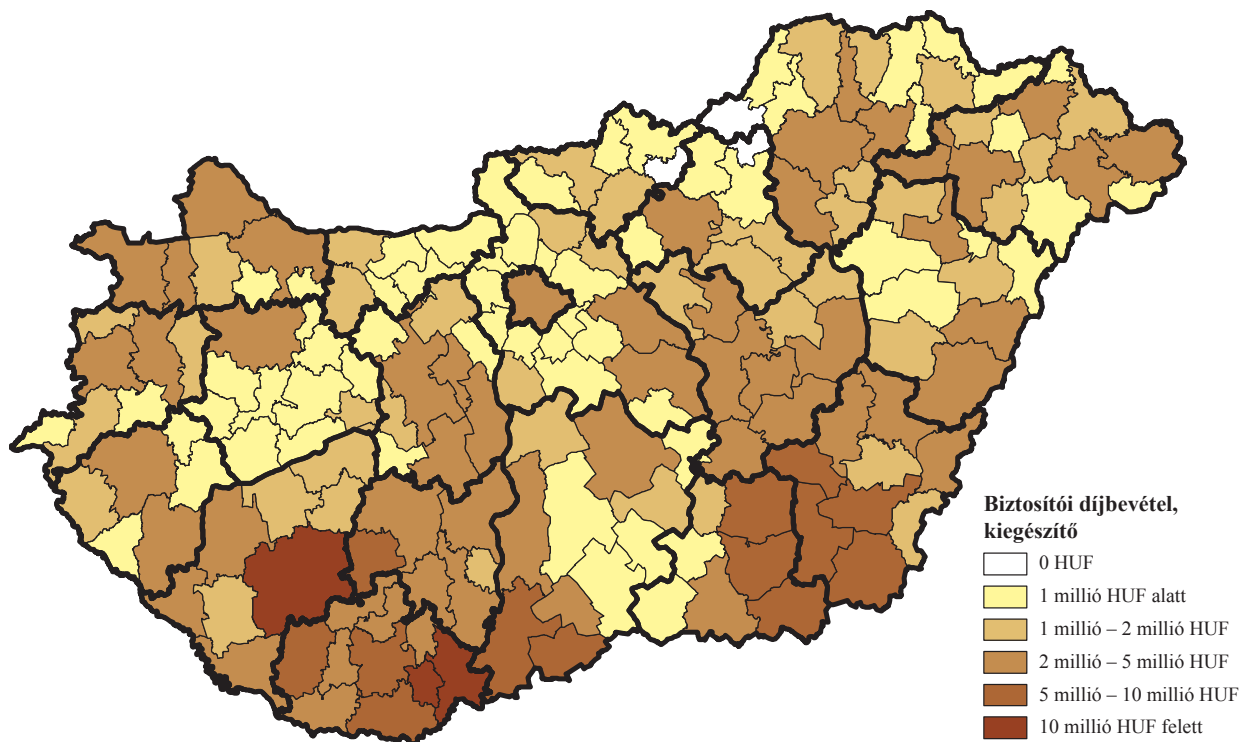
27. ábra: A díjtámogatott biztosítások díjbevétele járásonként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

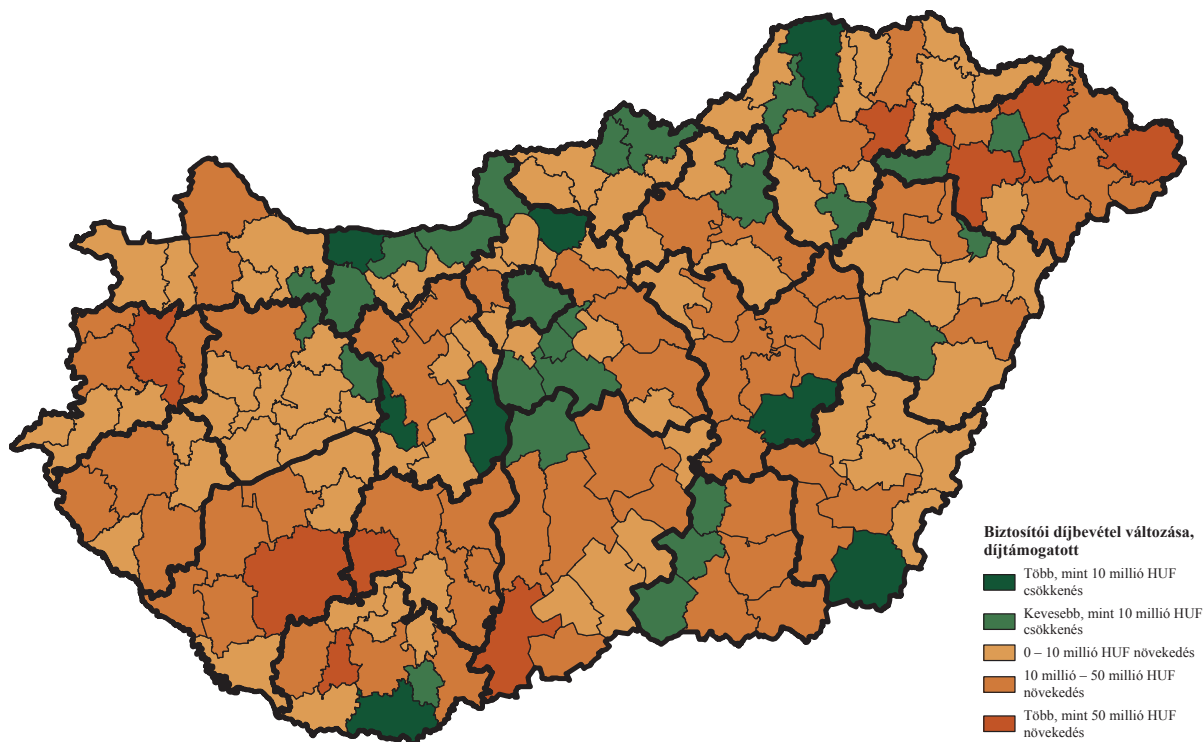
⁹ A biztosítók által szolgáltatott adatok szerint minden veszélynem szerepel a kiegészítő biztosításnál is. A cél, hogy kiegészítsék a termelői fedezetet jég-, tűz- és viharkár esetén. Így amíg a díjtámogatott biztosítás csak a 30 százaléknál nagyobb károk esetén fizet kártérítést, a biztosítással már az 5 és 30 százalék közötti károk is téríthetővé, illetve termelői szempontból fedezhetővé válnak.

28. ábra: A kiegészítő biztosítások díjbevétele járásoként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

29. ábra: A díjtámogatott biztosítások díjbevételeinek változása 2016-ról 2017-re járásoként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

is okozhat 30 százalékos feletti hozamcsökkenést, ezért a díjtámogatott biztosítás (30 százalékos kiesés feletti térítés) önmagában is érdemi védelmet jelent (a rendkívül nagy károk és éves hozamingadozások miatt). A gazdák gyakran meglepészenek ezzel a védelemmel, mivel a díjtámogatott biztosítást így is nagyon drágának találják. Ugyanakkor a kiegészítő biztosítások díjbevételeirányainak változását vizsgálva megállapítható, hogy a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás összesített díjbevételein belül változás következett be 2017-ben: a kiegészítő biztosítások díjbevételeinek aránya 4,1 százalékról 3,7 százalékra csökkent.

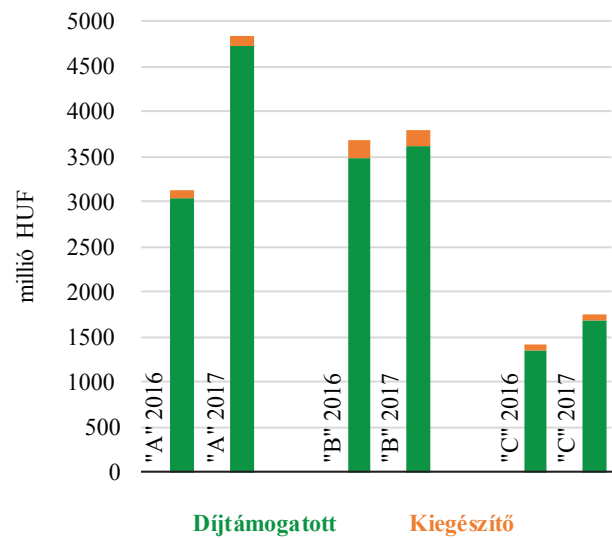
A kiegészítő biztosítások díjbevétele 336,5 millió forintról 12,8 százalékkal 379,4 millió forintra nőtt az aktuális évben a gazdaságok számának 28,3 százalékos bővülése mellett. A Mohácsi, a Kaposvári és a Bólyi járásokban a bevétel meghaladta a 10 millió forintot, tizenhárom járásban (7,4 százalék) pedig 5–10 millió forint közé esett. A járások zömében (89,2 százalék, 157 járás) a kiegészítő biztosítás díjbevétele 5 millió forint alatt változott. Három járásban, így a Bányterenyei, az Ózdi és a Bélapátfalvai járásokban nem kötöttek kiegészítő biztosítást 2017-ben (28. ábra).

A díjtámogatott biztosítások díjbevételeinek változását vizsgálva megállapítható, hogy egyes járásokban az egy évvel ezelőtti kockázatkezelési időszakhoz képest hasonlóan alakult a díjtámogatott biztosítások díjbevétele. Az összes járás közül 10 járásban (5,7 százalék) több mint 50 millió forintos, 58 járásban (33,0 százalék) 10–50 millió forint közötti, a járások 42,6 százalékában kevesebb mint 10 millió forintos díjbevétele-bővülés történt. Az Edelényi, a Váci, a Komáromi, a Polgárdi, a Dunaújvárosi, a Siklói, a Mezőkovácsházai és a Mezőtúri járásokban a díjtámogatott biztosítások díjbevétele azonban több mint 10 millió forinttal csökkent (29. ábra).

Biztosítási típusonkénti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások díjbevétele az előző évi növekedéshez képest kisebb mértékben, de összességében 26,4 százalékkal haladta meg a 2016. évi értéket, minden típusnál emelkedés következett be. Az „A” biztosítási kategóriánál 55,6 százalékkal, a „B”-nél 3,4 százalékkal és a „C” biztosításnál 23,7 százalékkal nőttek a befizetett díjak 2017-ben. A kiegészítő biztosítások bevétele is minden típusnál emelkedett, a legnagyobb mértékű százalékos bővülés az „A”-nál mutatható ki (+29,9 százalék), ahol a díjbevétele 87,3 millió forintról 113,5 millió forintra ugrott az aktuális évben (30. ábra). A fentebb említettek alapján elmondható, hogy az előző évhez képest a biztosítók jelentős mértékű díjbevétele-növekedést realizálhattak.

30. ábra: A biztosítói díjbevételek alakulása biztosítási típusonként 2016-ról 2017-re

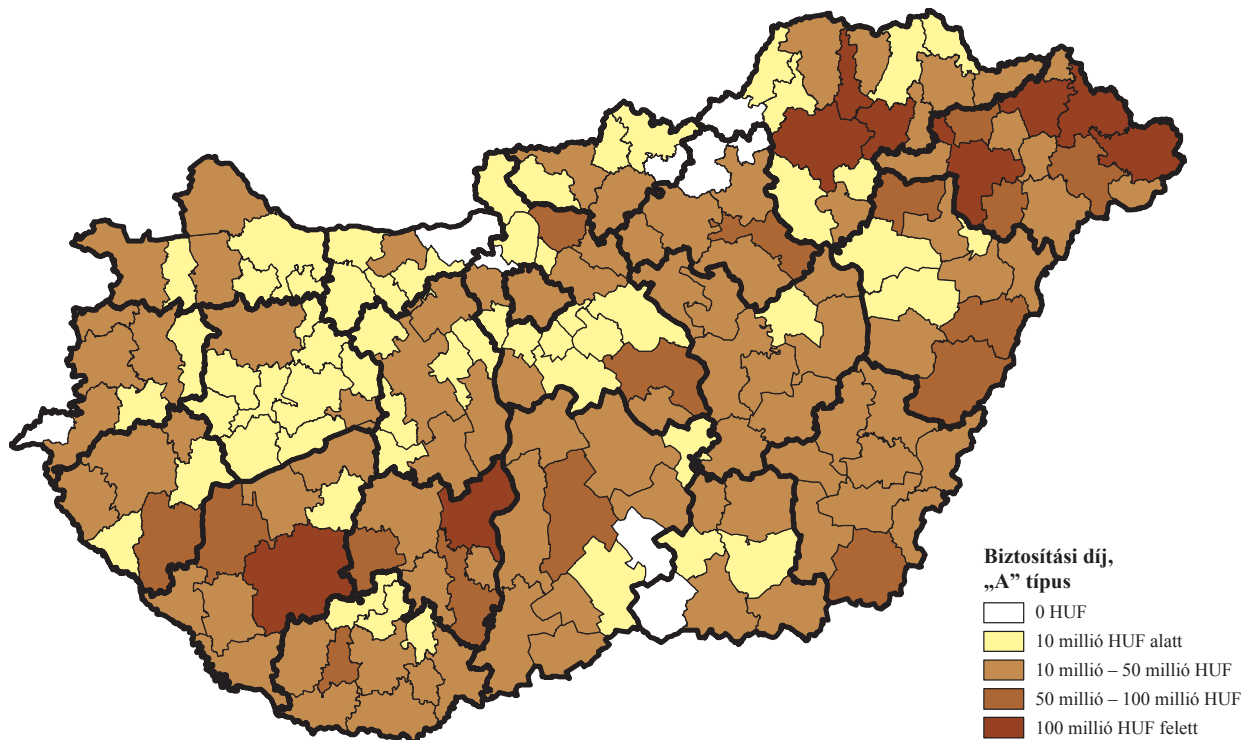
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A területi eloszlást tekintve megállapítható, hogy az „A” típusú biztosítások díjbevétele főként Észak-Magyarország északkeleti járásaira, az Alföld egész területére, valamint a Dunántúl déli és nyugati részére és a Duna–Tisza közti járásokra koncentrált. Továbbra is elmondható, hogy ahol népszerű volt az „A” biztosítási típus, ott az is maradt vagy tovább erősödött. Azokban a járásokban, ahol pedig alig kötöttek 2016-ban is biztosítást, ott díjbevétele-növekedés mutatható ki a tárgyévben. A járások 5,1 százalékában 100 millió forint felett alakultak a díjbevételek. A járások több mint felében (58,0 százalék) 10–100 millió forint közé estek, 56 járásban (31,8 százalék) nem érték el a 10 millió forintot a befizetések. Összesen 9 járásban (5,1 százalék) nem kötöttek „A” típusú biztosítást 2017-ben (31. ábra).

Az összes járásból a Mezőkovácsházai járásban 100 millió forint felett, 18 járásban (10,2 százalék) 50–100 millió forint között, 87 járásban (49,4 százalék) pedig 10–50 millió forint között alakultak a bevételek. Az Ózdi járásban másik 3 járással (Bányterenyei, Bélapátfalvai, Balatonfüredi) együtt nem kötöttek „B” típusú biztosítást (32. ábra). A „B” típusú biztosítás elsősorban a nagy területen termesztett szántóföldi növények esetében volt népszerű.

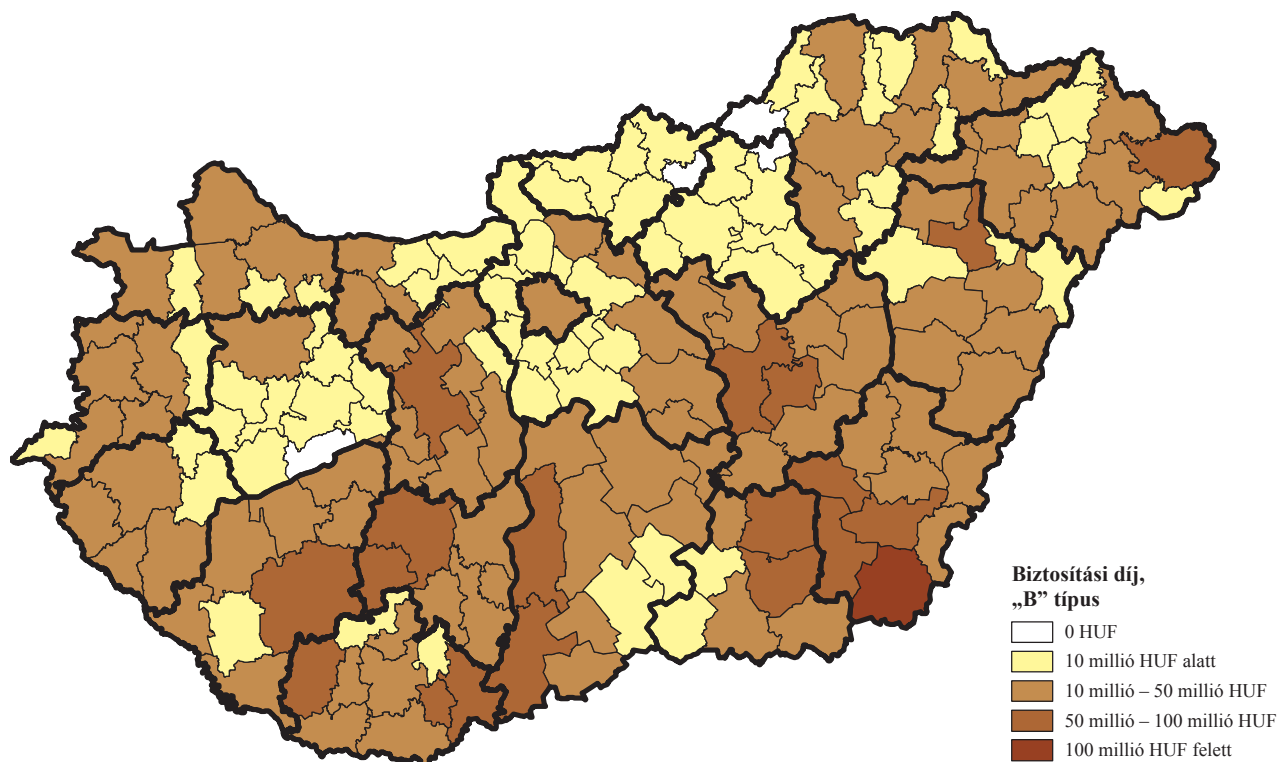
A „C” típusú biztosítások díjbevétele is emelkedett 2017-ben. A Kisalföldön, az Alföld déli és keleti részén, a Duna–Tisza közén, Veszprém és Fejér megyében is jelentősen bővültek a díjbevételek. Az összes járás közül a Bajai és a Zalaegerszegi járásban összegük meghaladta az 50 millió forintot. A járások 33,5 százalékában 10–50 millió forint között, 25,0 százalékában 5–10 millió forint között,

31. ábra: „A” típusú biztosítások díjbevétele járásonként (díjtámogatott és kiegészítő)

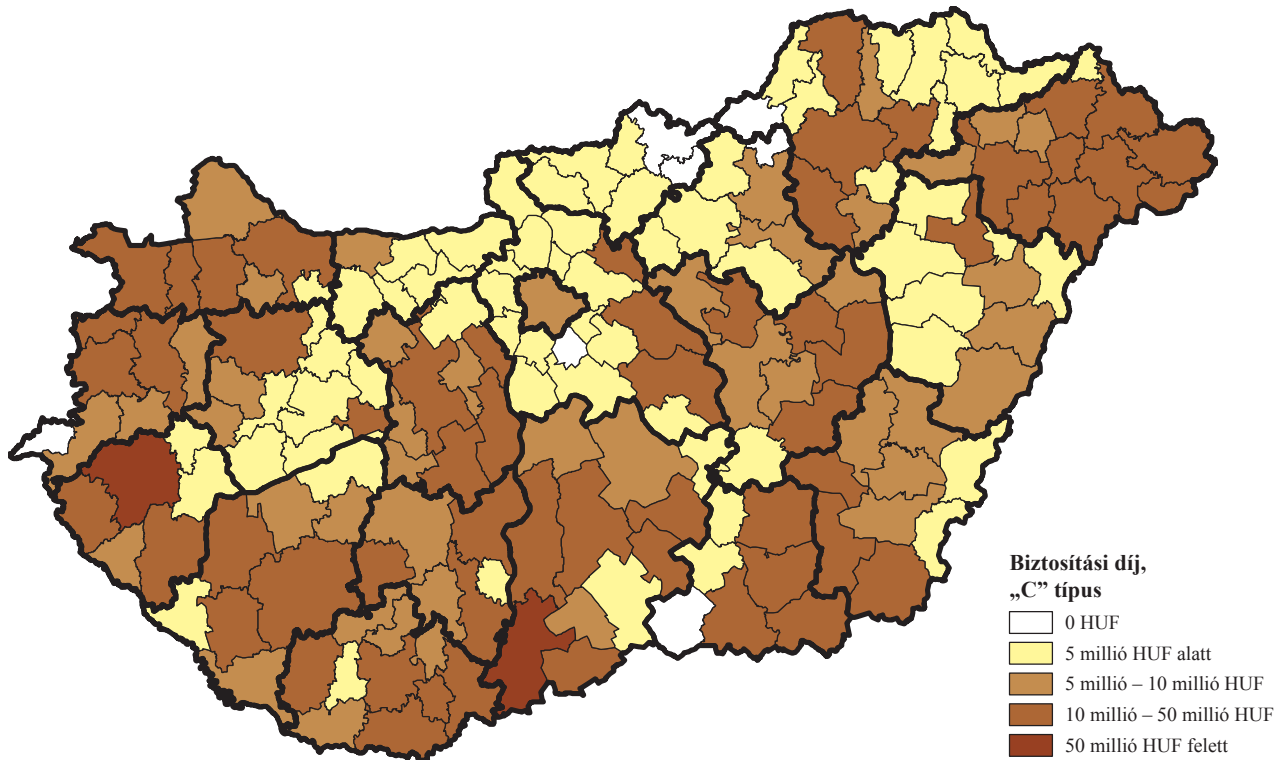
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

32. ábra: „B” típusú biztosítások díjbevétele járásonként (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

33. ábra: „C” típusú biztosítások díjbevétele járásoként (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

36,4 százalékában pedig 5 millió forint alatt változtak a befizetések. „C” típusú biztosítást hét járásban nem kötöttek, ami az előző évihez hasonló adatot jelent (33. ábra).

Díjbevételek változása

A „B” típusú díjtámogatott biztosításnál összességében a biztosított területek nagysága 2,3 százalékkal, a díjbevételek értéke 3,4 százalékkal nőtt. Az összes „B” típusú biztosítás veszélynemenkénti területi eloszlását nézve megállapítható, hogy az 0,4-26,9 százalékkal (kivéve téli fagy) emelkedett 2017-ben. A legnagyobb változás az őszi fagy esetében jelentkezett, itt a biztosított terület több mint 20 százalékkal (26,9 százalék) haladta meg a 2016. évi értéket. Ezt követték a viharkárok 12,7, majd a jégeső-biztosítások 2,3 százalékos növekedéssel.

A „B” típusú biztosításnál a területhez hasonlóan a díjbevételek a téli és az őszi fagy kivételével minden veszélynem esetében növekedtek. A jégesőnél 2,9, a viharnál 10,8, a tűznél 3,8 százalékos bevétel-emelkedést könyvelhettek el a biztosítók.

A „C” típusú díjtámogatott biztosítás által lefedett terület nagysága összességében 10,9 százalékkal, díjbevétele nagyobb arányban, 23,7 százalékkal nőtt 2017-

ben. Az egyes veszélynemek közül a felhőszakadás, az aszály és a tavaszi fagykár ellen biztosított terület és a megkötött biztosítás díjbevétele is két-háromszorosára változott. A „C” típusnál még a téli fagyra, a tűzre, az aszályra és a jégesőre kötöttek nagyobb összegű biztosítást, amelyek az előző évihez képest 19-85 százalékkal voltak magasabbak. Összességében a 10. táblázatból jól látható, hogy 2017-ben a legnagyobb problémát a vihar, a tavaszi és téli fagy, valamint a jégeső okozott (1–2. melléklet).

A „B” típusú biztosításnál a veszélynemenkénti eloszlást tekintve megállapítható, hogy az összes 3,6 milliárd forint díjbevételeből 52,3 százalékot jég-tűz kombinációra fizettek ki 2017-ben. Ezt követte a jégeső 25,7 százalékkal, majd a jég-tűz-vihar kombináció 13,7 százalékkal. A jég-vihar 7,4, az egyéb kár kategória 0,9 százalékban részesedett a „B” típusú díjtámogatott biztosítás bevételeiből (34. ábra).

A „C” típusnál a veszélynemenkénti eloszlást vizsgálva megállapítható, hogy az összes biztosítói díjbevételeiből 41,4 százalékot a jég-tűz biztosítás tette ki. Ezt követte a jég (22,1 százalék), majd a jég-tűz-vihar kombináció (19,7 százalék). A jég-vihar párosítás 5,8, az egyéb kategória 9,1 százalékos részarányt jelentett (35. ábra).

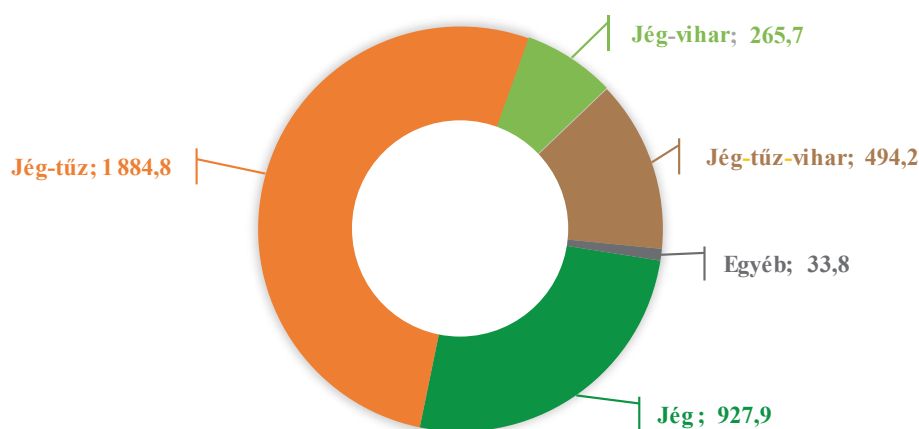
10. táblázat: A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevételének változása veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2017-ben

Megnevezés	Biztosított terület változása, százalék				Díjbevétel változása, százalék			
Veszélynemen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldség-kultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldség-kultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Jégeső	103	123	96	102	103	115	99	103
Őszi fagy ^{a)}	141	–	80	127	244	–	49	95
Téli fagy	65	42	–	65	55	0	8	53
Tűz	101	160	90	100	104	169	78	104
Vihar	113	153	108	113	110	250	103	111
„B” típusú biztosítások összesen	103	151	95	102	104	117	98	103
„C” típusú biztosítások								
Aszály	214	6 985	97	224	173	3 782	115	185
Felhőszakadás	256	349	309	285	195	545	469	368
Jégeső	109	114	118	109	122	108	103	120
Mezőgazdasági árvíz	256	–	0	158	144	–	7	102
Őszi fagy ^{a)}	0	–	–	0	0	–	–	0
Tavaszi fagy	260	301	–	301	204	350	–	350
Téli fagy	168	0	–	168	162	0	–	162
Tűz	100	286	129	101	114	354	109	136
Vihar	107	202	268	108	119	62	110	117
„C” típusú biztosítások összesen	109	216	121	111	122	136	113	124

^{a)} Bázisadat hiányában a változás nem számszerűsíthető (lásd 1. és 2. melléklet).

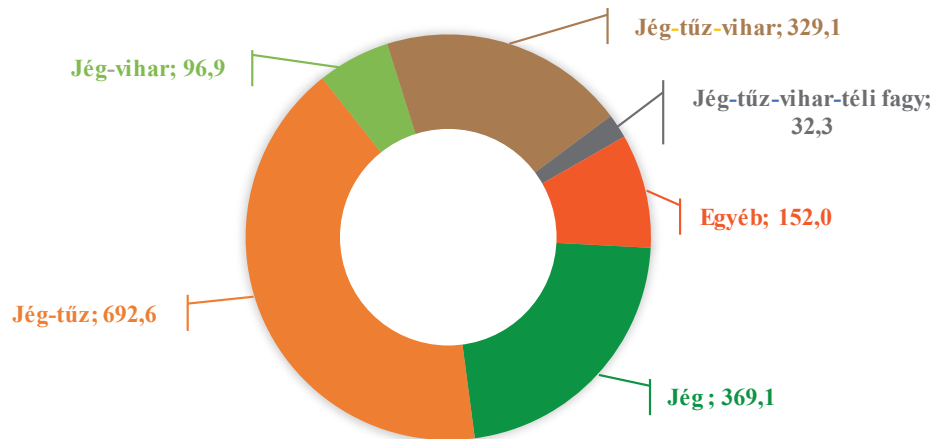
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

34. ábra: A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „B” típusú díjtámogatott biztosítás esetén, millió HUF

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

35. ábra: A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „C” típusú biztosítás esetén, millió HUF

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

Ágazatonkénti bontás

A szántóföldi növények vetésterülete a 2016. évi vetésterülettel közel megegyezően alakult, azaz 3,8 millió hektár volt a tárgyévben. Pozitívum, hogy a díjtámogatott biztosítások által lefedett összes terület nagysága 1078 ezer hektárról 13,7 százalékkal 1226 ezer hektárra bővült 2017-ben. A díjtámogatott biztosítás egyes kategóriáin belül a legnagyobb területi bővülés (+52,7 százalék) az „A” típusnál következett be. Ezt követte a „C” típus 9,5, majd a „B” kategória 2,6 százalékkal. Összességében a legmagasabb penetrációval (18,0 százalék) a „B” típus rendelkezett, miközben az „A” és „C” esetében 8,5 és 6,0 százalék volt a biztosított terület vetésterülethez viszonyított aránya.

A legnagyobb vetésterületen termesztett szántóföldi növények közül a búza és a kukorica díjtámogatott biztosítással lefedett területe 3,9, illetve 17,1 százalékkal nőtt. A napraforgónál 24,6, a káposztarepcénél 33,6 százalékos növekedés jelentkezett. Az árpa és tritikálé biztosítással lefedett területe 5,9-6,8 százalékkal csökkent. A cukorrépánál és dohánynál 30 százalék feletti emelkedés történt, a zab esetében 13,7 százalékkal kisebb volt a terület az előző évi értékhez képest 2017-ben.

A nagyobb területen termesztett szántóföldi növények esetében a penetráció jelentősen, 2-5 százalékponttal nőtt, azaz a biztosítás által lefedett terület aránya 31–50 százalék között változott 2017-ben.

Az „A” típusú biztosításnál a legmagasabb, 19,8 százalékos penetrációval a káposztarepce rendelkezett, a „B” típusnál a cukorrépa és a szója volt kiemelkedő (46,5, illetve 47,9 százalék). A „C” típusnál a dohány lefedettsége 52,5 százalék volt 2017-ben (11. táblázat).

Az ismertebb, nagyobb területen termesztett növények biztosítása elterjedtebb, a kisebb ültetvényeké

pedig kevésbé, míg az igazán érzékeny, gyorsan romló állagú ültetvényekre nincs is biztosítási kínálat. Ez annak tulajdonítható, hogy az ültetvények esetében egyrészt meg kell győzni a termelőt, aki soha nem kötött biztosítást, hogy kössön, másrészt a biztosítónak is olyan új növényeket kell biztosítani, amelyeket korábban nem vagy csak nagyon ritkán biztosított.

Az ültetvénykultúrák területe kevesebb mint 1 százalékkal nőtt 2016-hoz képest. Figyelemreméltó, hogy az egyéb szőlőültetvény, a dió és a kajsziarack területe bővült a legjobban, 4-8 százalékkal, ugyanakkor az egyik legnagyobb területen termesztett almáé 3,0 százalékkal csökkent.

Figyelemreméltó, hogy az összes ültetvényterület bővüléséhez képest jóval nagyobb arányban (75,3 százalék) gyarapodott a díjtámogatott biztosítások által lefedett terület nagysága 2017-ben. A borszőlőnél négyszeres, a dió, a szamóca és az egyéb szőlőültetvény esetében több mint háromszoros emelkedés történt. Ezt követte a cseresznye kicsivel több mint kétszeres, majd a meggy 72,8 százalékos területbővüléssel.

A szántóföldi növényekhez hasonlóan az ültetvénykultúrák esetében is emelkedett a penetráció az előző évihez viszonyítva 11,8 százalékra. Az összes biztosítási típust figyelembe véve a legjobb penetrációja a körtének volt (33,1 százalék), ezt követte az alma (27,4 százalék), majd a kajszi (15,0 százalék) és a meggy (13,9 százalék). Legrosszabb lefedettséggel a fontosabb növények közül – annak ellenére, hogy a penetrációjuk emelkedett – az egyéb szőlőültetvény és a borszőlő rendelkezett, 2,7–5,3 közötti százalékkal. Az egyes biztosítási típusokat figyelembe véve megállapítható, hogy összességében az „A” és „C” típusú biztosításnak volt a legmagasabb penetrációja (4,2-4,4 százalék), ezt követte a „B” kategória 3,2 százalékkal (12. táblázat).

11. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrák részvétele a II. pillérben

Megnevezés	Vetésterület 2017-ben, ezer ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2016-ban, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2017-ben, ezer ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalék			Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék						
		A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C				
		Összesen			Összesen			Összesen			Összesen						
Kukorica	929	44	201	7	252	73	210	13	295	163	104	191	117	8	23	1	32
Búza	869	60	246	7	314	82	234	10	326	136	95	139	104	9	27	1	38
Napraforgó	678	45	141	5	191	78	151	8	238	174	107	164	125	12	22	1	35
Káposztarepce	298	35	-	75	110	59	-	89	148	168	-	117	134	20	-	30	49
Árpa	257	18	-	67	85	20	-	59	79	110	-	89	93	8	-	23	31
Szója	75	-	28	1	28	-	36	1	36	-	129	124	129	-	48	1	49
Tritikálé	89	4	-	11	15	5	-	9	14	121	-	84	94	5	-	10	16
Durumbúza	32	2	9	0	11	3	10	0	14	136	116	420	123	10	31	1	42
Zab	35	-	5	0	5	-	4	0	4	-	84	247	86	-	12	1	12
Rozs	28	1	-	2	3	1	-	2	3	118	-	101	106	4	-	7	11
Cukorrépa	18	-	5	1	6	-	8	0	9	-	155	44	139	-	46	2	49
Dohány	4	-	-	2	2	-	-	2	2	-	-	131	131	-	-	52	52
Egyéb szántóföldi növény	457	1	26	30	56	1	25	33	58	147	96	110	104	0	5	7	13
Szántóföldi növény összesen	3 767	211	660	208	1078	322	677	227	1 226	153	103	109	114	9	18	6	33

^{a)} A változás értéke a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

12. táblázat: A főbb ültetvénykultúrák részvétele a II. pillérben

Megnevezés	Ültetvény-terület 2017-ben, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2016-ban, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2017-ben, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalékp			Lefedtség az ültetvényterülethez viszonyítva, százalékp				
	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	
Borszőlő	51 969	340	—	345	685	785	—	1 957	2 743	231	—	567	400	2	—	4	5
Alma	25 031	2 958	—	1 586	4 544	4 634	—	2 233	6 867	157	—	141	151	19	—	9	27
Meggy	14 173	—	991	150	1 140	—	1 471	499	1 970	—	149	333	173	—	10	4	14
Dió	7 039	—	227	32	258	—	665	218	883	—	293	691	342	—	9	3	13
Szilva	6 568	—	354	85	439	—	531	148	680	—	150	174	155	—	8	2	10
Kajszibarack	5 420	—	739	51	791	—	741	74	814	—	100	144	103	—	14	1	15
Ósziбарack	3 532	—	161	15	175	—	201	64	266	—	125	439	151	—	6	2	8
Cseresznye	2 762	—	153	16	170	—	292	97	389	—	191	594	229	—	11	4	14
Körte	2 354	324	—	275	599	556	—	223	779	171	—	81	130	24	—	9	33
Egyéb szőlőültetvény	1 803	11	—	7	17	20	—	38	58	187	—	566	334	1	—	2	3
Ribizke	1 335	—	47	0	47	—	65	0	65	—	137	0	137	—	5	0	5
Számóca	765	—	17	0	17	—	58	6	64	—	349	0	385	—	8	1	8
Egyéb gyümölcsféle	12 415	—	150	45	195	—	257	75	332	—	171	168	170	—	2	1	3
Ültetvény összesen	135 167	3 633	2 839	2 605	9 077	5 996	4 282	5 633	15 911	165	151	216	175	4	3	4	12

^{a)} A változás értéke a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

13. táblázat: A főbb zöldéskultúrák részvétele a II. pillérben

Megnevezés	Vetésterület 2017-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2016-ban, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2017-ben, ha			Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása ^{a)} , százalék			Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék		
		A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
		Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen	Összesen
Csemegekukorica	31 594	15 134	7	15 142	16 285	56	16 341	108	782	108	52	0	52
Borsó	24 683	13 710	204	13 914	13 734	144	13 878	100	71	100	56	1	56
Burgonya	9 238	786	1	787	708	39	746	90	3 692	95	8	0	8
Dinnye	5 318	1 175	37	1 212	1 159	25	1 185	99	68	98	22	0	22
Tök	2 417	264	82	346	149	2	151	56	2	43	6	0	6
Bab	1 956	463	0	463	699	50	749	151	0	162	36	3	38
Paradicsom	1 654	561	0	561	651	0	651	116	0	116	39	0	39
Fűszerpaprika	1 891	384	0	384	530	0	530	138	0	138	28	0	28
Káposztafélék	1 921	95	0	95	165	2	167	174	0	176	9	0	9
Vöröshagyma	1 652	312	0	312	222	0	222	71	0	71	13	0	13
Spárga	1 611	21	0	21	31	7	38	146	0	177	2	0	2
Paprika	1 708	315	8	323	379	14	393	120	175	122	22	1	23
Sárgarépa	1 298	136	0	136	230	0	230	169	0	169	18	0	18
Egyéb szántóföldi zöldség	18 057	6 986	1 691	8 677	3 260	2 113	5 373	47	125	62	18	12	30
Szántóföldi zöldség összesen	104 997	40 342	2 031	42 373	38 202	2 452	40 654	95	121	96	36	2	39

^{a)} A változás értéke a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A zöldségkultúrák vetésterülete 10,2 százalékkal csökkent az előző évhez képest. A csemegekukorica, burgonya, bab és paradicsom vetésterülete 2-22 százalékkal nőtt. A többi szántóföldi zöldségnövény esetében 5-36 százalékos csökkenés figyelhető meg, legjobban az egyéb szántóföldi zöldségek vetésterülete csökkent, több mint 30 százalékkal az aktuális évben.

A zöldségkultúrák díjtámogatott biztosítások által lefedett területe összességében 4,1 százalékkal csökkent 2017-ben. A legnagyobb változás a „C” típuson belül a burgonyánál (több mint harmincszoros) következett be, ugyanakkor a „B” kategóriában a fűszerpaprikánál, a spárgánál és a babnál 38,1-51,1 százalékkal nőtt a díjtámogatott biztosítások által lefedett terület nagysága.

Az összes biztosítástípust figyelembe véve a penetráció a zöldborsónál meghaladta az 50 százalékot, míg a csemegekukoricánál ez az arány 51,7 százalék volt. A bab és a paradicsom penetrációja meghaladta a 30 százalékot, a dinnye, a paprika, a fűszerpaprika és az egyéb szántóföldi zöldség penetrációja több mint 20 százalék volt 2017-ben. Az egyes biztosítási típusokon belül a „B” típusnál a vetésterülethez képest legmagasabb lefedettséggel a borsó rendelkezett (55,6 százalék), a „C”-nél pedig az egyéb szántóföldi zöldségek (11,7 százalék, 13. táblázat).

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások esetében egyértelműen kirajzolódik, hogy a legnagyobb gazdaságok fordítják a legmagasabb összegeket biztosításkötésre, ugyanakkor részesedésük mérsékelten csökkent (56,4 százalék) az előző évi 60,9 százalékos értékhez képest. A mikro- és kisvállalkozásoknál 0,4 százalékpontos növekedés következett be. A kisvállalkozások¹⁰ és a középvállalkozások részaránya 1,6-2,5 százalékponttal bővült az előző évihez viszonyítva 2017-ben (36. ábra).

A kiegészítő biztosítások esetében ugyancsak a nagyvállalkozások domináltak, az összes megkötött kiegészítő biztosítási díjból ezen szereplők 68,0 százalékot birtokoltak 2017-ben, mely 2,2 százalékponttal marad el az előző évi 70,2 százalékos arányszámtól. A közép-, kis- és mikro- és kisvállalkozásoknál 0,3-1,5 százalékponttal emelkedett a kiegészítő biztosítások díjjármányának aránya, legjobban a középvállalkozásoké (+1,5 százalékpont) (37. ábra).

A díjtámogatott biztosítások díjjármánya minden méretkategóriában jelentősen emelkedett az előző évi százalékos értékekhez képest. A mikro- és a kisvállalkozások esetében több mint 50 százalékkal, a középvállalkozásoknál 38,0 százalékkal, a nagyvállalkozá-

soknál 18,1 százalékkal nőtt a díjjármány az aktuális évben (38. ábra). A részesedések módosulása elsősorban strukturális átrendeződéssel, illetve a vállalkozások jövedelempozícióinak erősödésével magyarázható.

Károsodás

Járásonkénti bontás

Az előző évinél kedvezőtlenebb időjárás (jégeső, vihar, téli és tavaszi fagy) következtében jelentősen emelkedett a káresemények száma. A kárkifizetések összege 4,5 milliárd forintról 64,0 százalékkal 7,4 milliárd forintra ugrott, a kárhányadok aránya 55,1 százalékról 71,5 százalékra nőtt 2017-ben.

A díjtámogatott biztosítások kárkifizetéseit tekintve megállapítható, hogy komoly károk a Délnyugat-Dunántúl, a Duna–Tisza köze és az Alföld déli és északkeleti térségeiben keletkeztek. A legjelentősebb, 100 millió forint feletti kárkifizetések 8 járásban (4,5 százalék) fordultak elő, 12 járásban (6,8 százalék) a kiadások 50–100 millió forint között változtak. A járasok közel felében (48,3 százalék) a kárkifizetések nem érték el az 50 millió forintot 2017-ben, ugyanakkor 71 járásban nem keletkezett kár.

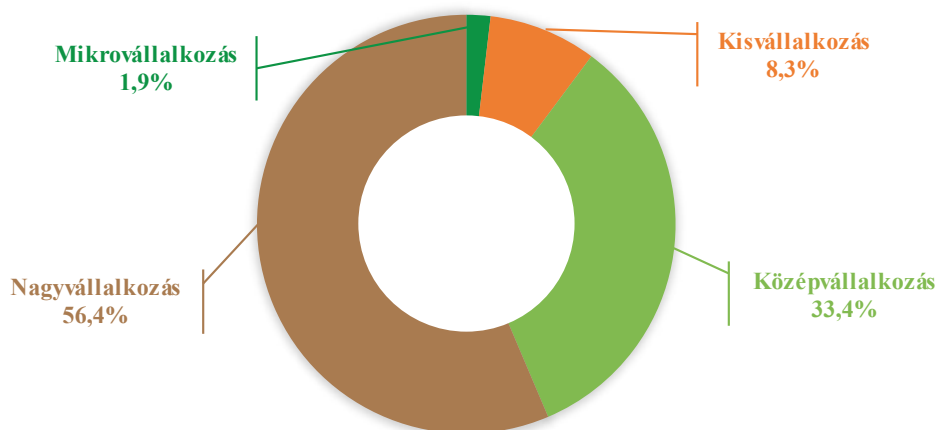
A tavaszi fagyok elsősorban Északkelet-Magyarország járásaiban jelentettek problémát (gyümölcsösök). A heves viharok főképpen Dél- és Nyugat-Dunántúlon, Észak-Magyarországon és az Alföld déli részén fordultak elő (39. ábra). A kármentes területek elsősorban Nógrád, Komárom-Esztergom megyékben, Győr-Moson-Sopron keleti járásaiban, Veszprém megye középső területén és déli részén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye középső és a főváros körül helyezkedtek el.

A kiegészítő biztosítások kárkifizetése is jelentősen emelkedtek az előző évihez viszonyítva, elsősorban jég- és viharkárookra folyósítottak többet. Harminchétf járásban nem volt kárkifizetés, ugyanakkor a járasok 33,5 százalékánál kevesebb mint 10 millió forintos, 31,3 százalékánál 10–50 millió forint közötti kártérítést fizettek ki. 100 millió forintot meghaladó kárkifizetés 7 járásban volt, ezek a Kaposvári, a Szigetvári, a Szekszárdi, a Mohácsi, a Szentesi, az Orosházi és a Szerencsi járasok voltak (40. ábra).

A díjtámogatott biztosítások kárkifizetésének változását vizsgálva megállapítható, hogy a 14 járásban (8,0 százalék) 50 millió forint feletti növekedésről, 22 járásban (12,5 százalék) 10–50 millió forint közötti bővülésről beszélhetünk. 10 millió forintnál kisebb növekedés 81 járásban volt, ami a díjtámogatott biztosítás kárkifizetéseinek 46,0 százalékát jelentette. Ugyanakkor 22 járásban több mint 10 millió forinttal csökkent a kárkifizetések nagysága 2016-hoz viszonyítva (41. ábra).

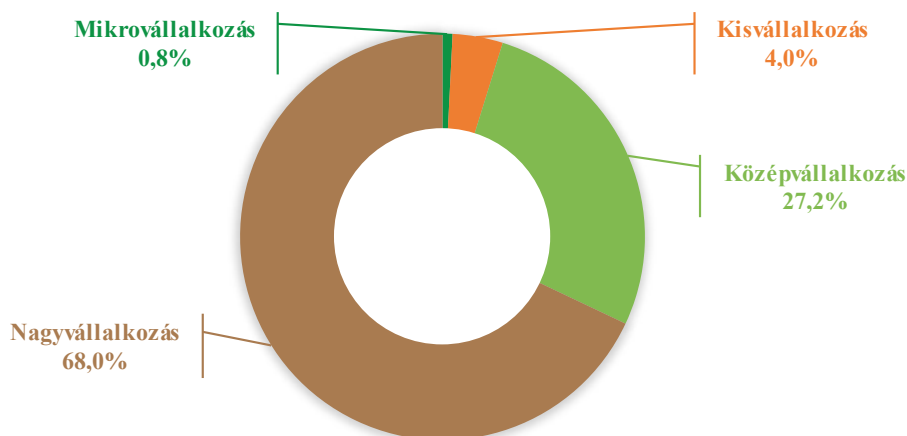
¹⁰ A mikro- és kisvállalkozások jellemzően kis területeken magas termelési értékű kultúrákat termesztnek, amelyeknek biztosítási díja arányosan jóval magasabb, mint a kárenyhítési hozzájárulás hektáronkénti összege a szántóföldi és ültetvénykultúrák esetében.

36. ábra: Díjtámogatott biztosítások díjállományának megoszlása méretkategóriák szerint 2017-ben

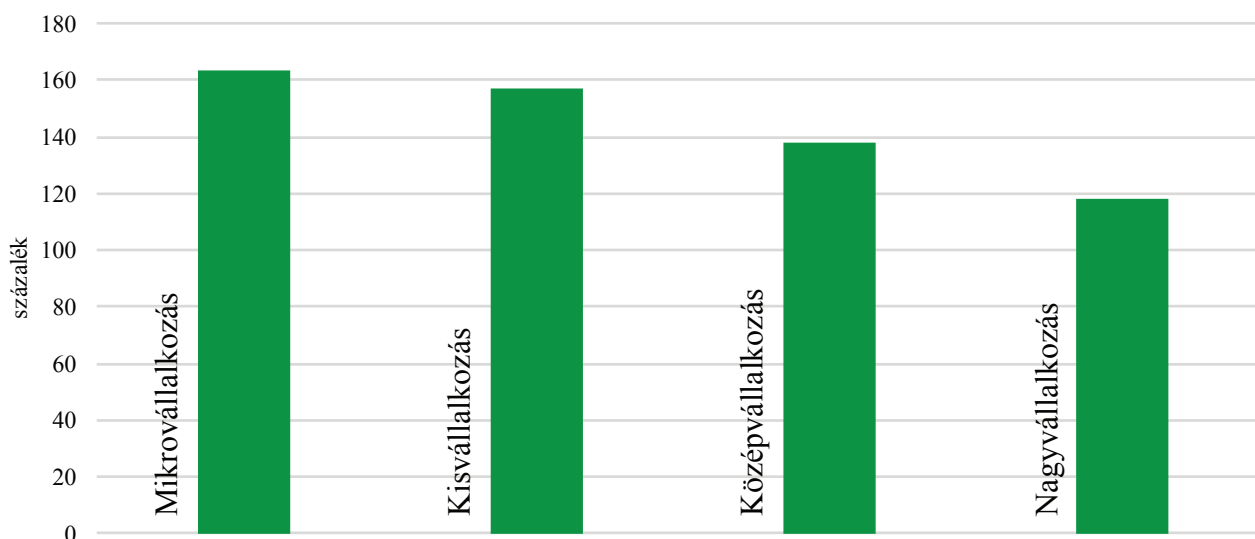
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

37. ábra: Kiegészítő biztosítások díjállományának megoszlása méretkategóriák szerint 2017-ben

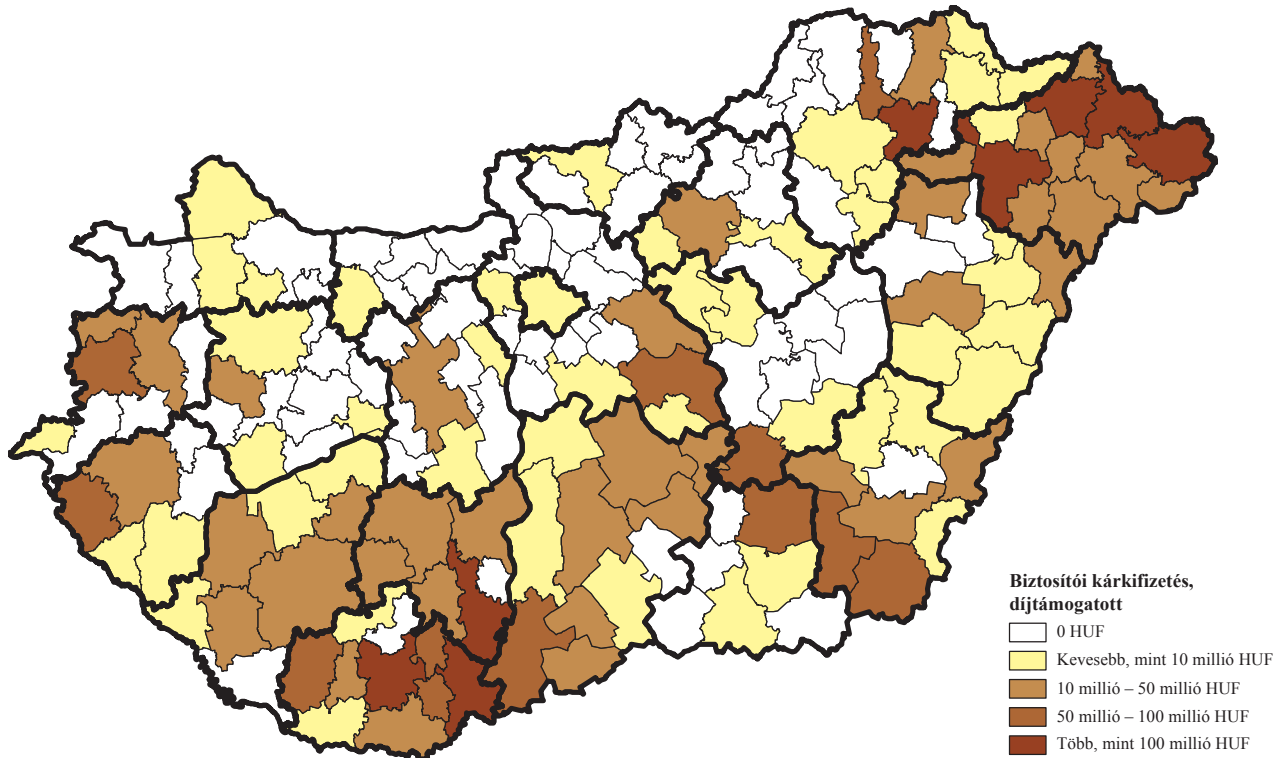
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

38. ábra: Díjtámogatott biztosítások díjállományának változása méretkategóriák szerint 2016-ról 2017-re

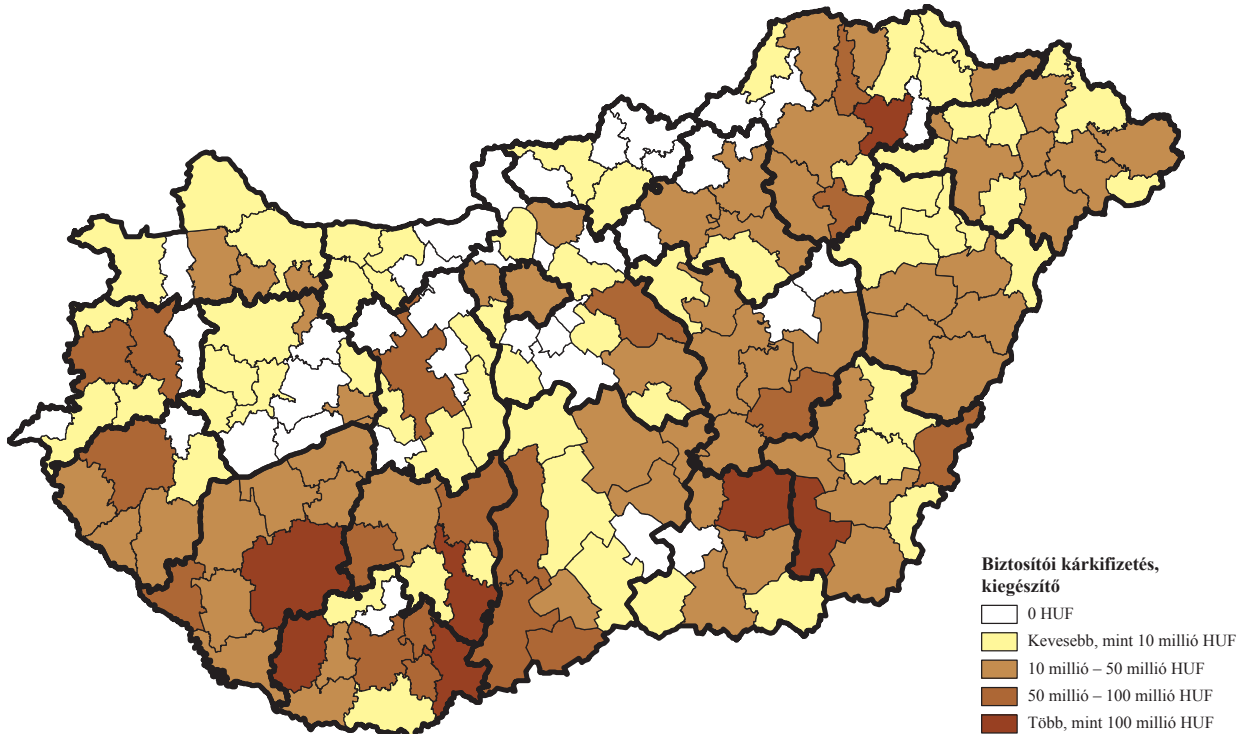
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

39. ábra: A díjtámogatott biztosítások kárkifizései járásonként

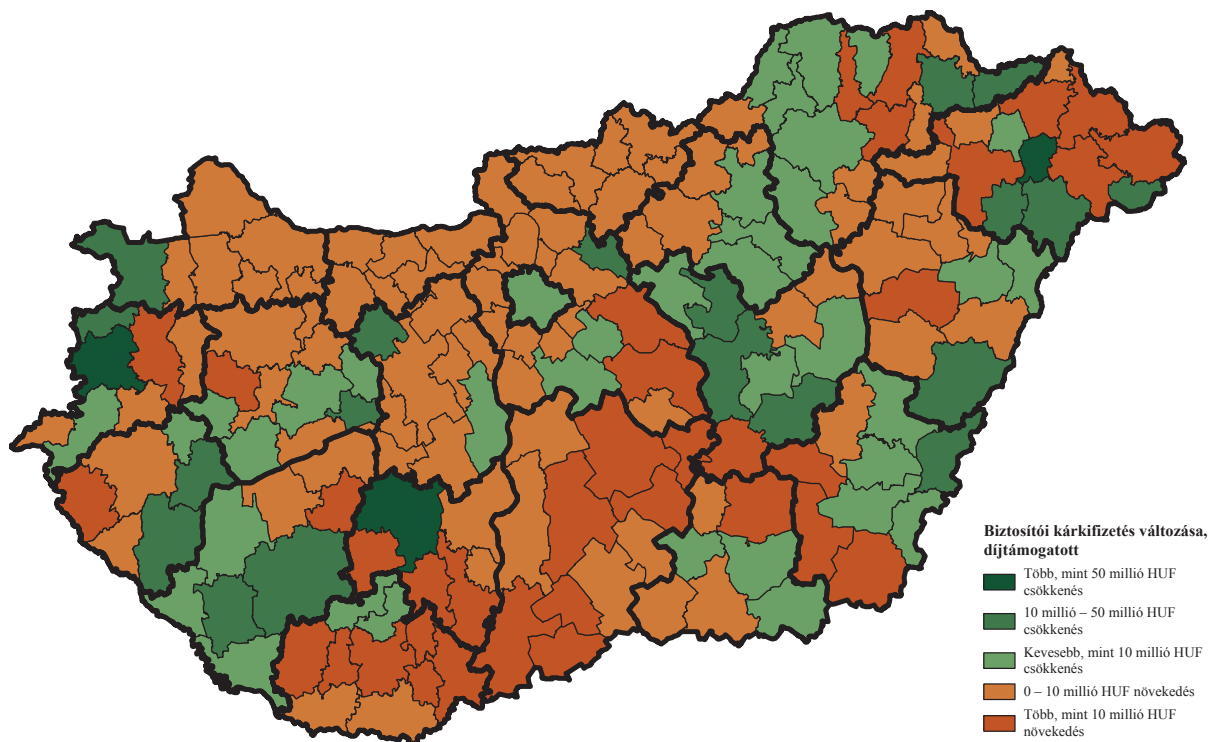
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

40. ábra: A kiegészítő biztosítások kárkifizései járásonként

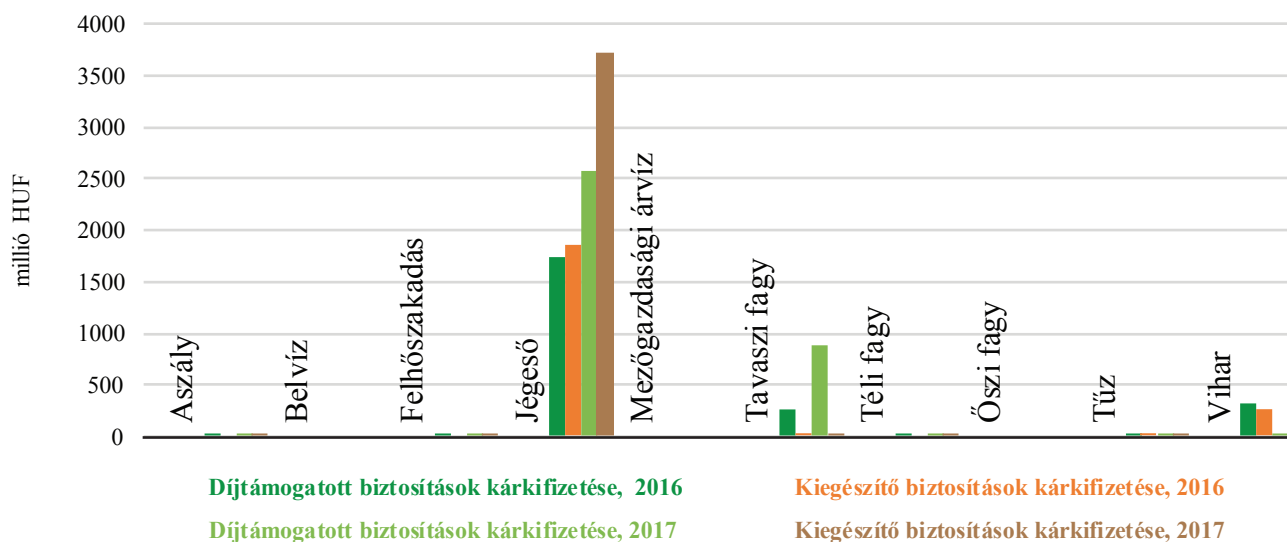
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

41. ábra: A díjtámogatott biztosítások kárfizetésének változása járasonként 2016-ról 2017-re

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

42. ábra: Veszélynemenkénti kártérítési összegek a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítások esetében

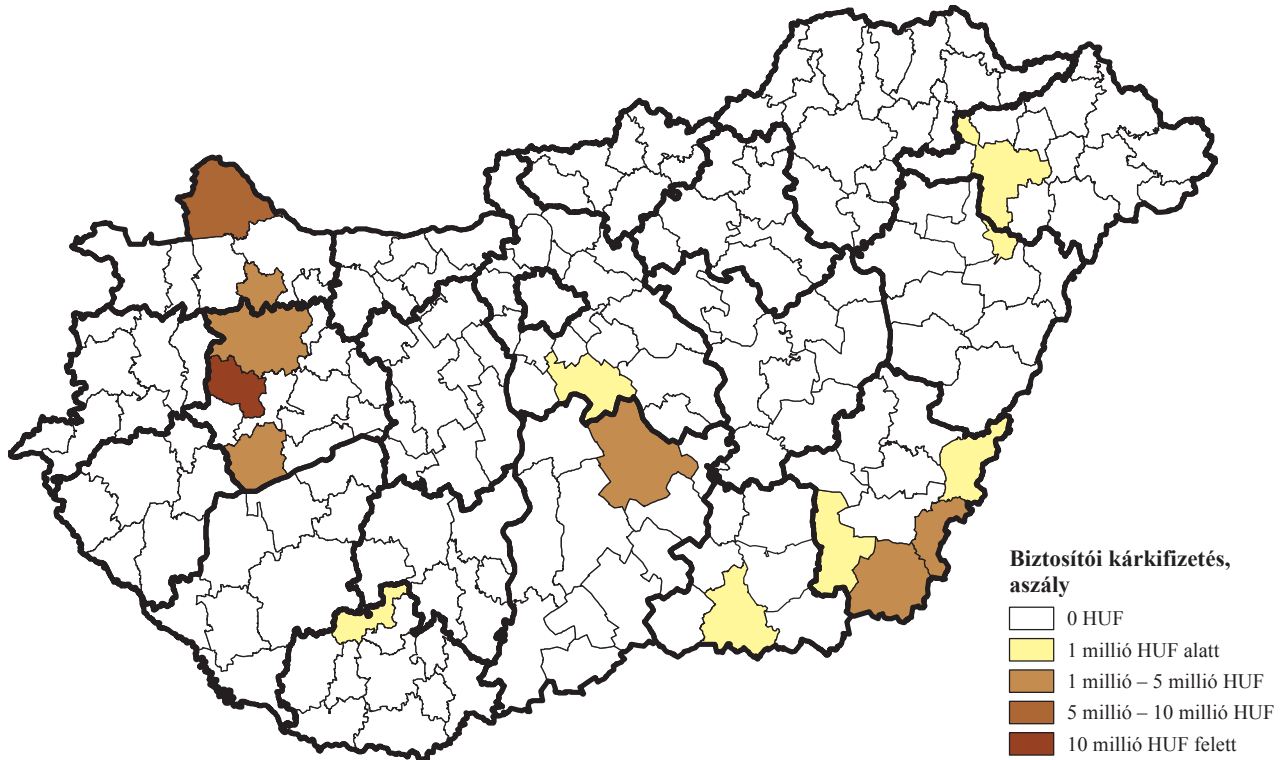
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

Veszélynemenkénti bontás

A veszélynemek közül a jégeső-, a vihar- és a tavaszi fagykár dominált 2017-ben. A legnagyobb károkat a jégeső okozta, itt a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás kártérítései megközelítették a 6,3 milliárd forintot. Ezt követte a tavaszi fagy 888 millió forintos összeggel, majd a viharok 133, a téli fagy 52, az aszály 39 és az egyéb károk 25 millió forinttal (42. ábra).

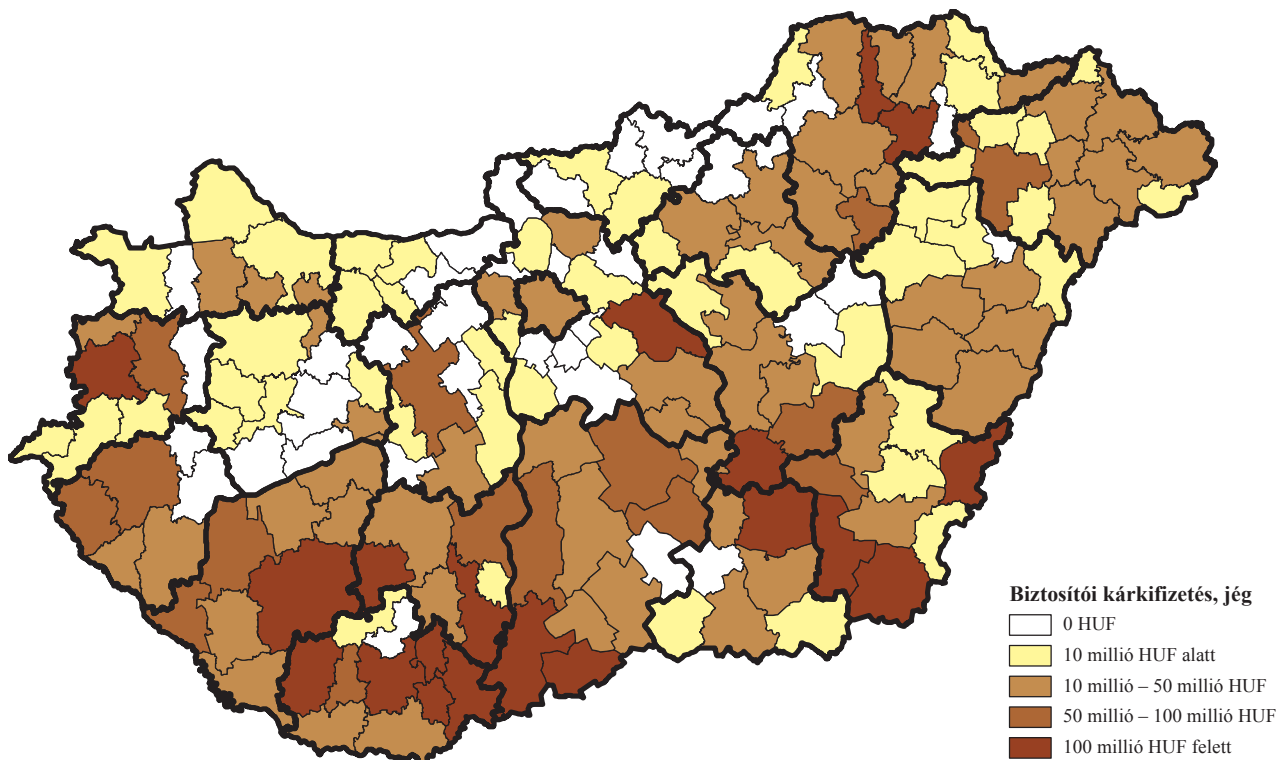
A 43. ábrán jól látható, hogy komoly aszálykár az országban kevés helyen fordult elő 2017-ben, és főként a kukoricának okozott terméscsökkenést a nyár eleji és júliusi, valamint az augusztusi időszakban. A Devecseri járásban 10 millió forintot meghaladó összegben fizettek aszályra, a Mosonmagyaróvári járásban 5–10 millió forint között alakult a kárfizetés összege. Hat járásban 1–5 millió forint közötti, 7 járásban 1 millió forintnál kevesebb kárfizetésre került sor.

43. ábra: Aszálykára kifizetett kártérítés járasonkénti alakulása 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

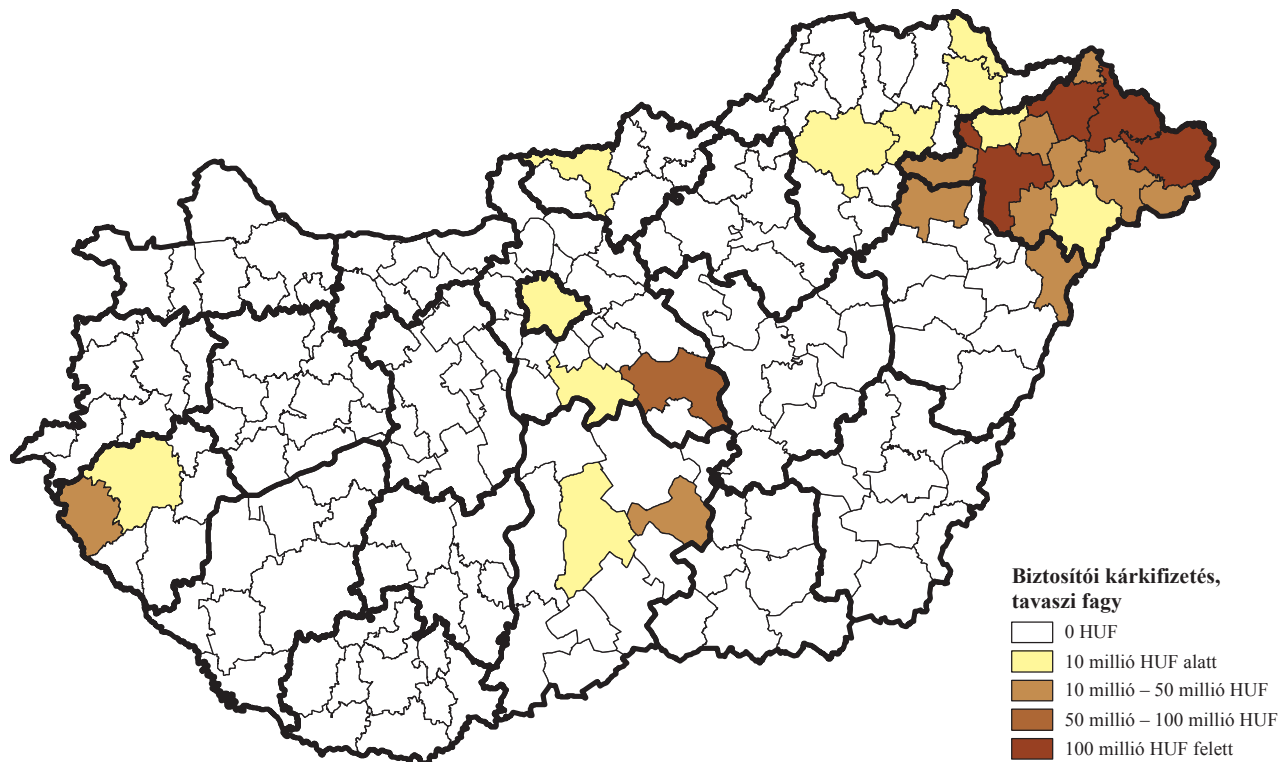
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

44. ábra: Jégkára kifizetett kártérítés járasonkénti alakulása 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

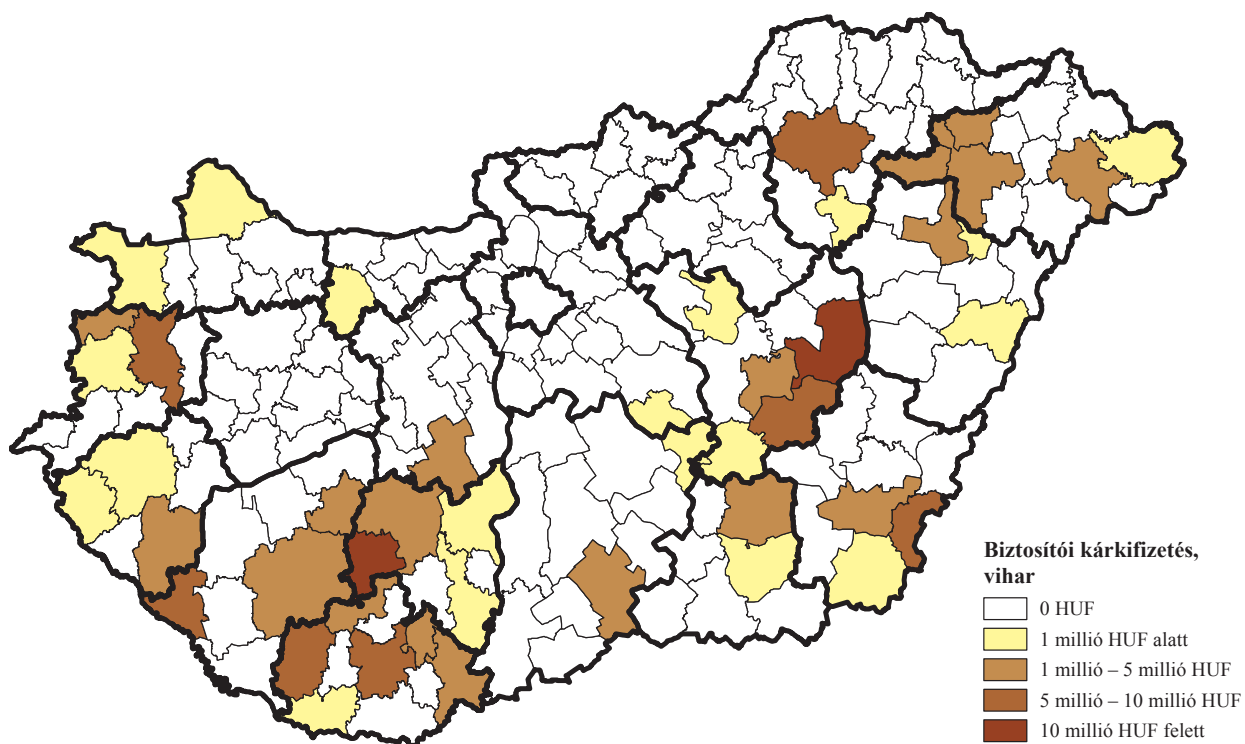
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

45. ábra: Tavaszi fagykárra kifizetett kártérítés járásokénti alakulása 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

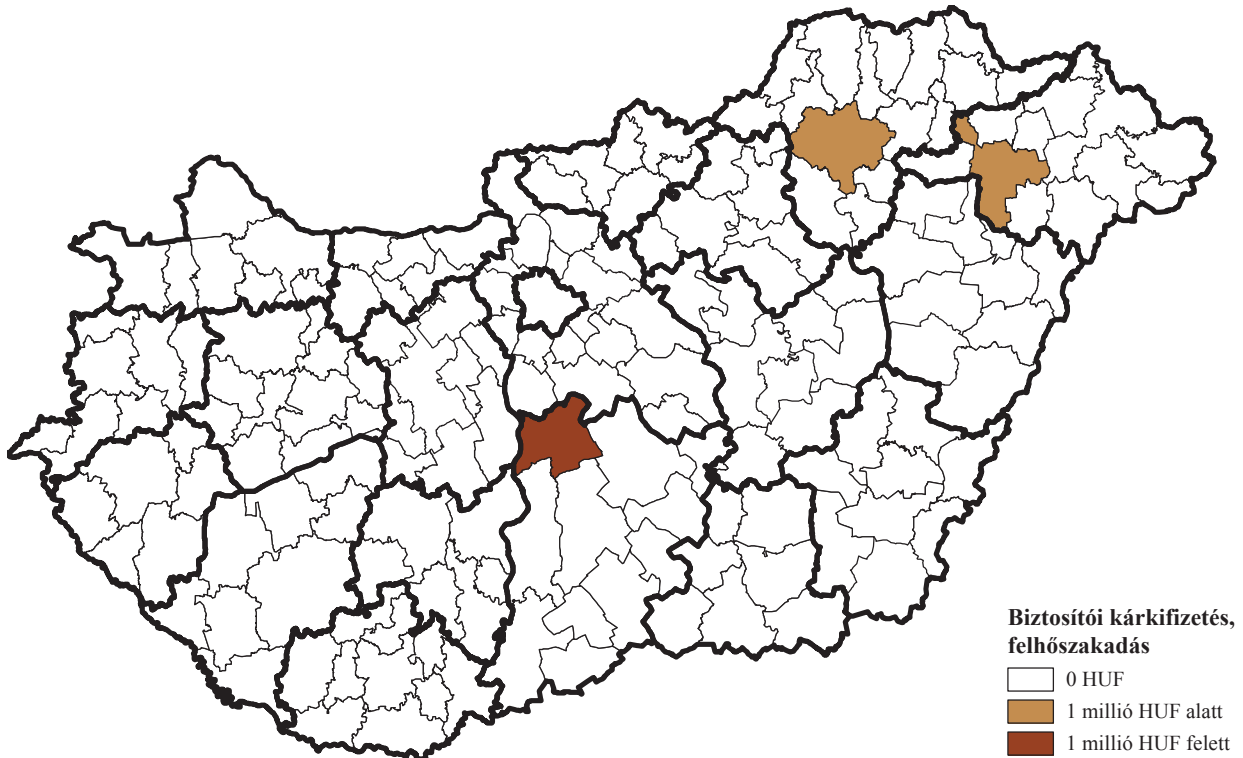
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

46. ábra: Viharkárra kifizetett kártérítés járásokénti alakulása 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

47. ábra: Felhőszakadókra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

Százhatvanegy járásban nem volt aszálykár 2017-ben (43. ábra).

A 2017. évi káreseményeknél a kifizetések 84,7 százalékát a jégesőkárra fordították a biztosítók. Területi eloszlást tekintve a jégeső különösen a nagyobb alföldi szőlősökből és a szabolcsi almatermelő vidékeken okozott károkat, de jelentős mértékű volt a mátraalji (borvidék), a borsodi Bátaszék-Mohács környékét ért károsodás is. Veszteségek keletkeztek továbbá Somogy és Baranya megyében, Bács-Kiskun déli részén, valamint Csongrád és Békés megye déli részein, továbbá a Szikszói és a Szerencsi járásokban. Itt a károk (19 járás) a 100 millió forintot is meghaladták 2017-ben. Tizenöt járásban (8,5 százalék) 50–100 millió forint közé, 56 járásban (31,8 százalék) pedig 10–50 millió forint közé esett a kártérítés értéke. A járások közel harmadában 10 millió forintnál kevesebb kárfizetés volt, 37 járásban (21,0 százalék) pedig nem fordult elő jégkár (44. ábra).

A tavaszi fagy az összes veszélynemen belüli kárfizetésből 12,0 százalékot képviselt 2017-ben. Területileg a Kelet-Magyarország régiót, továbbá a nyugati és a középső országrészt érintette, itt is elsősorban az ültetvénykultúrákat. Négy járásban (2,3 százalék) 100 millió forint feletti kifizetés történt (Nyíregyházi, Kisvárdai, Vásárosnaményi, Fehérgyarmati). A Ceglédi járásban 50–100 millió forint közötti kifizetés valósult meg. Tizenegy járásban (6,3 százalék) 10–50 millió forint közé esett a kárté-

rítés együttes összege. A járások több mint 80 százalékában nem volt tavaszi fagykár kifizetés 2017-ben (45. ábra).

Viharkarra a 2017. évi összes kártérítés 1,8 százalékát fordították a biztosítók, amely az előző évihez képest (13,0 százalék) jelentősen csökkent. A Dombóvári és a Karcagi járásban több mint 10 millió forintos kifizetésre került sor. További 7 járásban (4,0 százalék) 5–10 millió forint közötti, 18 járásban (10,2 százalék) pedig 1–5 millió forint közötti kifizetés történt. 130 járásban (73,9 százalék) nem fordult elő viharok 2017-ben (46. ábra).

Felhőszakadás a Kunszentmiklósi járásban pusztított, ahol a kárfizetés összege meghaladta a 1 millió forintot, illetve 1 millió forintnál alacsonyabb összegű kártérítésben részesültek a Miskolci és a Nyíregyházi járás termelői (47. ábra).

Biztosítási típusonkénti bontás

A díjtámogatott és kiegészítő biztosítási kárfizetések összege 64,0 százalékkal nőtt az előző évhez képest. Az „A” típusú biztosításnál a kárfizetés összege több mint 70 százalékkal (+70,2 százalék) emelkedett. A „B” kategóriánál a díjtámogatott biztosítás kifizetése 51,8 százalékkal, a „C” biztosítási típusnál 9,4 százalékkal nőtt. A kiegészítő biztosítások kártérítései jóval erőteljesebben emelkedtek, mint a díjtámogatott biztosításoké, így a növekedés 64–135

százalék között változott. Legjobban a „C” típusú kiegészítő biztosításhoz köthető kártérítés bővült, több mint kétszeresére (48. ábra).

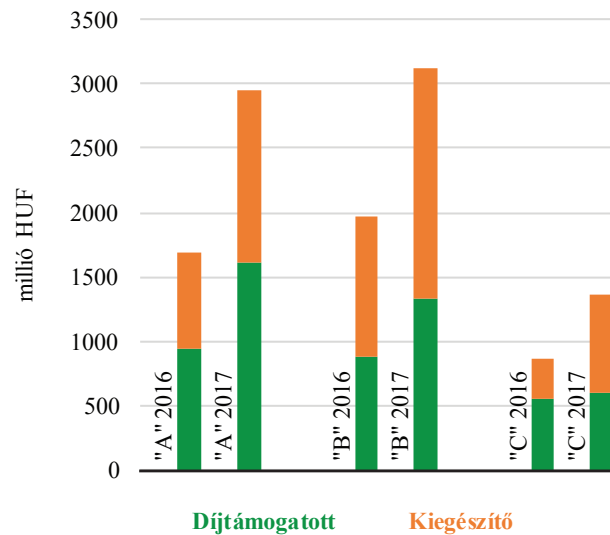
Az „A” típusú biztosításnál a kárhányadok mérsékelten emelkedtek, a kárkifizetések pedig több mint másfélszeresére nőttek 2017-ben. Az összes járás közül 57-ben (32,4 százalék) nem fordult elő „A” típusú biztosításra történő kárkifizetés. 55 járásban (31,3 százalék) a kifizetett összegek nem érték el a 10 millió forintot, 49 járásban (27,8 százalék) pedig 10–50 millió forint között alakultak. Hét járásban (4,0 százalék) a károk 50–100 millió forint közé estek. A legnagyobb károkat Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, valamint a Mohácsi, a Szekszárdi és a Szigetvári járások szenvedték el. Ezeken a területeken a kifizetések meghaladták a 100 millió forintot. A növények közül elsősorban a kukorica, a repce és a borszőlő ültetvénykultúrák károsodtak (49. ábra).

A „B” típusú biztosítások esetében is világosodott a kifizetési térkép, a díjtámogatott és kiegészítő biztosítások kárkifizetésének összege 58,9 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőttit. A járások 30,1 százalékában nem történt kárkifizetés, ugyanakkor további 36,9 százalékuknál 10 millió forint alatti összegben adtak kártérítést a biztosítók. 39 járásban (22,2 százalék) 10–50 millió forint közé, 19 járásban (10,8 százalék) pedig 50 millió forint fölé esett az összes kártérítés értéke. A legnagyobb károk az Alföld déli és keleti részein, a Dél-Dunántúl, vala-

mint a Dél-Alföld részein elsősorban fordultak elő 2017-ben (50. ábra).

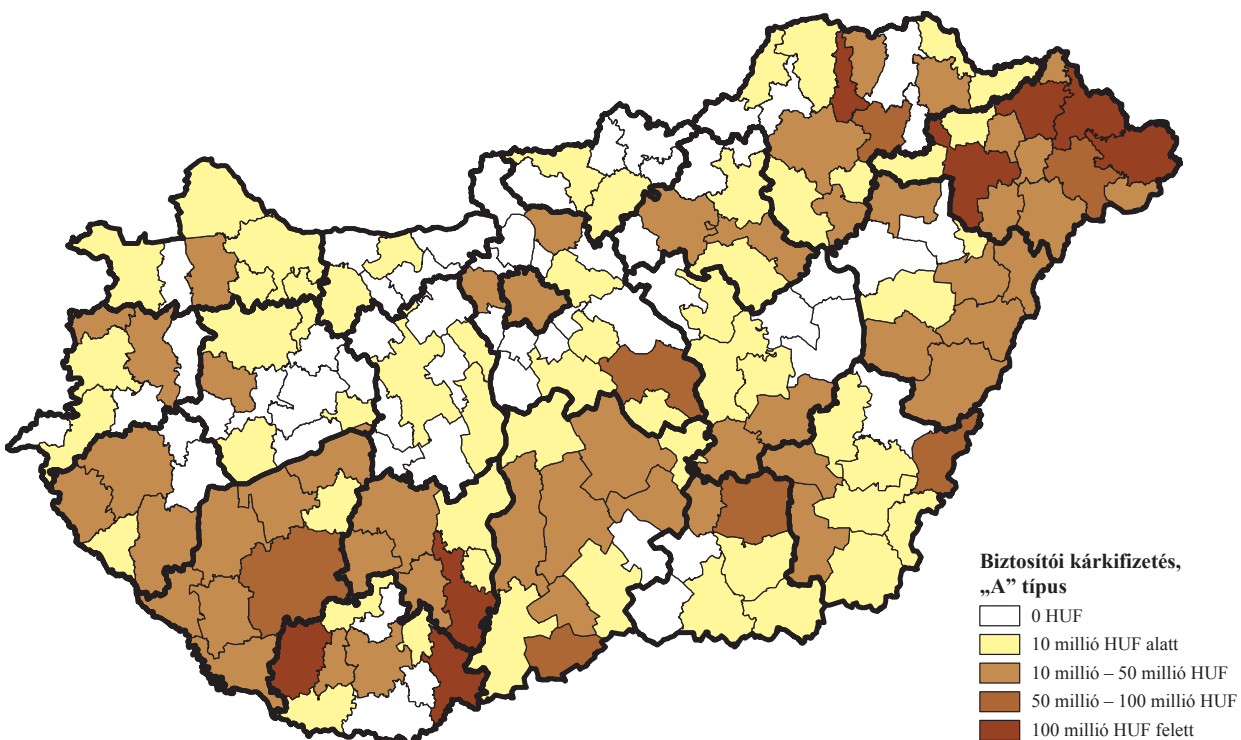
A „C” típusú díjtámogatott és kiegészítő biztosításra 55,5 százalékkal fizettek ki többet a biztosítók, mint az előző évben. A legnagyobb károk a Szombathelyi, a Bajai, a Szerencsi és a Pécsi járásban fordultak elő, itt a kifizetett összegek meghaladták az 50 millió forintot.

48. ábra: A biztosítói kárkifizetések összege típusonként 2016-ban és 2017-ben

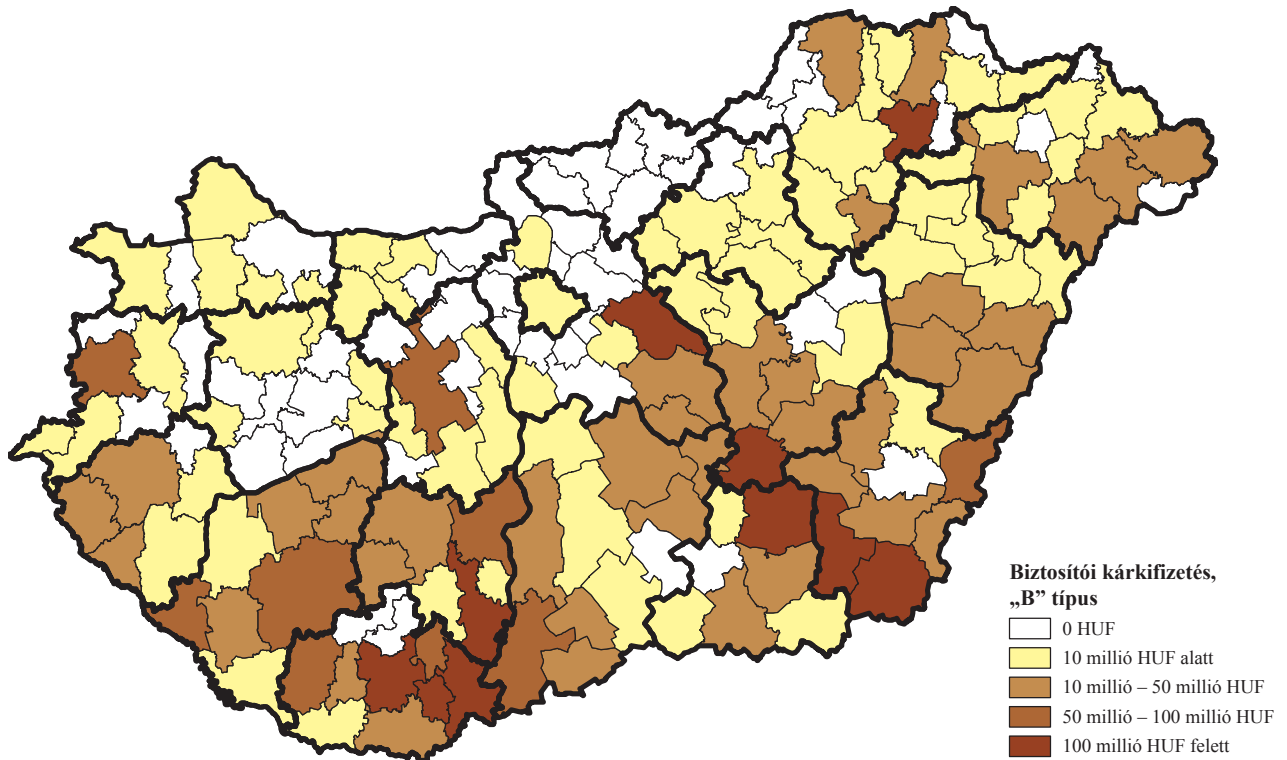
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

49. ábra: „A” típusú biztosítás kárkifizései 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

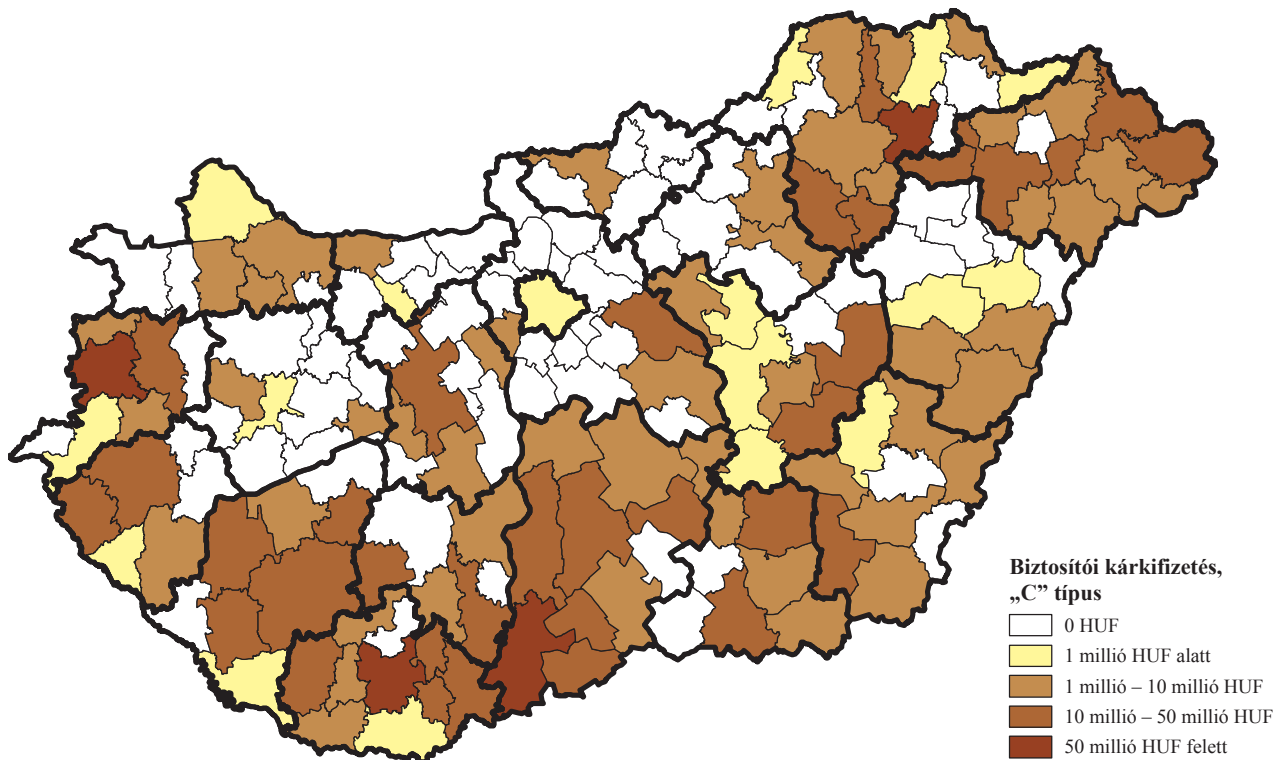
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

50. ábra: „B” típusú biztosítás kárkifizései 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

51. ábra: „C” típusú biztosítás kárkifizései 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

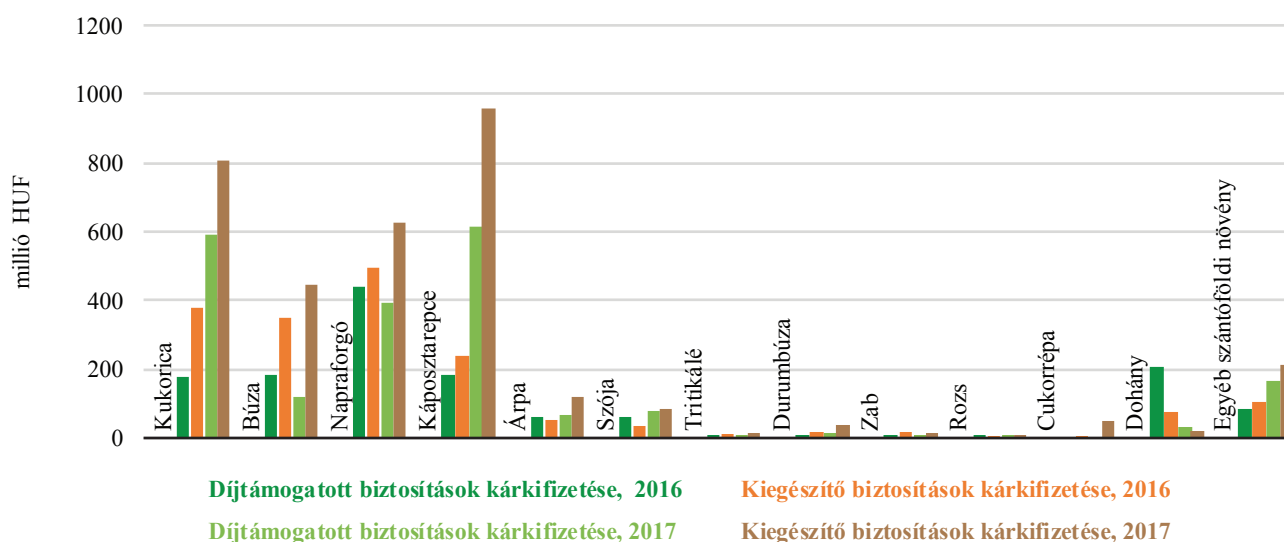
33 járásban (18,8 százalék) 10–50 millió forint közötti kárkifizetésre került sor, 69 járásban 10 millió forintnál kevesebb volt a kiadás. A „C” típusú biztosításra 70 járásban nem történt kifizetés (51. ábra).

A főbb szántóföldi kultúrák közül a kukorica, a napraforgó, a káposztarepce és a búza kárkifizetései voltak a legmagasabbak. A kukoricánál az aszály okozott termékenyülési problémákat, a téli fagy pedig a repcénél jelentős károkat eredményezett, de az őszi kalászosokat is érintette szórványosan. Összességében a négy fő növény a kárkifizetésekből 83,2 százalékkal részesedett. Ezt követte az egyéb szántóföldi növény 6,9 százalékkal, majd az árpa, a cukorrépa, a szója és a dohány, amelyek

összesen 8,3 százalékos részarányt tettek ki az összes szántóföldi növény kárkifizetéseiből (52. ábra).

Az egyes biztosítási típusok kárkifizetéseit vizsgálva megállapítható, hogy a szántóföldi növénykultúrákon belül a káposztarepcét, a napraforgót és a kukoricát érték jelentősebb károk 2017-ben. A legmagasabb összeget, 994,7 millió forintot a „B” típusú díjtámogatott alap- és kiegészítő biztosításnál fizettek ki kukoricára, amely 42,1 százalékos részesedést jelent a „B” kategórián belül. Az „A” típusnál (díjtámogatott és kiegészítő) a kifizetésekből káposztarepcére 817,0, búzára 188,0, kukoricára 344,1 és napraforgóra 448,2 millió forintot fordítottak, ami az összes „A”

52. ábra: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

14. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

Megnevezés	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2016, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2016, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2017, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2017, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Kukorica	29,1	146,6	0,0	125,4	251,6	5,8	122,8	470,2	0,0	221,3	524,5	60,6
Búza	29,3	152,0	1,2	122,4	226,2	3,2	49,2	69,2	0,0	138,8	304,6	4,1
Napraforgó	326,4	111,2	5,1	215,0	269,7	14,3	186,0	208,9	0,0	262,2	342,6	21,7
Káposztarepce	44,2	–	140,5	130,5	–	108,8	269,6	–	347,6	547,4	–	410,3
Árpa	20,0	–	38,6	14,4	–	43,1	24,3	–	40,1	36,3	–	85,7
Szója	–	63,0	0,0	–	38,7	0,0	–	78,7	0,0	–	86,1	0,3
Tritikálé	0,6	–	5,8	13,5	–	2,6	2,1	–	0,0	7,3	–	4,7
Durumbúza	0,0	4,6	0,0	1,0	17,2	0,0	0,0	14,3	0,0	9,9	25,5	0,0
Zab	–	3,9	0,0	–	20,4	0,0	–	6,8	0,0	–	12,1	0,0
Rozs	0,0	–	1,3	0,0	–	0,2	0,1	–	0,0	5,4	–	0,2
Cukorrépa	–	0,0	0,0	–	8,0	0,0	–	0,0	0,0	–	42,1	5,1
Dohány	–	–	207,4	–	–	77,4	–	–	34,7	–	–	20,7
Egyéb szántóföldi növény	0,0	19,6	62,8	1,5	54,7	49,0	2,6	84,3	80,0	1,0	94,1	114,8
Szántóföldi növény összesen	449,6	500,9	462,7	623,7	886,5	304,4	656,7	932,5	502,3	1 229,5	1 431,7	728,1

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

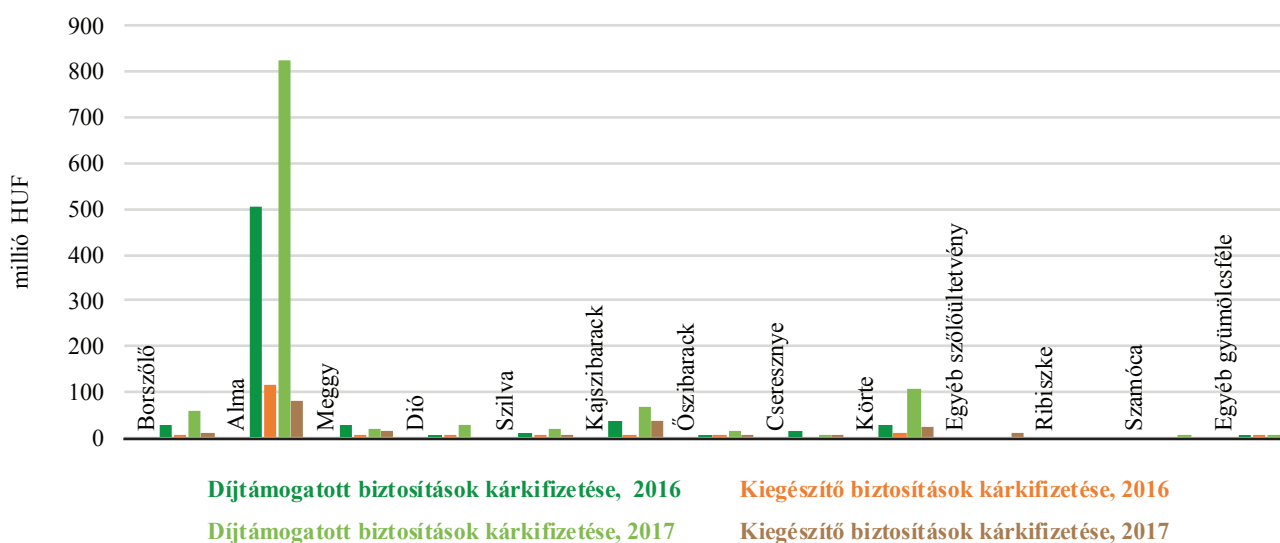
típusú kifizetésen belül 95,3 százalékot tett ki. A „C” típusnál a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás együttesen a káosztarepce kárkifizetésénél (757,8 millió forint) a legmagasabb összeget jelentette (14. táblázat).

Az ültetvénykultúrákban bekövetkezett jelentősebb károk hatására a kárkifizetések a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítással együtt 65,3 százalékkal emelkedtek az előző évhez képest. Az áprilisi lehülés a virágzásnak indult gyümölcsösökben okozott komoly tavaszi fagykárokat, elsősorban Bács-Kiskun és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Ezen felül a téli

fagy a borszőlőnél, a jégeső pedig a nagyobb alföldi szőlősökben és a szabolcsi almatermelő vidékeken okozott termés kiesést. Az ültetvénykultúrák közül az almánál volt a legmagasabb a kár összege (díjtámogatott és kiegészítő), így a kifizetés az előző évi 622,6 millió forintról 908,2 millió forintra nőtt. Jelentősen károsodott még a kajszli, a körte, a dió és a szilva is 2017-ben (53. ábra).

Az ültetvénykultúrák esetében a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítások kifizetései jelentősen emelkedtek az előző évi kártérítésekhez képest. Az „A” típusú bizto-

53. ábra: A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

15. táblázat: A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

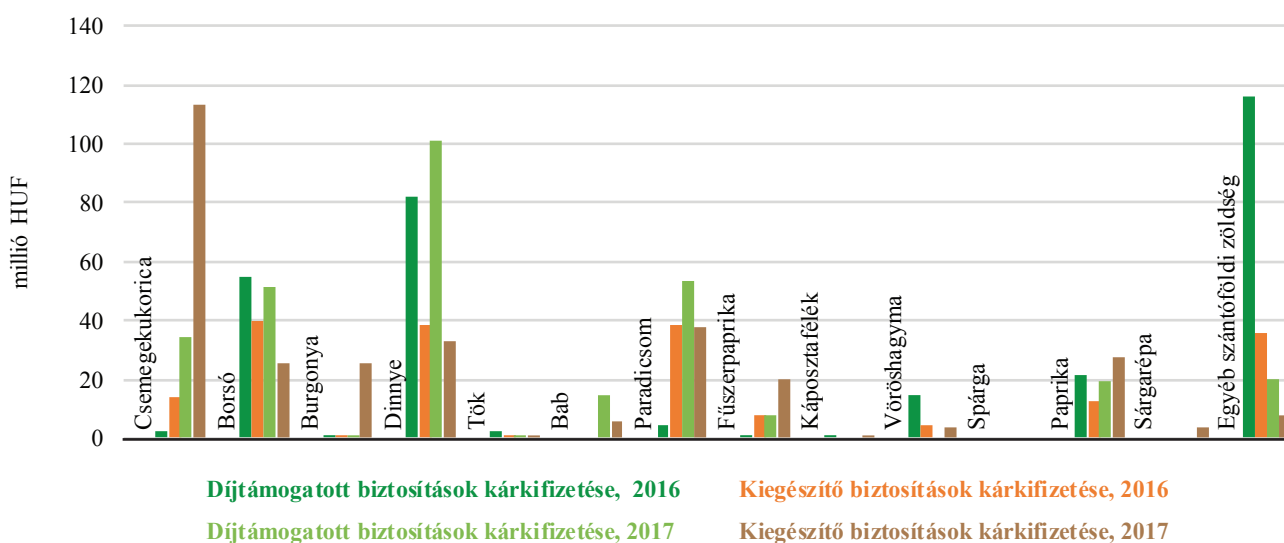
Megnevezés	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2016, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2016, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2017, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2017, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Borszőlő	20,6	–	5,6	1,0	–	0,9	56,3	–	1,4	7,7	–	1,7
Alma	451,2	–	54,9	109,9	–	6,7	799,4	–	25,9	68,2	–	14,7
Meggy	–	22,1	6,2	–	0,3	3,1	–	1,7	18,4	–	11,8	3,1
Dió	–	6,8	0,0	–	2,1	0,0	–	1,4	25,8	–	0,0	0,0
Szilva	–	8,3	4,0	–	6,4	0,0	–	0,9	19,0	–	5,6	0,0
Kajszibarack	–	35,5	0,0	–	3,3	0,0	–	66,9	0,0	–	35,6	0,0
Ószi barack	–	3,9	0,5	–	0,4	0,0	–	16,2	1,2	–	2,4	0,0
Cseresznye	–	10,3	6,8	–	0,0	0,0	–	3,1	1,5	–	1,5	0,0
Körte	26,6	–	0,0	10,2	–	2,5	100,8	–	6,8	20,6	–	1,5
Egyéb szőlőültetvény	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	12,0	–	0,0
Ribiszke	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Szamóca	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	1,0	0,0	–	0,0	0,0
Egyéb gyümölcsféle	–	0,0	0,1	–	0,0	0,0	–	0,0	2,8	–	1,8	0,0
Ültetvény összesen	498,3	87,0	78,0	121,1	12,4	13,3	956,4	91,3	102,9	108,5	58,7	21,0

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

sításnál (díjtámogatott és kiegészítő) az almára kifizetett 561,0 millió forint több mint másfélszeresére, 54,6 százalékkal 867,6 millió forintra nőtt, a borszőlőé 21,5 millió forintról 197,2 százalékkal 64,0 millió forintra emelkedett 2017-ben. A „B” biztosítások kártérítésének jelentős része a meggyet, a kajszit és az őszibarackot termelő gazdaságokhoz került. A „C” típusnál a borszőlőre 3,0, az almára pedig 40,6 millió forintot fizettek ki, amely az összes „C” díjtámogatott és kiegészítő biztosításon belül 35,2 százalékos részarányt jelentett (15. táblázat).

A díjtámogatott és kiegészítő biztosításokon belül a főbb zöldségkultúrák közül a legnagyobb kárkifizetések a csemegekukoricánál (147,5 millió forint), a dinnyénél (133,8 millió forint), a paradicsomnál (90,9 millió forint), a borsónál (76,9 millió forint) és a paprikánál (46,9 millió forint) fordultak elő. Ezt követte a burgonya, a fűszerpaprika, a bab és az egyéb szántóföldi zöldségek 20–29 millió forint közötti kártérítéssel, majd a sárgarépa, a tök és a vöröshagyma kárkifizetései 2-4 millió forinttal (54. ábra).

54. ábra: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

16. táblázat: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

Megnevezés	Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2016, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2016, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, díjtámogatott, 2017, millió HUF			Biztosítói kárkifizetés, kiegészítő, 2017, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Csemegekukorica	–	2,2	0,0	–	14,1	0,1	–	34,3	0,0	–	113,2	0,0
Borsó	–	54,7	0,0	–	39,5	0,0	–	51,1	0,0	–	25,8	0,0
Burgonya	–	0,4	0,0	–	0,4	0,0	–	0,5	0,0	–	25,6	0,0
Dinnye	–	76,3	5,6	–	38,7	0,0	–	101,1	0,0	–	32,7	0,0
Tök	–	2,2	0,0	–	0,9	0,0	–	1,2	0,0	–	0,9	0,0
Bab	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	14,9	0,0	–	5,8	0,0
Paradicsom	–	4,2	0,0	–	38,2	0,0	–	53,3	0,0	–	37,6	0,0
Fűszerpaprika	–	0,9	0,0	–	7,7	0,0	–	8,1	0,0	–	20,2	0,0
Káposztafélék	–	0,6	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,2	0,0
Vöröshagyma	–	14,7	0,0	–	4,1	0,0	–	0,0	0,0	–	3,5	0,0
Spárga	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Paprika	–	17,1	4,3	–	12,5	0,0	–	19,2	0,0	–	27,1	0,6
Sárgarépa	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	3,4	0,0
Egyéb szántóföldi zöldség	–	112,8	3,1	–	33,7	1,7	–	19,1	0,7	–	5,8	2,0
Szántóföldi zöldség összesen	–	286,0	13,0	–	189,7	1,8	–	302,8	0,7	–	301,8	2,6

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

Az egyes zöldségkultúráknál a kifizetett kártérítési összeg a díjtámogatott „B” típusnál 302,8 millió forint volt, ami 16,8 millió forinttal haladta meg az előző évi 286,0 millió forintot. A kifizetések a díjtámogatott „C” biztosításnál 13,0 millió forintról 0,7 millió forintra csökkentek 2017-ben. A „B” típusnál a kiegészítő biztosítások kifizetése 112,1 millió forinttal nőtt, a „C” esetben közel azonos (+0,8 millió forint) szintről beszélhetünk a 2016. évi értékekhez képest (16. táblázat).

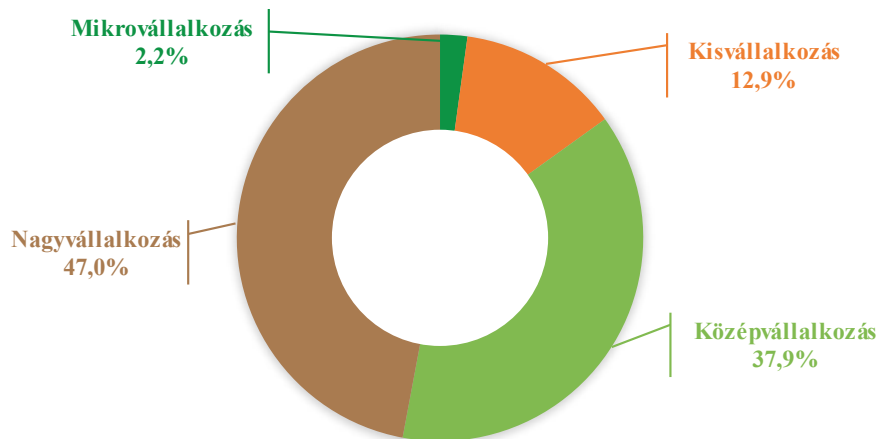
Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások kárkifizéseinek megoszlásában az előző évhez képest átrendeződések történtek az arányokban. A nagyvállalkozásoknál a

kárkifizetések összege 7,0 százalékponttal nőtt, így a legnagyobb kárkifizetési összeggel rendelkeztek az egyes méretkategóriákon belül 2017-ben. A közép-vállalkozások kárkifizetéséből való részesedése 37,9 százalék volt, ez 5,2 százalékponttal alacsonyabb a 2016. évi 43,1 százalékos részarányánál (55. ábra). A kis- és mikrovállalkozások aránya a kifizetéseken belül 1,4, illetve 0,5 százalékponttal csökkent.

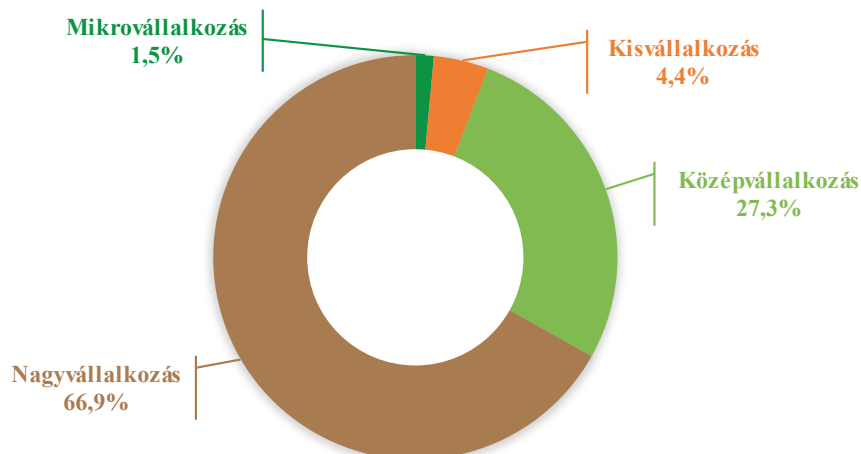
A kiegészítő biztosítások kárkifizéseinél is módosulás történt az egyes méretkategóriák részesedésében. A kisvállalkozások előző évi 6,6 százalékos aránya 4,4 százalékra, a közép-vállalkozásoké 8,9 százalékponttal csökkent. Ugyanakkor a mikrovállalkozások részesedése 0,2, a nagyvállalkozásoké 11,0 százalékponttal nőtt az előző évihez képest 2017-ben (56. ábra).

55. ábra: Díjtámogatott biztosítások kárkifizéseinek megoszlása méretkategóriák szerint 2017-ben

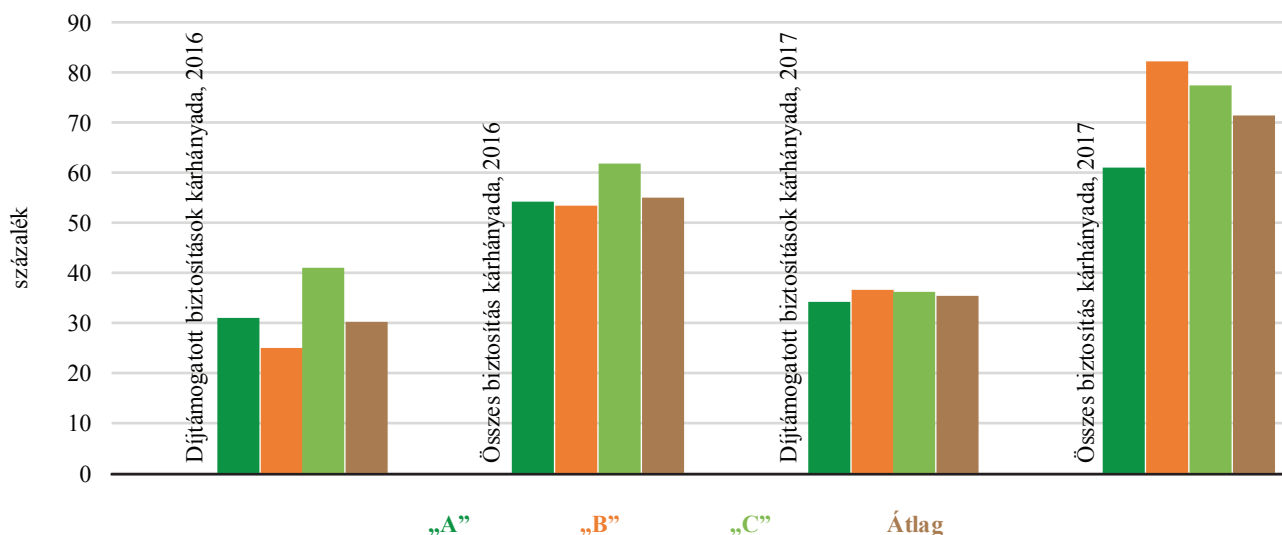
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

56. ábra: Kiegészítő biztosítások kárkifizéseinek megoszlása méretkategóriák szerint 2017-ben

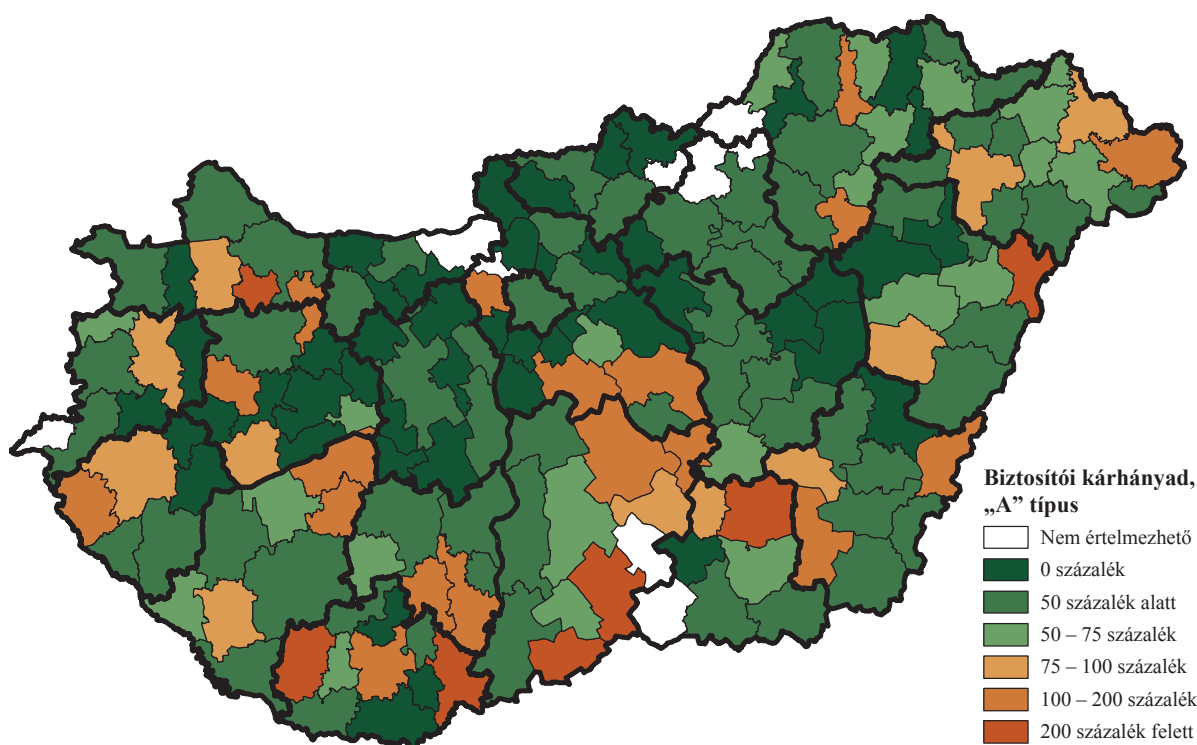
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

57. ábra: Kárhányadok biztosítási típusonkénti alakulása 2017-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

58. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása az „A” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

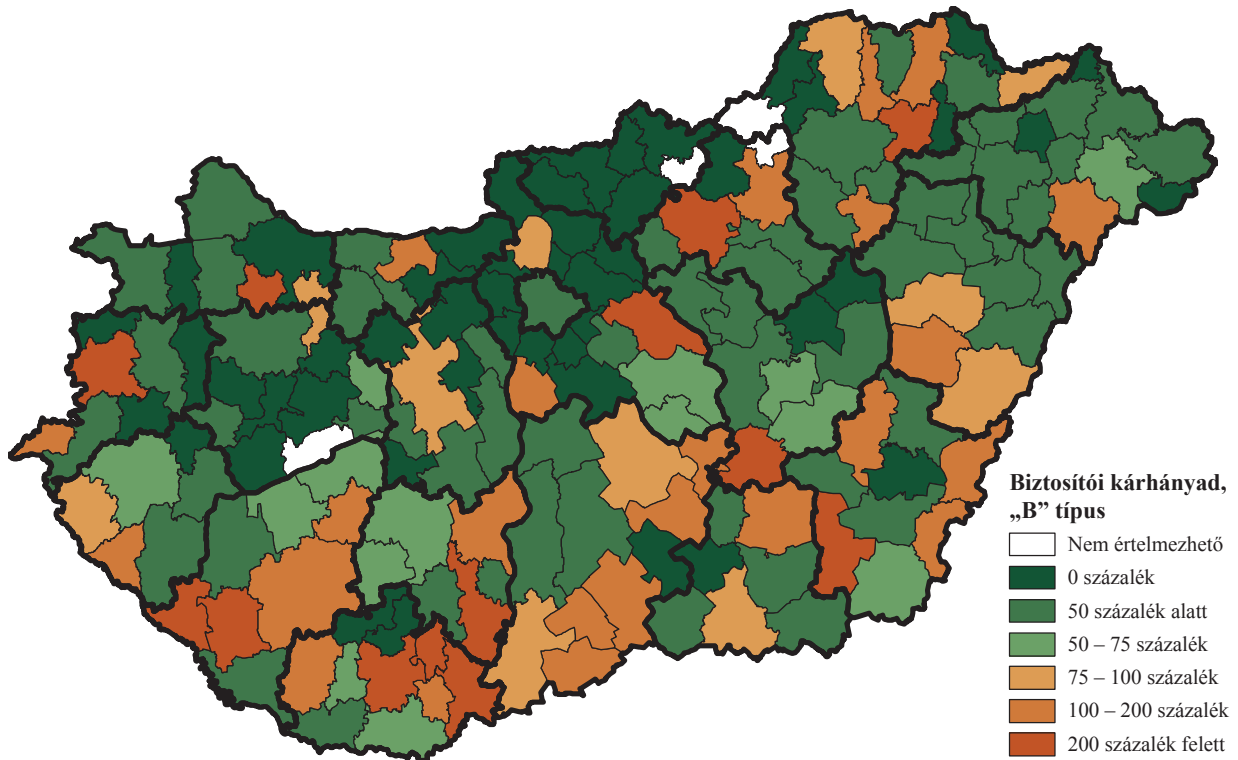
Kárhányadok

Biztosítási típusonkénti bontás

Az előző évinél kedvezőtlenebb és hektikusabb időjárás következtében a kárhányadok átlagosan 29,7 százalékkal nőttek 2017-ben. A legnagyobb mértékű

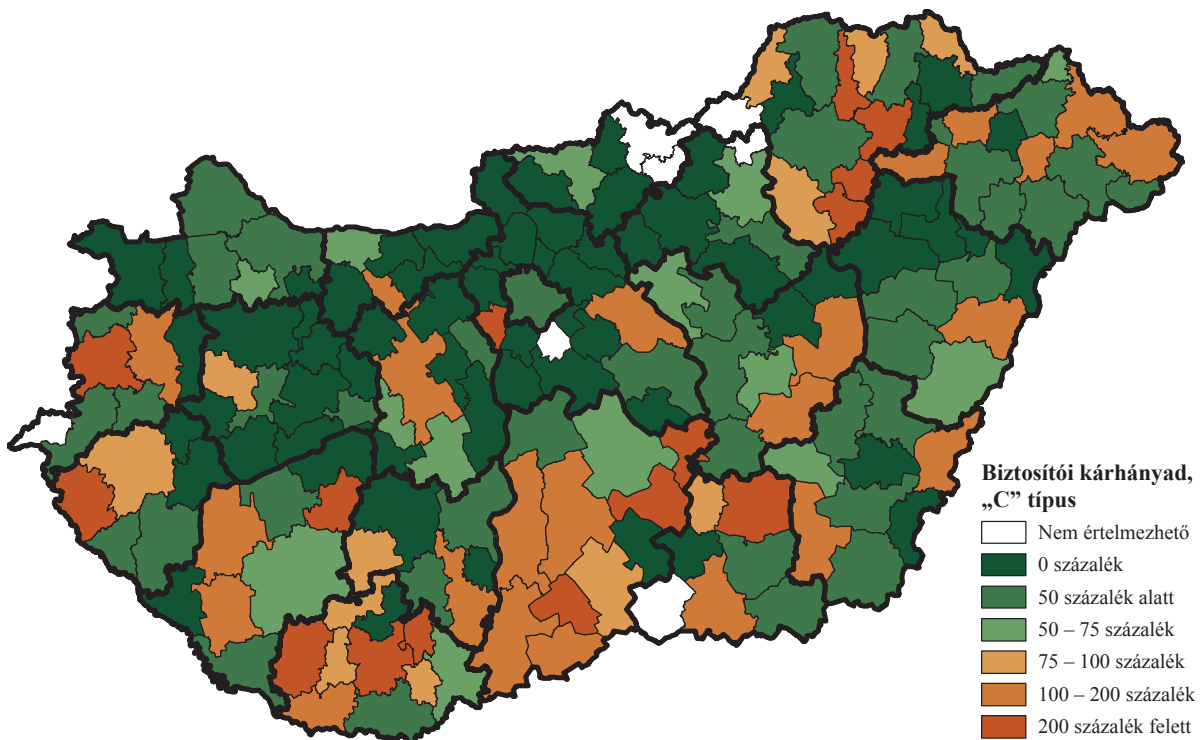
változás a „B” típusú díjtámogatott és kiegészítő biztosítás együttesen számított kárhányadában történt, amely több mint 50 százalékkal (+53,9 százalék) volt nagyobb az előző évinél (57. ábra). Az „A” típusú biztosítás nagyobb kárhányada elsősorban a repcét ért téli fagy, továbbá az almát és a borszőlőt sújtotta tavaszi fagy- és jégesőkárral magyarázható. Az „A” és „C” típusú biztosításoknál a kárhányadok

59. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása a „B” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

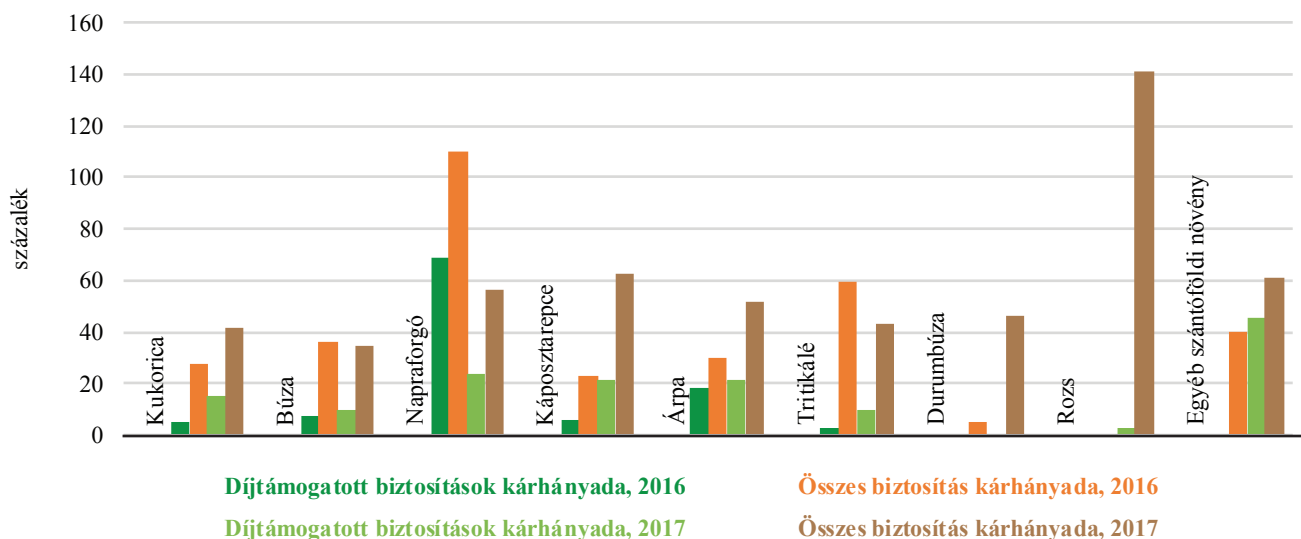
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

60. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása a „C” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

61. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben „A” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

12-26 százalékkal emelkedtek az aktuális évben, ahol is főként a repce, a kukorica, az őszi kalászosok, valamint az ültetvénykultúrákon belül az alma és a borszőlő károsodott.

Járásonkénti bontás

A kárhányadok területi alakulása nagyon fontos a biztosítók számára (jelenleg egyetlen biztosító sem alkalmazza járásokra lebontva) a bonus-malus rendszer kialakításában.¹¹

A térképen látható, hogy a 2017. évi időjárás az ország egyes területein jelentős károkat okozott. Hét járásban az „A” típus esetében 200 százalékos kárhányadok jelentkeztek, 73 járásban 75–200 százalékos kárhányadokról beszélhetünk, 61 járásban 50 százaléknál kisebb kárhányadok keletkeztek, 48 járásban pedig nem volt kár 2017-ben (58. ábra).

A „B” típusú biztosításoknál az előző évhez képest szintén több jelentős káresemény fordult elő, elsősorban a jégeső, a vihar és a téli fagy tizedelte a növényeket 2017-ben. 13 járásban 200 százalékos meghaladó kárhányadok jelentkeztek. 71 járásban (27,8 százalékos) a kárhányadok 75–200 közöttiek, 61 járásban (34,7 százalékos) pedig nem érték el az 50 százalékosat. 49 járásban nem keletkezett kár (59. ábra).

A „C” típusú biztosítási kategóriában az előző évhez képest 15 járásban (8,5 százalékos) jelentkezett

200 százalékos feletti kárhányad, ami az ország területén szórványosan oszlott el. 71 járásban (27,8 százalékos) 75–200 százalékos közötti, 42 járásban 50 százalékos alatti kárhányadról számolhatunk be. 63 járásban (35,8 százalékos) nem volt kár (60. ábra).

Ágazatonkénti bontás

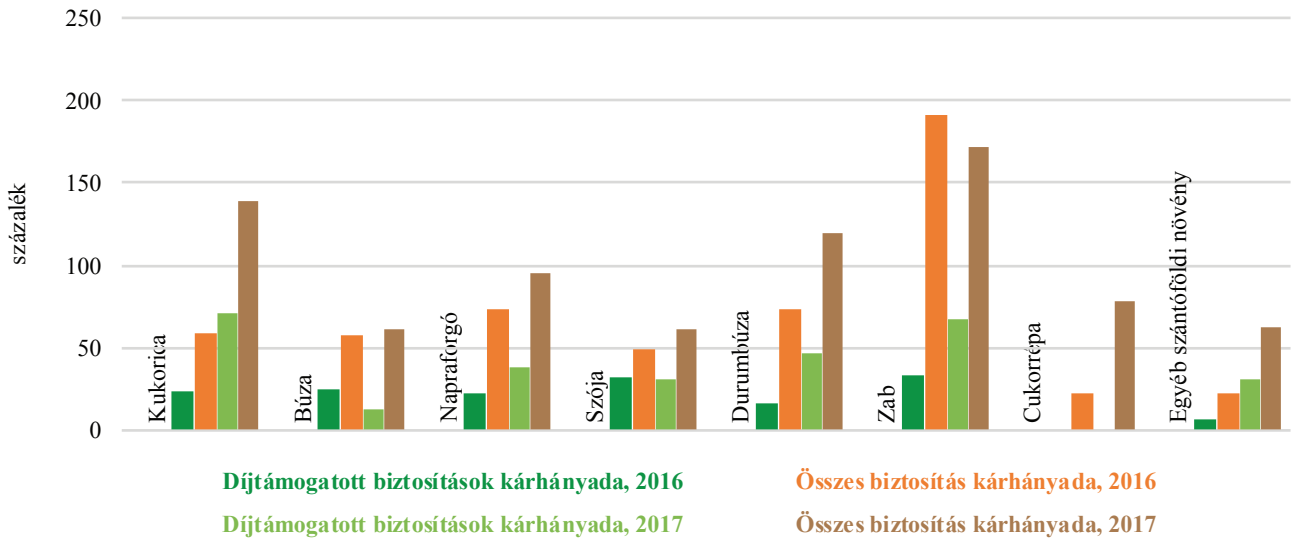
A szántóföldi növénykultúráknál a kárhányadok jellemzően nőttek. A rozshoz tartozó arányszám volt a legmagasabb (141 százalékos) 2017-ben. A második legjobban károsodott növény a káposztarepce volt 62,4 százalékos kárhányaddal. A nagyobb területen termesztett kukorica és a kalászosok kárhányada elsősorban a téli fagyoknak és az aszálynak köszönhetően 34–56 százalékos közé esett az aktuális évben (61. ábra).

A „B” típusú biztosításnál a legnagyobb kárhányad a zabnál keletkezett (171,8 százalékos), ezt követte a kukorica és a durumbúza 119-172 százalékos kárhányaddal. A többi szántóföldi növényénél a kárhányadok 61–96 százalékos között változtak, a legkisebb kárhányaddal a búza rendelkezett (62. ábra). Összehasonlítva az „A” típusú biztosítás kárhányadait elmondható, hogy mind az „A”, mind a „B” kategória értékei átlagosan 30 százalékos felett alakultak 2017-ben. Az „A” típusú biztosítás magasabb díj ellenében az aszályra kínál többletfedezetet, de mivel a 2017-es évben az aszály nem volt jelentős, így mind a „B”, mind az „A” típus esetében elsősorban a jégesőre fizettek, ezért az alacsonyabb díjú „B” típusú biztosítás kárhányada 2017-ben kissé magasabb volt, mint az „A” típusú biztosításoké.

Az előző évhez képest a biztosítások kárhányada a „C” típusú díjtámogatott biztosításnál is nőtt. A leg-

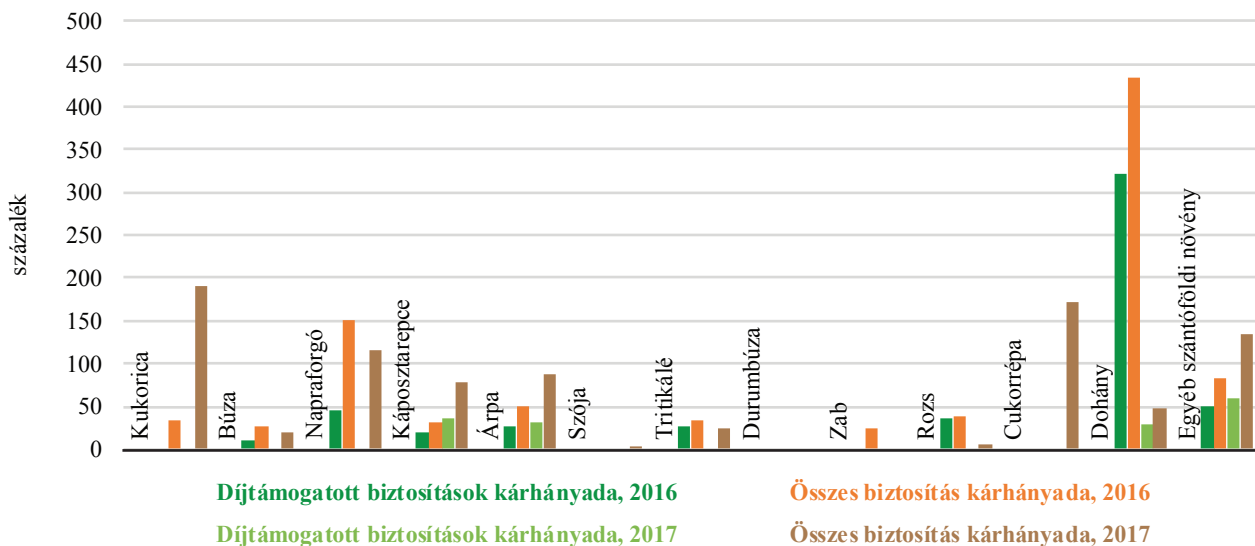
¹¹ Ha egy járás sorozatosan kedvezőtlen (75 százalékos feletti) kárhányadokat produkál, a biztosítók az adott járásban várhatóan emelni fogják a díjakat, hogy csökkentsék az adott járás kárhányadát és hozzáigazítsák a biztosítások díját a kárkifizetésekhez. Emellett azonban egy-egy járás egy-egy éves kárhányadának drasztikus eltérése az éves országos kárhányadtól nem jelent extrém esetet: a biztosítói működés lényegéhez tartozik, hogy a veszélyközösségtől összegyűjtött biztosítási díjakat az adott évben éppen károsodó termelő vagy járás kapja meg, amelynek kárhányada így természetesen jóval meghaladhatja nemcsak a 75, hanem a 100 százalékosat is.

62. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

63. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben „C” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

nagyobb kárhányaddal a kukorica (189,6 százalék) és a cukorrépa (172,4 százalék) rendelkezett. Az egyik legnagyobb területen termesztett búza kárhányada 19,6, míg a napraforgó kárhányada 115,7 százalék volt. A durumbúzára és a zabra nem fizettek kártérítést 2017-ben (63. ábra).

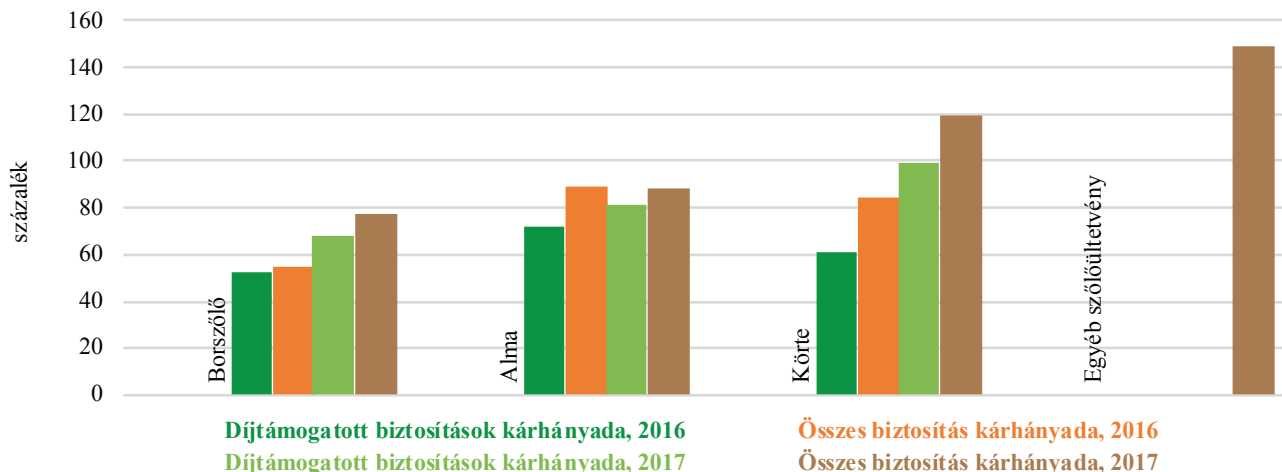
A főbb ültetvénykultúráknál az előző évhez képest a kárhányadok az „A” típuson belül mind a négy ültetvénykultúránál emelkedtek. A legnagyobb kárhányaddal az egyéb szőlőültetvény (149,2 százalék) és a körte (119,0 százalék) bírt, míg az almáé 88,1, a borszőlőé 77,1 százalék volt (64. ábra).

A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a „B” típusú díjtámogatott biztosítás esetében az előző évhez képest ingadoztak. A kajszibarack és az őszibarack

kárhányada két-háromszorosára emelkedett, azaz 109,7 és 111,6 százalék volt 2017-ben. A ribiszkét nem érte kár, így a dió 8,2 százalékos kárhányada tekinthető a legalacsonyabb értéknek, szemben a 2016-os értékkel, amikor is a legmagasabb kárhányad a diónál keletkezett (79,6 százalék). A szilva és a szamóca kárhányada 22-24 százalék volt, a meggyé pedig 10,1 százalék (65. ábra).

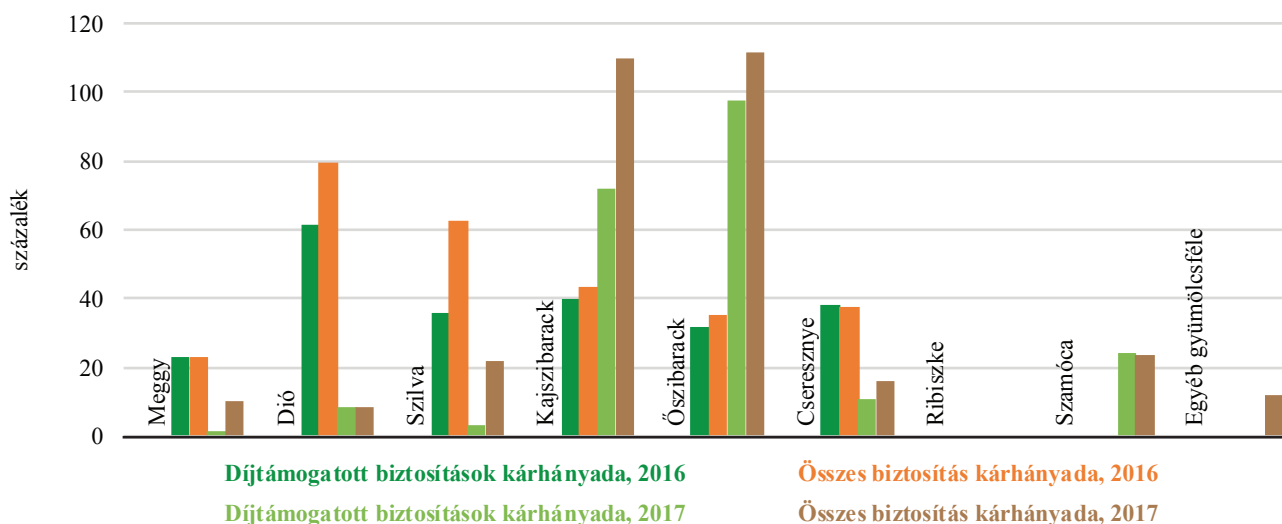
A díjtámogatott „C” típusú biztosításnál a dió és a szilva kárhányada volt a legmagasabb 206-207 százalékkal. Az egyéb ültetvénykultúrák esetében 3,1 százalékról 97,5 százalékra ugrott a kárhányad 2017-ben. Ezt követte a meggy 79,4, majd az alma, az őszibarack, a cseresznye és a körte 37-41 százalékos károsodással (66. ábra).

64. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben „A” típus esetében

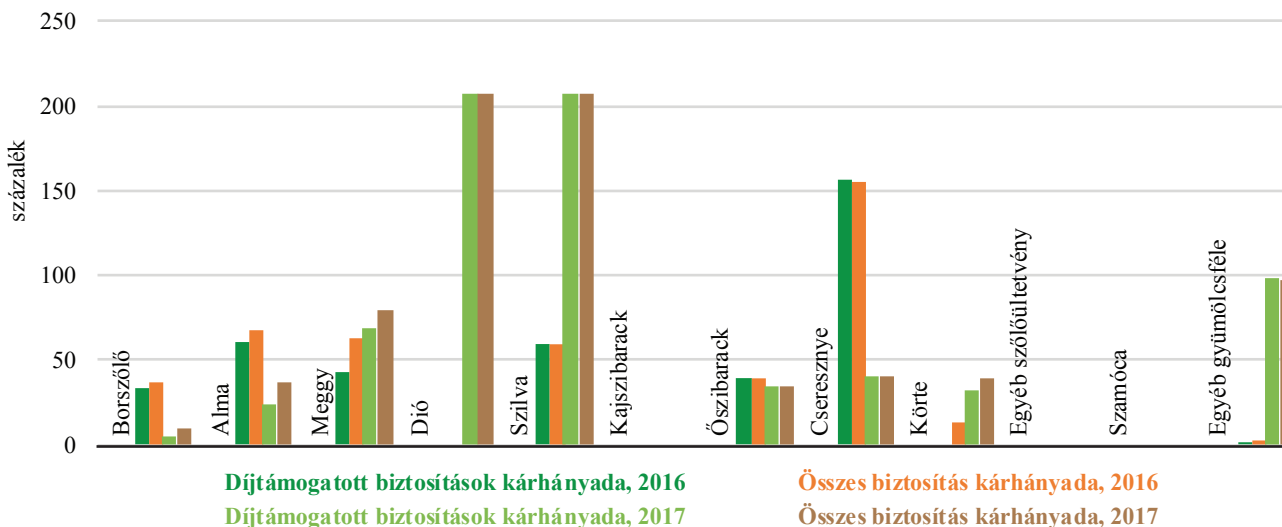
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

65. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

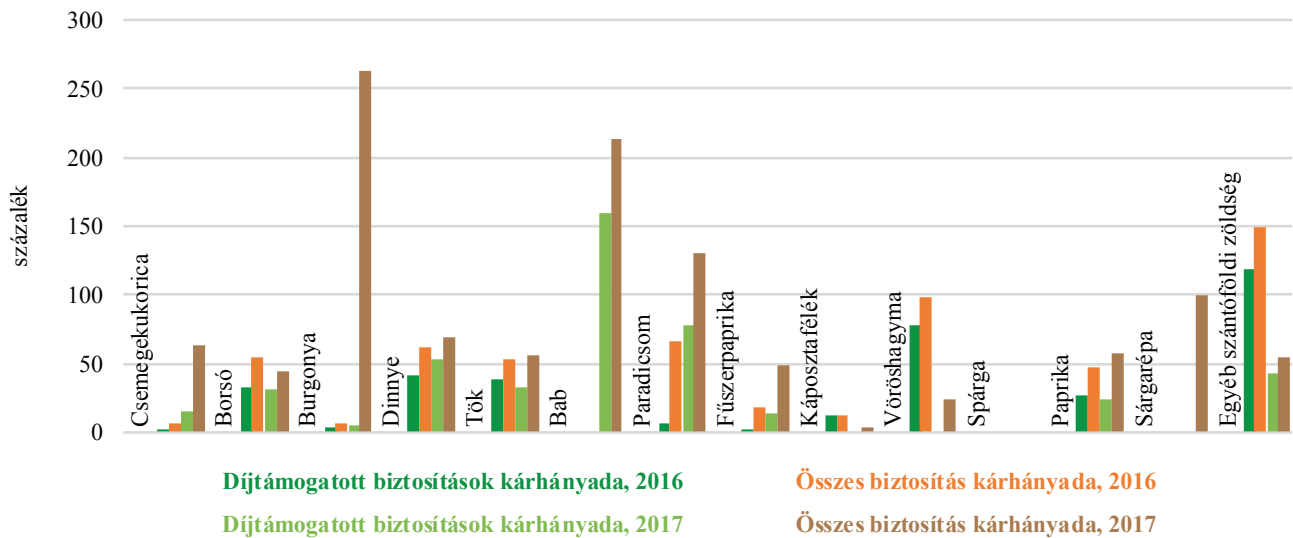
66. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben „C” típus esetében

Megjegyzés: Azok a növények maradtak ki az ábráról, amelyekre nem kötöttek „C” típusú biztosítást.

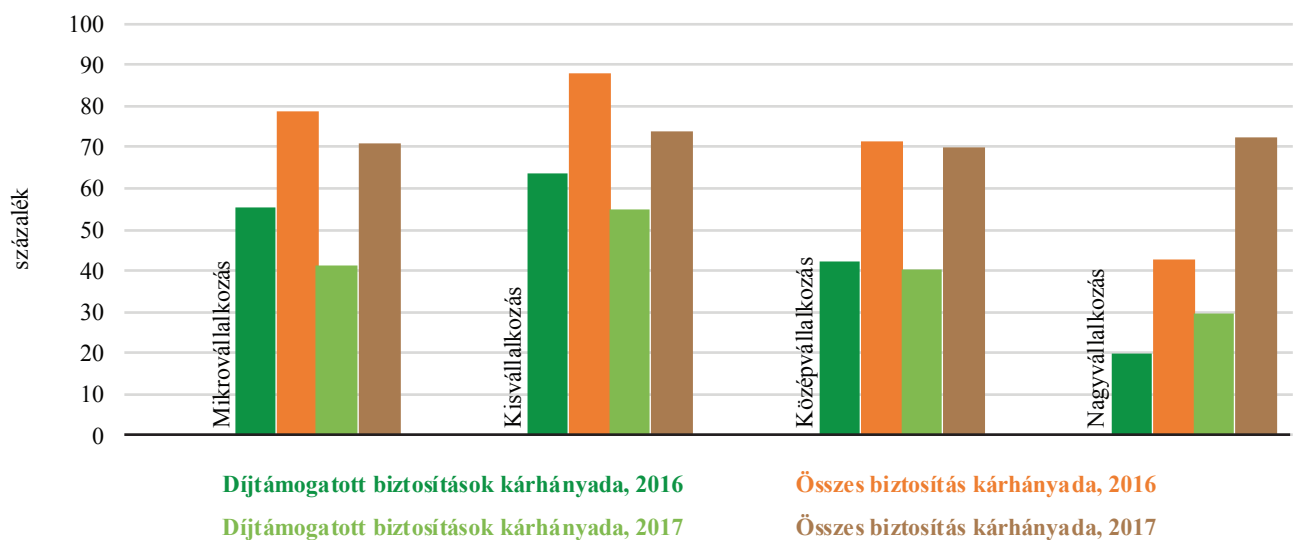
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

67. ábra: A főbb zöldségkultúrák kárhányadai a II. pillérben „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

68. ábra: A kárhányadok méretkategóriánkénti alakulása a II. pillérben 2016–2017-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

A főbb zöldségkultúráknál a legnagyobb kárhányaddal a burgonya és a bab rendelkezett (263,4 és 214,1 százalék), ezt követte a paradicsom 129,8 százalékkal, majd a sárgarépa 99,2 százalékkal. A csemegekukorica, a dinnye, a tök, a paprika, a fűszerpaprika és az egyéb szántóföldi zöldség kárhányada 54–69 százalék között alakult (67. ábra).

Méret szerinti bontás

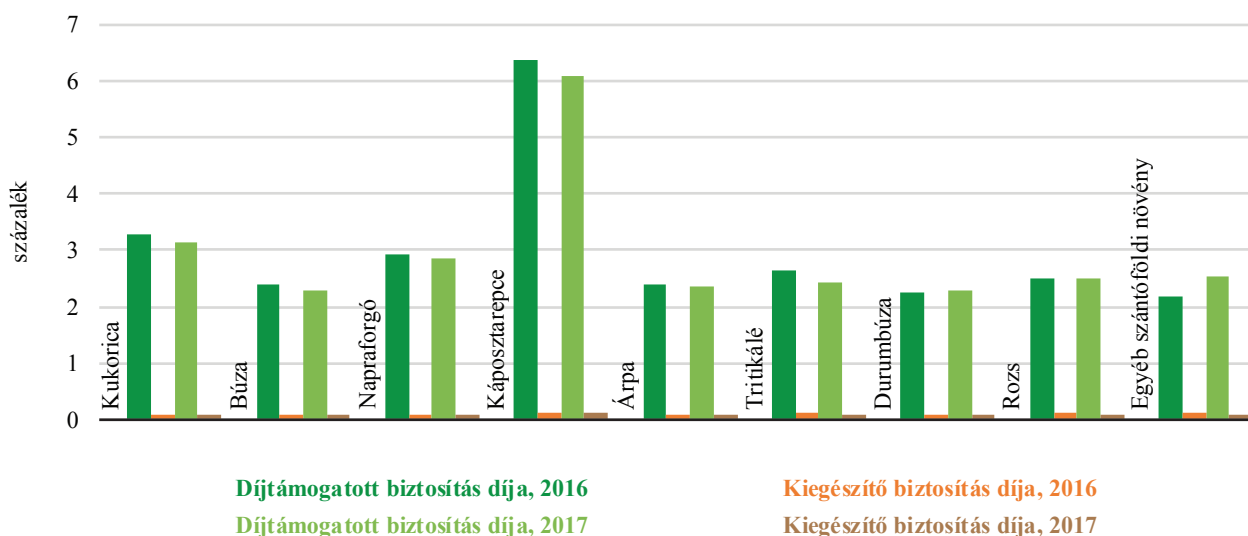
A díjtámogatott és kiegészítő biztosítások együttes kárhányada összességében jelentősen emelkedett az előző évhez képest. Érdekes, hogy az egyes méretkategóriák kárhányadai között jelentős eltérés nem volt, az értékek 70–74 százalék között változtak.

A legnagyobb arányokkal a kisvállalkozások rendelkeztek (74 százalék), ezt követték a mikro- és középvállalkozások 70 százalék feletti értékekkel. A nagyvállalkozások kárhányada 72 százalék volt. Az előző évhez képest a nagyvállalkozások díjtámogatott és kiegészítő biztosításainak együttes kárhányada több mint másfélszeresére emelkedett (169,5 százalék, 68. ábra).

Biztosítási díjak változása

A biztosítási díjak kulcsfontosságú tényezőt jelentenek úgy a termelői kockázatvállalás tekintetében, mint a biztosítói kárhányadok alakulásában. Ennek megfelelően

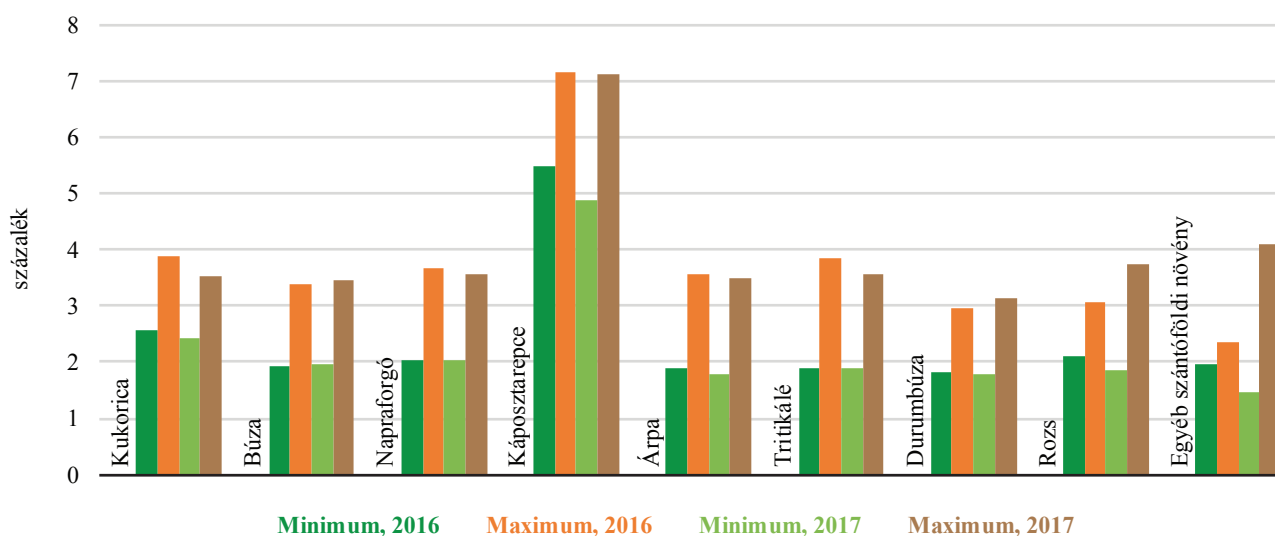
69. ábra: Az „A” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2016–2017-ben a szántóföldi növények körében

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

70. ábra: Az „A” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2016–2017-ben a szántóföldi növények körében

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

a következőkben bemutatjuk, hogy az egyes ágazatok esetében milyen biztosítási díjtételekkel¹² találkozhattak a termelők és milyen változások következtek be 2016 és 2017 között az egyes biztosítási típusok között. Mivel az „A” típusú biztosítások esetében azonos a biztosítók által lefedett kockázat, a „B” típusú biztosítások esetében pedig az esetek döntő többségében jég, esetleg jég-tűz-vihar biztosításról van szó, ezért ezt a két típust vizsgáljuk meg. A „C” típusú biztosítások esetében bármilyen veszélynem bekerülhet a fedezett kockázatok körébe, így e típust – mivel

az egyes biztosítások igen eltérő kockázatokat fedhetnek le – nem elemezzük.

A szántóföldi növényekre kötött „A” típusú biztosítások átlagos díjtétele a díjtámogatott biztosítások tekintetében 1,6 százalékkal csökkent, miközben a kiegészítő biztosítások esetében átlagosan 18,7 százalékos esés történt. Az alaptípusnál a rozs, a durumbúza és az egyéb szántóföldi növények díjtétele nőtt (1,0-17 százalék), a többi szántóföldi növényenél 4-8 százalékos csökkenés következett be (69. ábra).

¹² A díjtétel a biztosított terményérték (biztosítási összeg) meghatározott százaléka.

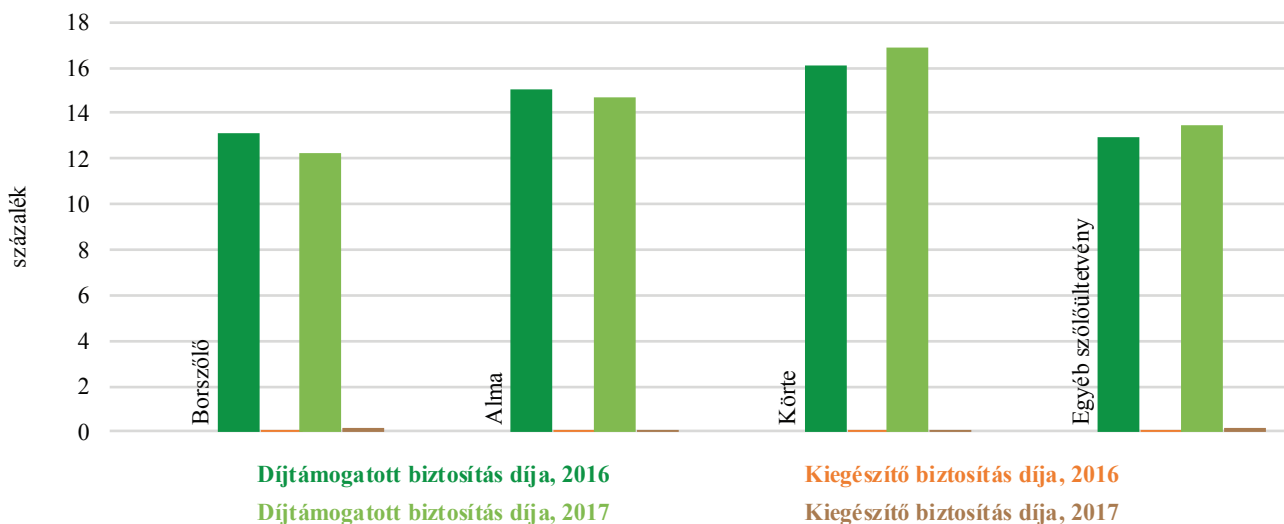
A mezőgazdasági biztosításokat kínáló piaci szereplők díjtételei között, illetve az egyes növénykultúrák előző évi díjszabásaihoz képest jelentős eltérések mutatkoztak. A szántóföldi növényeknél az „A” biztosítási típus minimumdíjai átlagosan 0,2 százalékponttal csökkentek, a maximumdíjak átlagosan 0,2 százalékponttal emelkedtek a 2016. évi díjtételekhez képest. A maximumdíjak esetében a legnagyobb emelkedés az egyéb szántóföldi növény és a rozs díjainál következett be (22-74 százalék), a minimumdíjaknál legjobban az egyéb szántóföldi növényeknél történt csökkenés (70. ábra).

Az ültetvénykultúráknál az „A” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei a körte esetében 5,2 százalékkal, az egyéb szőlőültetvényeké 4,4 százalékkal

emelkedtek, ugyanakkor a borszőlő díjtámogatott biztosítási díja több mint 6 százalékkal, az almáé 2 százalékkal csökkent 2017-ben. A kiegészítő díjtételek az alma és a körte kivételével 95-123 százalékkal emelkedtek a tárgyévben (71. ábra).

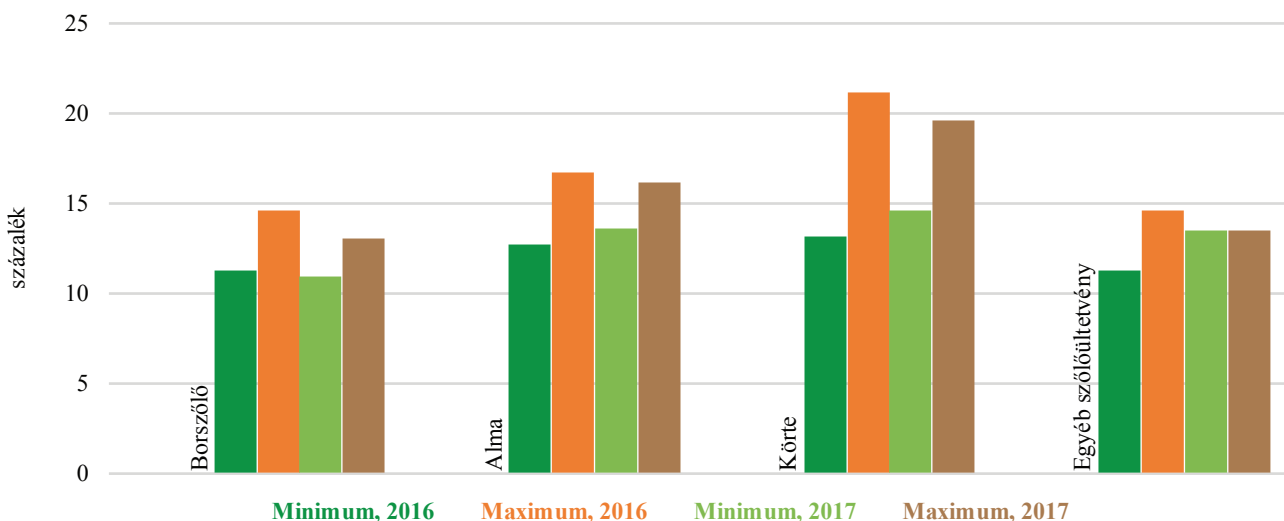
Az „A” biztosítási kategóriában a minimumdíjtételek átlagosan 8,9 százalékkal haladták meg az előző évit. A körténél 11,6, az almánál 6,9, az egyéb szőlőültetvénynél 20,0 százalékkal emelkedtek a biztosítás minimumdíjtételei, a borszőlőnél azonban 3,1 százalékos csökkenés következett be. A maximumdíjtételek mind a négy növénynél 3-11 százalékkal csökkentek, legjobban a borszőlőé (72. ábra).

71. ábra: Az ültetvénykultúrákra kötött „A” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2016–2017-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

72. ábra: Az „A” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2016–2017-ben a gyümölcsök esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

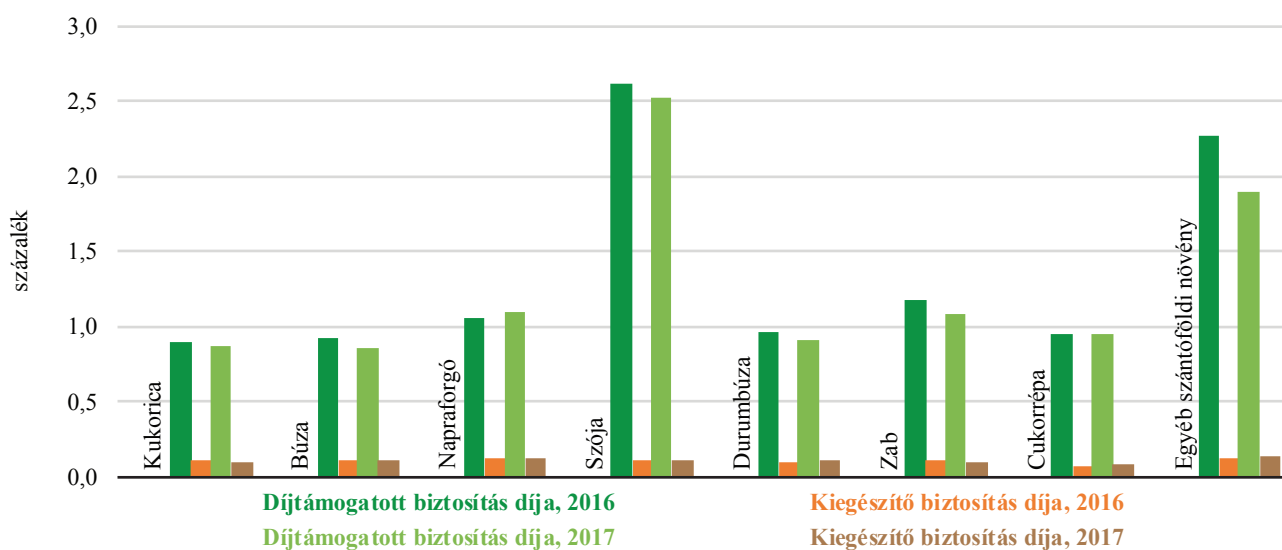
A „B” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei a napraforgónál 3,7 százalékkal növekedtek, a többi növénynél 3-16 százalékos mérséklődés történt. Legnagyobb mértékben az egyéb szántóföldi növények díja csökkent (-16,4 százalék), a nagy szántóterületen termesztett növények díjtételei 3-7 százalékkal maradtak el a 2016. évi értékektől. A kiegészítő díjtételek a kukorica, a búza, a szója és a zab kivételével összességében 1-7 százalékkal bővültek az előző évhez képest 2017-ben (73. ábra).

A „B” típusú biztosítások esetében a minimum- és a maximumdíjak jelentősen emelkedtek az előző évi díjté-

telekhez viszonyítva. A maximumdíjak a durumbúzánál és a cukorrépánál 1-5 százalékkal nőttek. A minimumdíjknál a napraforgónál, a szójánál és a cukorrépánál 1-4 százalékos emelkedés következett be, a többi növény esetében díjesés figyelhető meg (74. ábra).

A meggy, a szilva, az őszibarack és a ribiszke díjtámogatott biztosításának díjtételei a „B” biztosításnál 1-16 százalékkal emelkedtek az előző évihez képest. Legjelentősebben, 16,3 százalékkal a ribiszke alaptámogatásának díjtétele nőtt. Legnagyobb mértékben az egyéb gyümölcsfélék díjtétele esett, közel 20 százalékkal. A kiegészítő biztosítási díjknál változatosan ala-

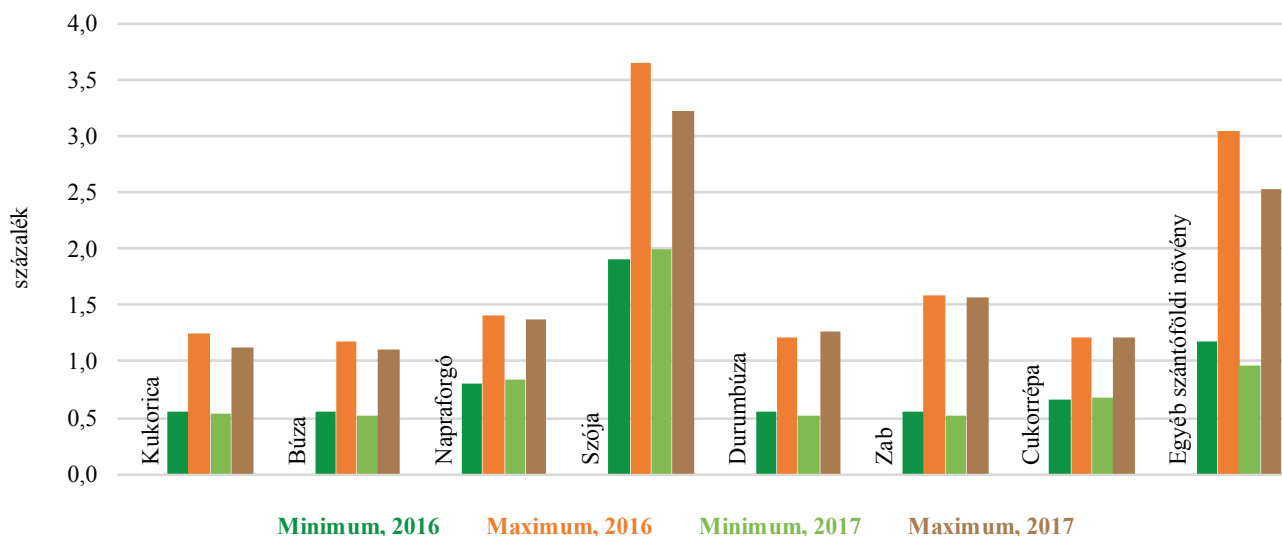
73. ábra: A „B” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2016–2017-ben a szántóföldi növények esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

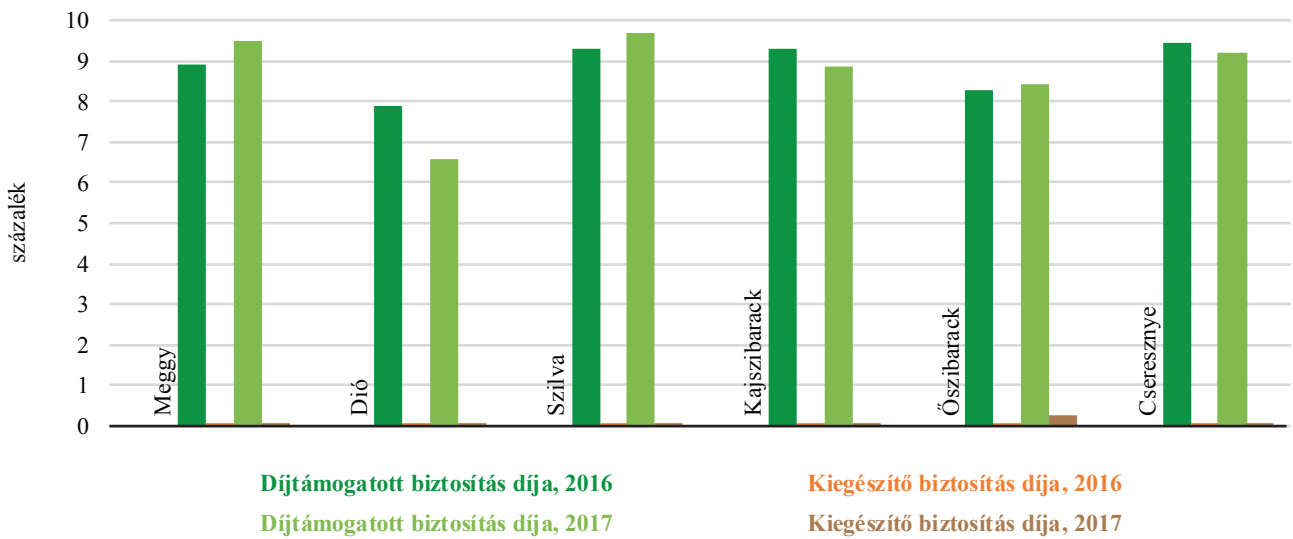
74. ábra: A „B” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2016–2017-ben a szántóföldi növények esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

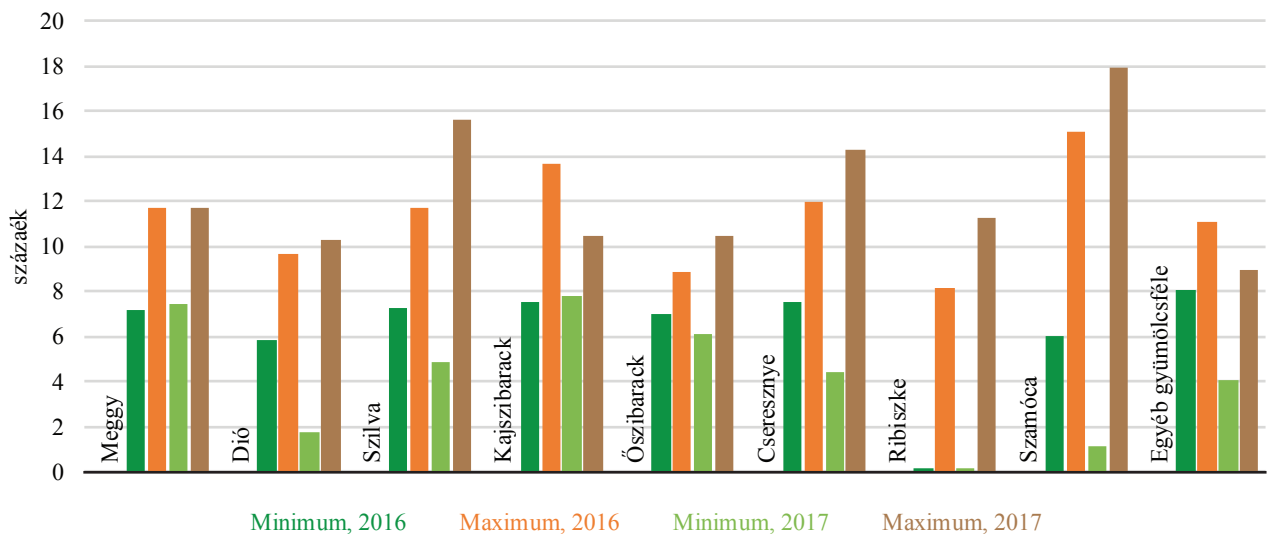
75. ábra: A „B” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2016–2017-ben a gyümölcsök esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

76. ábra: A „B” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2016–2017-ben a gyümölcsök esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

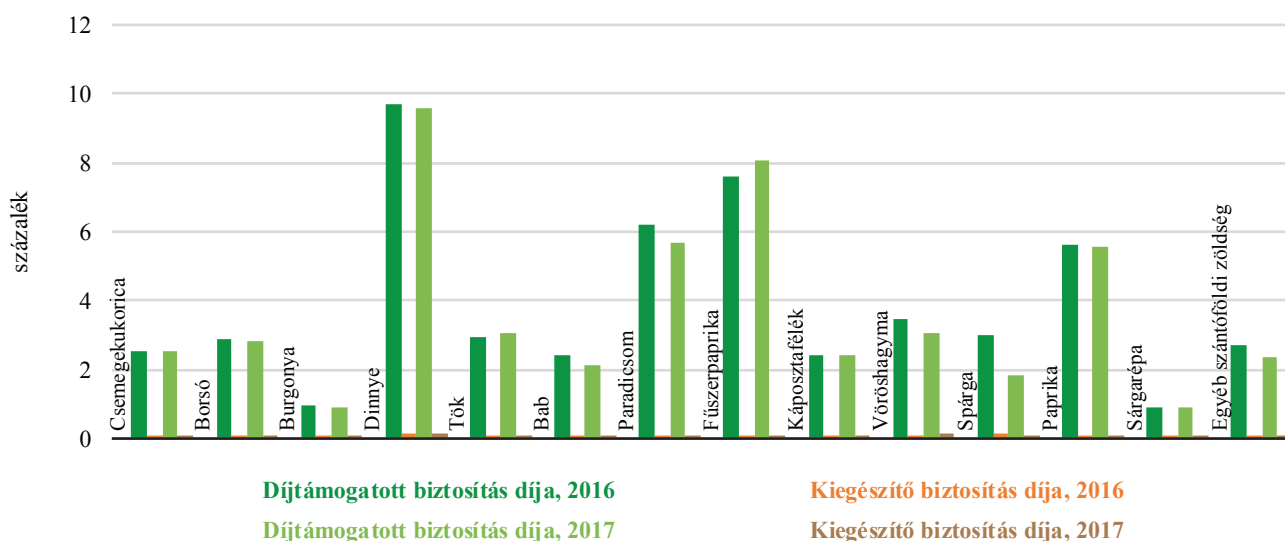
kult a kép, a legnagyobb mértékben, több mint négy-szeresére az őszibarack (+321,1 százalék) és az egyéb gyümölcsfélék (+6,7 százalék) kiegészítő biztosítási díja emelkedett. A többi gyümölcsféle esetében jelentős csökkenés következett be (75. ábra).

Az ültetvénykultúráknál a maximumdíjak a kajsziabarack és az egyéb gyümölcsfélék kivételével 2-4 százalékponttal nőttek az előző évihez képest. A minimumdíjknál inkább csökkenés következett be, kivéve a meggyénél, a kajsziabaracknál és a ribiszkenél, ahol 0,02-0,3 százalékpontos emelkedés történt (76. ábra).

A zöldségeknél a „B” típusú díjtámogatott biztosítások díjtételei egyes esetekben jelentősen megugrottak, más növényeknél jelentős csökkenés volt megfigyelhető. Legjelentősebb visszaesés a spárga díjtételeinél következett be (37,9 százalék). A kiegészítő díjak szintén a spárgánál csökkentek a legnagyobb mértékben, több mint 70 százalékkal az előző évihez képest (77. ábra).

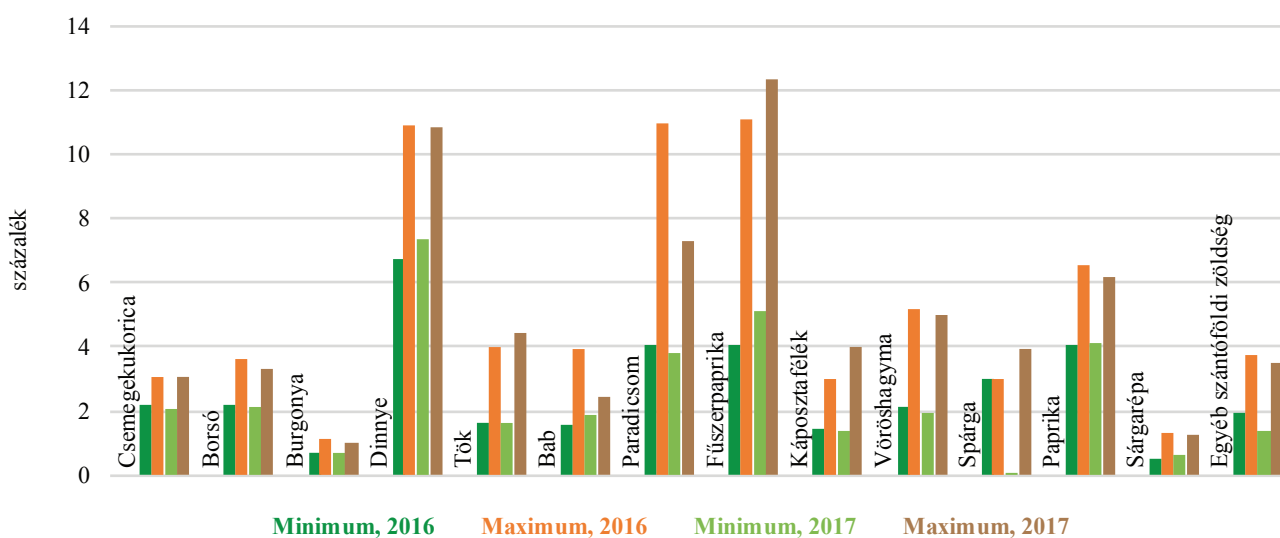
Bár a minimum- és maximumdíjtételek a zöldségeknél átlagosan 0,1-0,2 százalékponttal csökkentek az előző évihez képest, mégis néhány esetben jelentős

77. ábra: A „B” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2016–2017-ben a zöldségek esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

78. ábra: A „B” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2016–2017-ben a zöldségek esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerültek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

növekedés történt. A legnagyobb mértékben a tök, a fűszerpaprika, a káposztafélék és a spárga maximumdíjtélei emelkedtek 9-34 százalékkal. A minimumdí-

jak esetében a dinnye, a tök, a bab, a fűszerpaprika és a sárgarépa díja 1-30 százalékkal nőtt, a többi növénynél csökkenés figyelhető meg (78. ábra).

Executive Summary

Introduction

This publication reviews the achievements and the operation of the Hungarian agricultural risk management system in 2017. Our analysis can be of assistance to the system administrator, the Ministry of Agriculture (in case of any significant changes in the system), as well as being a point of reference for producers, insurance companies and associations. In the first part we review the regulatory background for 2017 and the typical weather phenomena in the current year. We value the results of Pillars 1 and 2 by districts, hazards, size classes and sectoral breakdowns. In addition, we analyse the changes in the subsidised insurance ('A', 'B', 'C' insurance) and the additional insurance fee separately. We summarise the events and the results of 2017 and make some suggestions for the coming years.

Methodology

In the evaluation of the agricultural risk management system in 2017, we mainly used the database of the system and the database of AKI's own insurance companies. The complex database is composed of three blocks, namely: (a) the compensation contribution; (b) the compensation benefit; (c) and insurance premia and compensation payments, and related data. The contribution and benefit data are collected and made available by the Hungarian State Treasury – for which we are thankful – as the responsible authority for these data sets under Pillar 1 of the compensation scheme. The third database is compiled by business insurers, and that is prepared by AKI.

The above-mentioned different aggregation levels of the publication index (which could in the future be avoided by harmonisation of data supply) made estimates in the disaggregation of farm-level data necessary. In the listed indices we had only farm level data for the compensation benefit. Size category decoupling did not happen according to the SME Act (there are no headcount, revenue data, for example) and is instead based on the area data in the Single Request. By micro-enterprises, we mean producers with less than 5 hectares, small businesses have 5-20 hectares, medium-sized enterprises have 20-200 hectares, and large enterprises have over 200 hectares.

Results

Farmers experienced average weather conditions in 2017. The most significant damage was caused by spring frost, snowstorms, drought and winter frost. Most of the damage affected arable and fruit crops. In 2017 a major change was introduced in the process of applying for compensation contribution as the criteria of the yield value decreasing by over 15% is to be realised in the case of cultivated crops instead of the farm level. This modification is intended to give payments to a wider range of producers.

The number of participating farmers went up from 73,543 in 2016 to 74,811 in 2017, an increase of 1.7 per cent in Pillar I. Compared to the previous year, the area covered by the compensation scheme declined for vegetables and increased slightly for arable and fruit crops. Fruit crops had the highest uptake, with an average insured area of more than 99 per cent of the total crop area. For arable crops and vegetables, the figures were 92.2 and 91.5 per cent respectively.

The number of applications eligible for compensation benefit increased by 29.0 percent while the claimed compensation benefit rose by 150.0 percent from HUF 4928 million in the previous year to HUF 7160 million. The share of the total benefit paid for spring frost was 31.6 per cent, for drought was 27.5 per cent and for hail was 20.7 per cent, while 13.7 per cent was paid for damage caused by heavy rain. Inland water, storm and winter frost damage accounted for 3.1, 1.6 and 1.6 per cent respectively of the total compensation benefit paid. For autumn frost damage and flood, the share of the benefit was 0.0 per cent of the total amount in 2017. Fruit crops, field vegetables and, arable crops received 48.1, 41.7 and 10.2 per cent respectively of the total annual compensation benefits.

As in the previous year, the micro-enterprises had the biggest loss ratio, which exceeded 550 per cent, while small businesses accounted for 300.0 per cent. Medium and large enterprises were less affected than in the previous year.

For Pillar 2, the number of holdings paying their subsidised insurance fee and the total fee increased considerably in 2017 compared to the previous year. The number of holdings with subsidised insurance increased by 30.0 per cent in 2017, thus premium revenue grew by 26.4 per cent from HUF 8.2 billion to HUF 10.4 billion.

The fee for each subsidised premium and supplementary insurance increased to a lesser extent compared to the previous year's growth but increased overall in all types. The 'A' type of subsidised premium increased by 55.6 per cent, while the 'B' type premium increased by 3.4 per cent. The growth rate was 23.7 per cent in the 'C' type in 2017. The fees for supplementary insurance increased all three categories, but mostly for the 'A' type (+29.9 percent), where the premium jumped from HUF 87.3 million to HUF 113.5 million in the current year. Growth rate was the highest in the 'A' type, and it became the most popular one for its total value as well as the sum (HUF 4.7 billion). The popularity of the 'A' type insurance and its rise have been the result of redistributing of the premium subsidies as well as it has been supported at a large scale.

In 2017, damage claims and compensation rates increased significantly compared to the previous year, due to the bad weather conditions such as hail, spring and winter frost and storms, which damaged arable and fruit crops. The largest changes in loss rates were for the 'B' and 'C' types of subsidised insurance, which means that the loss rates of the 'B' type exceeded by 46.8 per cent, and the loss rates of the 'C' type were more than 10 percent less than in the previous year.

Hail, storm and spring frost damage dominated in 2017. The biggest damage was caused by hail, here the compensation of subsidised premium and supplementary insurance exceeded 6.3 billion forints. This was followed by spring frost compensation of 888 million forints, followed by storm, winter frost, drought and other damage compensation of HUF133, 52, 39 and 25 million respectively.

The claims had been expected to exceed the available resources, so in 2017, as in the previous two years, it was necessary to redistribute the insurance premium subsidy. According to the information provided by the paying agency, the producers received compensation of 49 per cent of the insurance fee in the 'A' type, whereas in the 'B' type it was 34 per cent and the 'C' type 40 per cent. The penetration of arable crops increased by 2-5 per cent, and the area covered by the compensation scheme was 31-50 per cent in 2017. Penetrations of the fruit crops increased by 11.8 per cent compared to the previous year, and by 38.7 per cent for vegetables across all insurance types.

Overall, the fees of subsidised premium and supplementary insurance increased compared to the previous year, and the penetration of the insurance improved for all crops.

Kivonat

Az agrár-kockázatkezelési rendszer működésének értékelése 2017

Kemény Gábor (szerk.) és Lámfalusi Ibolya (szerk.)

Jelen kiadványunk a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer működését és eredményeit mutatja be a 2017-es évre vonatkozóan. A kárenyhítő juttatás igénylésében fontos változást jelent 2017-től, hogy a 15 százalékot meghaladó hozamérték-csökkenésnek, ami az igénylés feltétele, már nem üzemi szinten, hanem a termesztett növénykultúra esetében kell teljesülnie. A módosítás célja, hogy a termelők mind szélesebb köre részesülhessen kifizetésben. Átlagosnak mondható időjárási viszonyok mellett gazdálkodhattak a mezőgazdasági termelők 2017-ben. A legjelentősebb károkat a tavaszi fagy, a jégeső, az aszály és a téli fagy okozták. A károk zöme az ültetvénykultúrákat és a szántóföldi növénykultúrákat érintette. Az I. pillérben a termelők száma 1,7 százalékkal nőtt az előző évihez

képest. Az egyes ágazatokban a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a zöldségkultúrák esetében csökkent, a szántóföldi növénykultúrákban és az ültetvénykultúrákban kismértékben növekedett az előző évhez képest. A II. pillérben a díjtámogatott biztosítási díjat befizető gazdaságok száma és a befizetett díjak is jelentősen emelkedtek a 2016. évhez képest a tárgyévben. Megállapítható, hogy az országban a díjtámogatott biztosítások és kiegészítő biztosítások díjai nőttek az előző évihez képest, valamint a biztosítások penetrációja is összességében minden növénykultúra esetében javult. Mivel a támogatási igény ismét meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat, ezért az elmúlt három évhez hasonlóan a 2017. évi biztosítási díjtámogatás esetén is visszaosztás vált szükségessé.

Abstract

Evaluation of the operation of the agricultural risk management system, 2017

KEMÉNY, Gábor (ed.) and LÁMFALUSI, Ibolya (ed.)

This publication reviews the achievements and the operation of the Hungarian agricultural risk management system in 2017. In 2017 a major change was introduced in the process of applying for compensation contribution as the criteria of the yield value decreasing by over 15% is to be realised in the case of cultivated crops instead of the farm level. This modification is intended to give payments to a wider range of producers. Farmers experienced average weather conditions in 2017. The most significant damage was caused by spring frost, snowstorms, drought and winter frost. Most of the damage affected arable and fruit crops. The number of participating farmers went up 1.7 per cent of

in Pillar I in 2017. Compared to the previous year, the area covered by the compensation scheme declined for vegetables and increased slightly for arable and fruit crops. For Pillar 2, the number of holdings paying their subsidised insurance fee and the total fee increased considerably in 2017 compared to the previous year. Overall, the fees of subsidised premium and supplementary insurance increased compared to the previous year, and the penetration of the insurance improved for all crops. The claims had been expected to exceed the available resources, so in 2017, as in the previous two years, it was necessary to redistribute the insurance premium subsidy.

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet:	„B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2017-ben 71	7. melléklet:	B” típusú biztosítással lefedett területek 2017-ben 81
2. melléklet:	„B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2016-ban 72	8. melléklet:	„C” típusú biztosítással lefedett területek 2017-ben 82
3. melléklet:	Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma 73	9. melléklet:	„A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2017-ben 82
4. melléklet:	Felhőszakadókárra kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2017-ben 80	10. melléklet:	„B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2017-ben 83
5. melléklet:	Téli fagykára kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő) 80	11. melléklet:	„C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2017-ben 83
6. melléklet:	„A” típusú biztosítással lefedett területek 2017-ben 81	12. melléklet:	A „B” és „C” típusú biztosítások aránya veszélynemenként néhány főbb növénykultúra esetében 84
		13. melléklet:	Magyarország járási rendszere 84

1. melléklet: „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2017-ben

Megnevezés	Biztosított terület 2017-ben, ha				Díjbevétel 2017-ben, millió HUF			
	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Jégeső	675 179	3 261	38 084	716 524	2 008,9	319,6	833,5	3 162,0
Őszi fagy	5 847	0	1 028	6 875	11,1	0,0	7,3	18,4
Téli fagy	2 465	1	0	2 466	4,2	0,0	0,0	4,2
Tűz	518 542	2 376	18 802	539 720	80,7	6,3	9,2	96,2
Vihar	94 545	380	4 948	99 873	285,5	9,7	30,5	325,6
„B” típusú biztosítások összesen	677 128	4 282	38 202	719 612	2 390,3	335,6	880,4	3 606,3
„C” típusú biztosítások								
Aszály	1 286	77	9	1 372	6,5	0,5	0,1	7,1
Felhőszakadás	1 863	1 033	260	3 155	2,8	6,1	2,4	11,4
Jégeső	224 356	2 112	2 205	228 674	1 138,4	148,7	25,3	1 312,4
Mezőgazdasági árvíz	289	4	0	293	0,1	0,0	0,0	0,2
Őszi fagy	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tavaszi fagy	331	862	49	1 242	1,1	54,7	0,8	56,6
Téli fagy	4 811	0	0	4 811	30,5	0,0	0,0	30,5
Tűz	143 797	2 889	1 453	148 138	23,2	7,3	0,3	30,8
Vihar	45 239	403	529	46 171	217,0	4,2	1,8	223,1
„C” típusú biztosítások összesen	227 150	5 633	2 452	235 235	1 419,6	221,6	30,8	1 672,0

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

2. melléklet: „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2016-ban

Megnevezés	Biztosított terület 2016-ban, ha				Díjbevétel 2016-ban, millió HUF			
	Veszélynem	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák	Összesen	Szántóföldi növénykultúrák	Ültetvények	Zöldségkultúrák
„B” típusú biztosítások								
Jégeső	657 760	2 657	39 862	700 279	1 952,8	278,5	842,5	3 073,8
Őszi fagy	4 136	0	1 282	5 417	4,5	0,0	14,7	19,3
Téli fagy	3 774	3	0	3 778	7,6	0,1	0,2	7,9
Tűz	514 993	1 485	20 874	537 352	77,2	3,7	11,7	92,7
Vihar	83 783	249	4 576	88 608	260,6	3,9	29,5	293,9
„B” típusú biztosítások összesen	659 952	2 839	40 342	703 133	2 302,8	286,2	898,6	3 487,6
„C” típusú biztosítások								
Aszály	601	1	10	611	3,7	0,0	0,1	3,8
Felhőszakadás	728	296	84	1 108	1,4	1,1	0,5	3,1
Jégeső	205 930	1 859	1 875	209 663	935,0	137,2	24,5	1 096,7
Mezőgazdasági árvíz	113	0	72	185	0,1	0,0	0,1	0,2
Őszi fagy	2	0	0	2	0,0	0,0	0,0	0,0
Tavaszi fagy	127	286	0	413	0,6	15,6	0,0	16,2
Téli fagy	2 857	3	0	2 860	18,8	0,1	0,0	18,9
Tűz	144 120	1 010	1 123	146 253	20,3	2,1	0,3	22,7
Vihar	42 258	199	197	42 655	182,0	6,8	1,7	190,4
„C” típusú biztosítások összesen	207 485	2 605	2 031	212 121	1 161,9	162,9	27,2	1 352,0

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma

Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
KAL17	Őszi árpa	Szántóföldi kultúra	Árpa
KAL18	Tavaszi árpa	Szántóföldi kultúra	Árpa
KAL11	Tavaszi tönkebúza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL10	Őszi tönkebúza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL09	Tavaszi novum búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL08	Őszi novum búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL07	Tavaszi tönkölybúza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL06	Őszi tönkölybúza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL01	Őszi búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL13	Tavaszi alakor búza	Szántóföldi kultúra	Búza
KAL12	Őszi alakor búza	Szántóföldi kultúra	Búza
CUK01	Cukorrépa	Szántóföldi kultúra	Cukorrépa
DVI02	Dohány – Virginia	Szántóföldi kultúra	Dohány
DBU01	Dohány – Burley	Szántóföldi kultúra	Dohány
KAL05	Tavaszi durumbúza	Szántóföldi kultúra	Durumbúza
KAL04	Őszi durumbúza	Szántóföldi kultúra	Durumbúza
AGF19	Fűszerkömény	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF20	Citromfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF21	Bazsalikom	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF22	Rozmaring	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF23	Lestyán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF24	Szöszös ökörfarkkóró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF25	Anyarozs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF26	Kapor	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF28	Ánizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF29	Borsikafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF30	Koriander	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF31	Máriatövis	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF32	Kerti kakukkfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF33	Sáfrányos szeklice	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF35	Orvosi zsálya	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF36	Kerti ruta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF37	Ánizsízóp	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF38	Ánizsmenta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF39	Bíbor kasvirág (Echinacea)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF40	Cickafark	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF41	Oregánó (szurokfű)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF44	Borágó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF47	Gyermekláncfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF48	Jázminkakóca (stevia)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
EFU01	Energiafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
EGY01	Egyéb szántóföldi termelt növény	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR01	Lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR02	Lucerna erjesztett takarmány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR03	Lucerna zöldtakarmány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR04	Komlós lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR05	Sárkerek lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR06	Tarkavirágú lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
FOR09	Vöröshere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR10	Bíborhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR11	Fehérhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR12	KorcsHERE (svédHERE)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR13	Perzsahere (fonákHERE)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR14	Alexandriai here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR15	Lódi lóhere	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR23	Sárgavirágú somkóró (orvosi somkóró)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR24	Fehérvirágú somkóró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR25	Takarmánybaltacim	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR27	Szarvaskerep	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR28	Nyúlzapuka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR29	Szeradella	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR30	Koronás baltavirág	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR32	Réparepce	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR33	Tifon	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR34	Tarlórépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR35	Takarmányrépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR36	Csicsóka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR37	Murokrépa	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR38	Tarka koronafürt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR39	Görög széna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR40	Keleti kecskeruta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR41	Mézontófü (Facélia)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR56	Füves lucerna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR57	Füves here	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR58	Takarmánymályva	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR59	Szilfium	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
FOR60	Lósóska	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
VEG07	Takarmánykáposzta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
SZI01	Sziki kender	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
RIZ03	Rizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL30	Szegletes lednek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL27	Pannonbükköny	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL26	Szöszösbükköny	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL25	Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL23	Kékvirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL22	Kékvirágú édes csillagfürt (takarmánycélra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL21	Kékvirágú édes csillagfürt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL20	Sárgavirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL19	Sárgavirágú édes csillagfürt (takarmánycélra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL18	Sárgavirágú édes csillagfürt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL17	Fehérvirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL16	Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmánycélra)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL15	Fehérvirágú édes csillagfürt	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL06	Tavaszi takarmányborsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL03	Őszi takarmányborsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PIL02	Mezei borsó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
ABE01	Abesszin (etiópai) mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ23	Zöld Pántlikafű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ22	Magyar rozsnok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ21	Veresnadrág csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ20	Réti komócsin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ19	Gumós komócsin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ18	Vörös csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ17	Réti csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ11	Réti perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF02	Angyalgyökér	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF03	Kamilla	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF05	Digitalis	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF06	Tárnics	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF07	Izsóp	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF08	Jázmin	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF09	Levendula	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF10	Majoranna	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF11	Menta	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF12	Meténg	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF13	Utifű (Psyllium)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF14	Sáfrány	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF15	Körömvirág	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF17	Macskagyökérfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
AGF18	Tárkony	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KEN01	Kender	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KEV01	Keverék kultúra	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ13	Sovány perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ01	Ebtippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ02	Óriás tippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ03	Fehér tippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ04	Cérnatippán	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ05	Francia perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ06	Csenkeszperje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ07	Olasz perje (szálkás perje)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ08	Angol perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ09	Hibrid perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ10	Ligeti perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ12	Mocsári perje	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND06	Szezám	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND07	Olajlen	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND08	Rostlen	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND09	Földimogyoró	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND11	Fehér mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND12	Fekete mustár	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND13	Ricinus	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND14	Mák	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND16	Olajretek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND18	Takarmányretek	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény

3. melléklet: **Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)**

Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
IND19	Négermag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND20	Vadrepce	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND21	Gomborka	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ16	Juhcsenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND24	Hibrid napraforgó	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL02	Tavaszi búza	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ15	Nádképu csenkesz	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
PAZ14	Csomós ebír	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL24	Silókukorica	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL25	Hibrid kukorica	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL28	Pohánka (Hajdina)	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL29	Mohar	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL30	Cukorcirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL31	Seprűcirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL32	Szemescirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL33	Silócirok	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL34	Szudáni cirokfű	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL35	Indiánrizs	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL36	Termesztett köles	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL37	Indiai köles	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL38	Fénymag	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
KAL39	Fekete zab	Szántóföldi kultúra	Egyéb szántóföldi növény
IND03	Őszi káposztarepce	Szántóföldi kultúra	Káposztarepce
IND04	Tavaszi káposztarepce	Szántóföldi kultúra	Káposztarepce
KAL21	Kukorica	Szántóföldi kultúra	Kukorica
IND23	Napraforgó	Szántóföldi kultúra	Napraforgó
KAL16	Évelő rozs	Szántóföldi kultúra	Rozs
KAL15	Rozs	Szántóföldi kultúra	Rozs
IND01	Szójabab	Szántóföldi kultúra	Szója
KAL26	Tavaszi tritikálé	Szántóföldi kultúra	Tritikálé
KAL27	Őszi tritikálé	Szántóföldi kultúra	Tritikálé
KAL20	Őszi zab	Szántóföldi kultúra	Zab
KAL19	Tavaszi zab	Szántóföldi kultúra	Zab
HAG01	Hagyományos gyümölcsös – alma	Ültetvény	Alma
ULT01	Alma	Ültetvény	Alma
ULT19	Minőségi borszőlőültetvény	Ültetvény	Borszőlő
HAG17	Hagyományos gyümölcsös – cseresznye	Ültetvény	Cseresznye
ULT17	Cseresznye	Ültetvény	Cseresznye
ULT08	Dió	Ültetvény	Dió
HAG08	Hagyományos gyümölcsös – dió	Ültetvény	Dió
FRU18	Berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG07	Hagyományos gyümölcsös – naspolya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG09	Hagyományos gyümölcsös – mogyoró	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT31	Fekete eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT21	Füge	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT26	Csipkebogyó	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT27	Kivi	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT28	Egyéb ültetvény	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle

3. melléklet: **Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)**

Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
ULT32	Fekete berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT12	Vegyes gyümölcsös	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT11	Szelidgesztenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT10	Mandula	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG25	Hagyományos gyümölcsös – fehér eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG26	Hagyományos gyümölcsös – fekete eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU11	Szeder	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT09	Mogyoró	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT07	Naspolya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU12	Tüske nélküli szeder	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU13	Yosta (rikő)	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU14	Homoktövis	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU15	Fekete bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU16	Egyéb bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU17	Áfonya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG10	Hagyományos gyümölcsös – mandula	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG11	Hagyományos gyümölcsös – szelidgesztenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG12	Hagyományos gyümölcsös – vegyes	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT30	Fehér eperfa	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG18	Hagyományos gyümölcsös – birs	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG19	Hagyományos gyümölcsös – nektarin	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG20	Hagyományos gyümölcsös – bodza	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG21	Hagyományos gyümölcsös – homoktövis	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG22	Hagyományos gyümölcsös – áfonya	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
ULT18	Birs	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG23	Hagyományos gyümölcsös – berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU09	Piszke	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
FRU08	Málna	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
HAG24	Hagyományos gyümölcsös – fekete berkenye	Ültetvény	Egyéb gyümölcsféle
KOM01	Komló	Ültetvény	Egyéb szántóföldi növény
ULT29	Csemeszőlő-ültetvény	Ültetvény	Egyéb szőlőültetvény
ULT20	Egyéb borszőlőültetvény	Ültetvény	Egyéb szőlőültetvény
ULT04	Kajszibarack (sárgabarack)	Ültetvény	Kajszibarack
HAG04	Hagyományos gyümölcsös – kajszibarack (sárgabarack)	Ültetvény	Kajszibarack
ULT15	Körte	Ültetvény	Körte
HAG15	Hagyományos gyümölcsös – körte	Ültetvény	Körte
ULT16	Meggy	Ültetvény	Meggy
HAG16	Hagyományos gyümölcsös – meggy	Ültetvény	Meggy
ULT03	Őszibarack	Ültetvény	Őszibarack
HAG03	Hagyományos gyümölcsös – őszibarack	Ültetvény	Őszibarack
ULT05	Nektarin	Ültetvény	Őszibarack
FRU05	Ribiszke	Ültetvény	Ribiszke
FRU04	Földieper (szamóca)	Ültetvény	Szamóca
ULT06	Szilva	Ültetvény	Szilva
HAG06	Hagyományos gyümölcsös – szilva	Ültetvény	Szilva
PIL13	Zöldbab	Szántóföldi zöldség	Bab
PIL09	Lóbab (Disznóbab)	Szántóföldi zöldség	Bab

3. melléklet: **Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)**

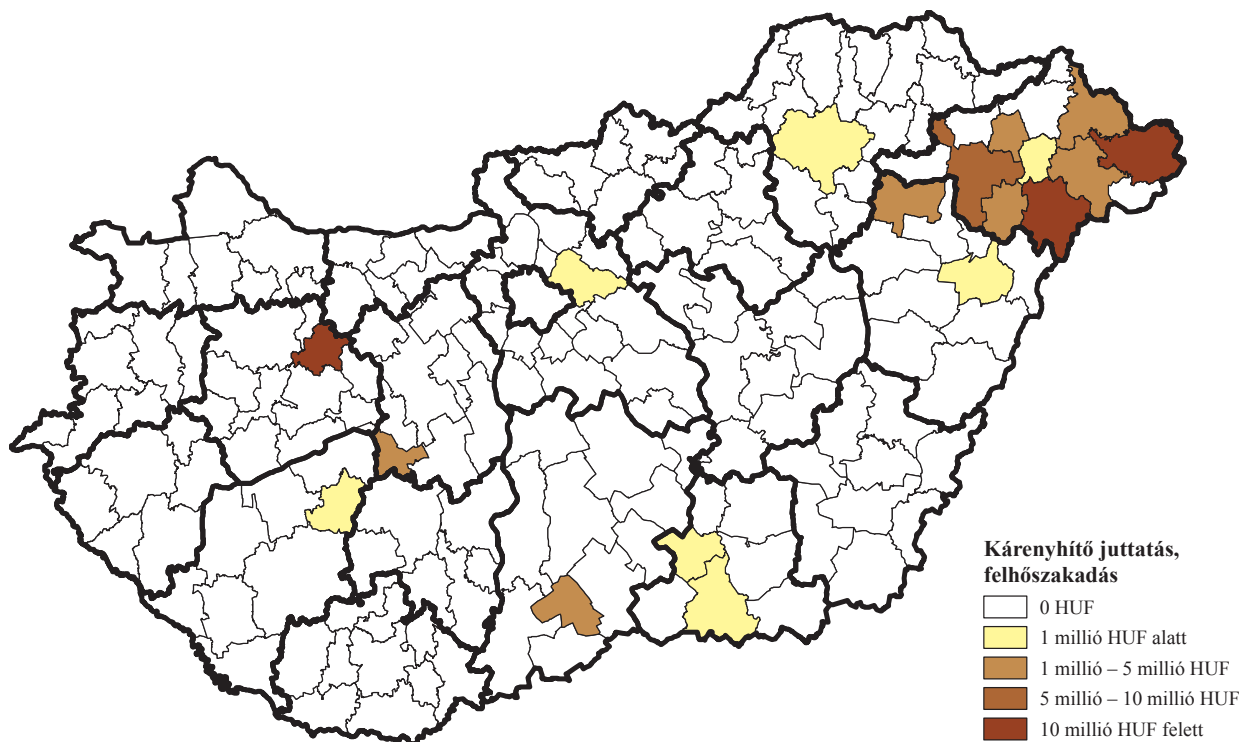
Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
PIL12	Szárazbab	Szántóföldi zöldség	Bab
PIL01	Cukorborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL04	Őszi zöldborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL05	Szárazborsó (Sárgaborsó)	Szántóföldi zöldség	Borsó
PIL07	Tavaszi zöldborsó	Szántóföldi zöldség	Borsó
BUR01	Burgonya	Szántóföldi zöldség	Burgonya
KAL23	Csemegekukorica	Szántóföldi zöldség	Csemegekukorica
FRU03	Sárgadinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
FRU02	Tökre oltott görögdinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
FRU01	Görögdinnye	Szántóföldi zöldség	Dinnye
VEG52	Egyéb zöldség	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG51	Mezei csibehúr	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG50	Újzélendi spenót	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG49	Pasztinák	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG48	Torma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG47	Feketegyökér	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL11	Futóbab	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG46	Cékla	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG03	Bimbóskele	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
KAL22	Pattogatni való kukorica	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND15	Retek	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG55	Borsmustár (rukkola)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG54	Batáta (édesburgonya)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG02	Brokkoli	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL14	Homoki bab	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG39	Olajtök	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG35	Padlizsán (Tojásgyümölcs)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG34	Uborka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG32	Zsázsa	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG31	Galambbegysaláta	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG30	Édeskömény	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG29	Rebarbara	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG27	Petrezselyemlevél	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG26	Petrezselyemgyökér (fehérrépa)	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL24	Lencse	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG25	Spanyol articsóka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG24	Articsóka	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG22	Spenót	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
PIL29	Csicseriborsó	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG21	Sóska	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG20	Endívia	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG19	Fejes saláta	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG18	Metélőhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG17	Lilahagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG13	Tavaszi fokhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG12	Őszi fokhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG11	Póréhagyma	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG10	Zeller	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Hasznosítási kód 2016	Növénykultúra	MKR-kategória	Növénykategória
VEG09	Kínai kel	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG08	Karalábé	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
IND22	Cikória	Szántóföldi zöldség	Egyéb szántóföldi zöldség
VEG44	Fűszerpaprika	Szántóföldi zöldség	Fűszerpaprika
VEG04	Fejes káposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG01	Karfiol	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG05	Kelkáposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG06	Vöröskáposzta	Szántóföldi zöldség	Káposztafélék
VEG43	Paprika	Szántóföldi zöldség	Paprika
VEG33	Paradicsom	Szántóföldi zöldség	Paradicsom
VEG45	Sárgarépa	Szántóföldi zöldség	Sárgarépa
VEG23	Spárga	Szántóföldi zöldség	Spárga
VEG42	Cukkini	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG41	Spárgatök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG40	Csillagtök/patiszon	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG38	Káposztafélék	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG36	Főzőtök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG37	Sütőtök	Szántóföldi zöldség	Tök
VEG15	Őszi vöröshagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
VEG14	Csemegehagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma
VEG53	Tavaszi vöröshagyma	Szántóföldi zöldség	Vöröshagyma

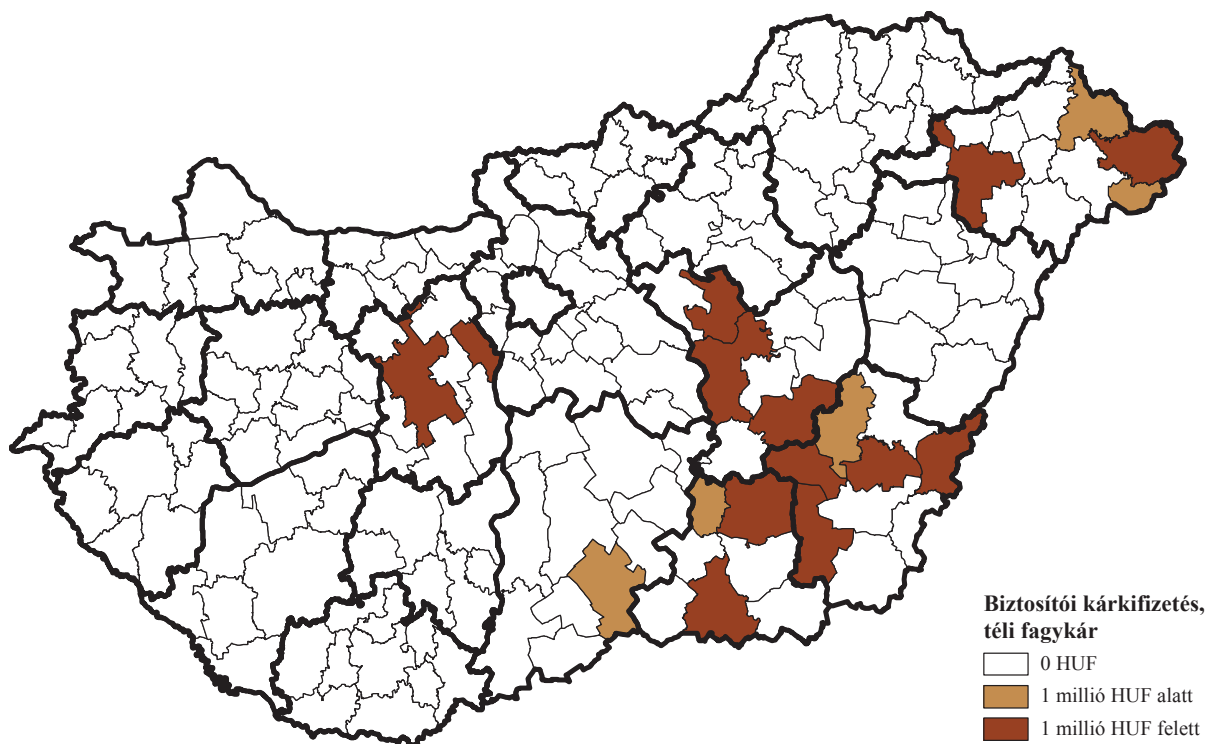
Forrás: Saját szerkesztés, AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztálya

4. melléklet: Felhőszakadókra kifizetett kárenyhítő juttatás összege járásonként 2017-ben

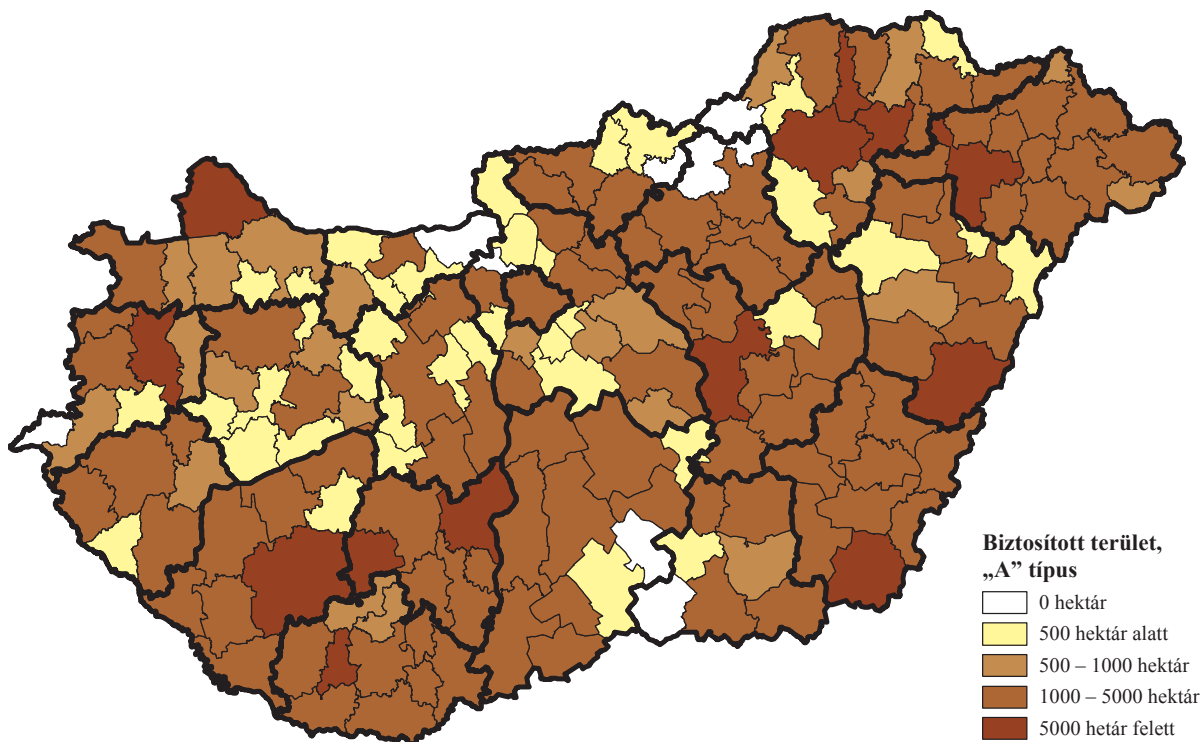
Forrás: MÁK-adatok alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

5. melléklet: Téli fagykára kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2017-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

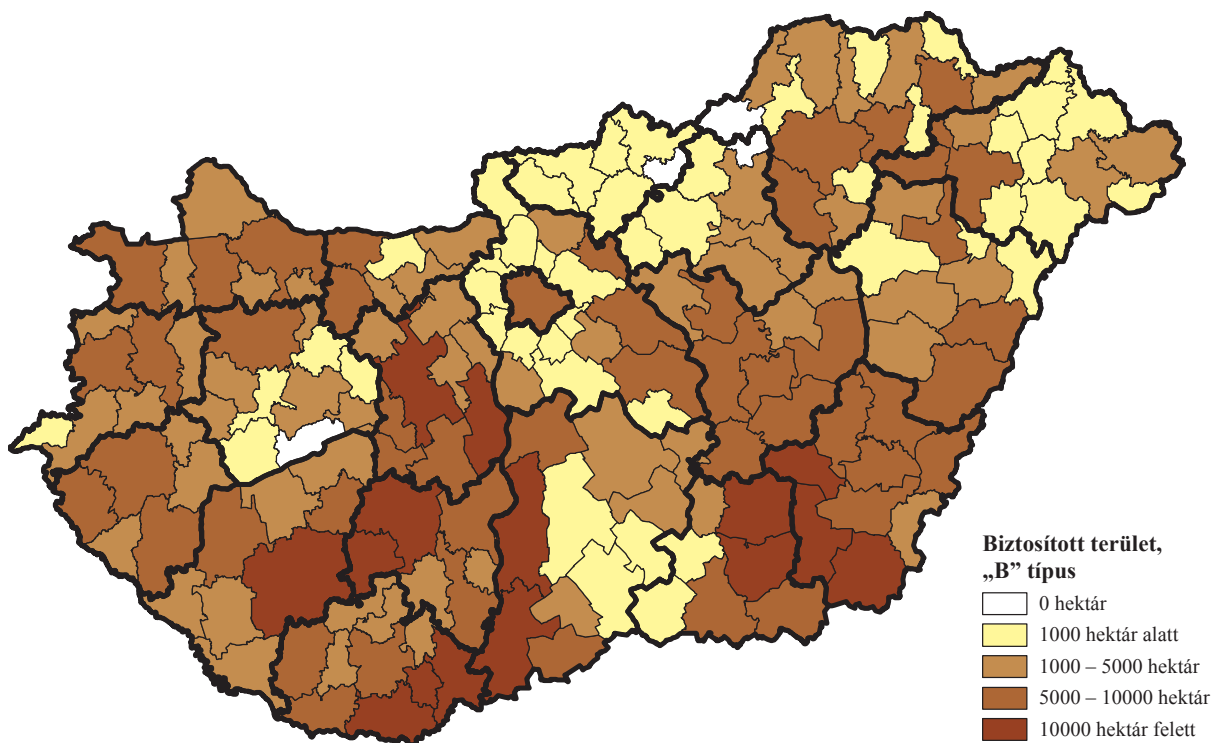
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

6. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett területek 2017-ben

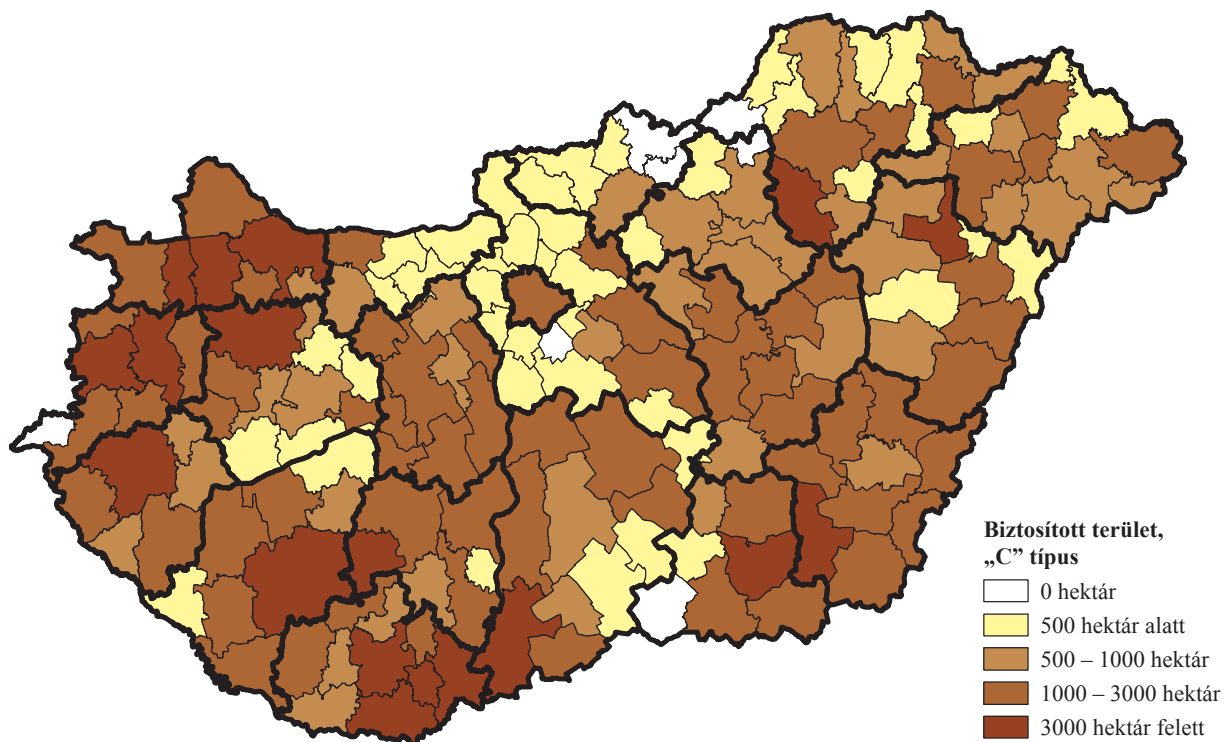
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

7. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett területek 2017-ben

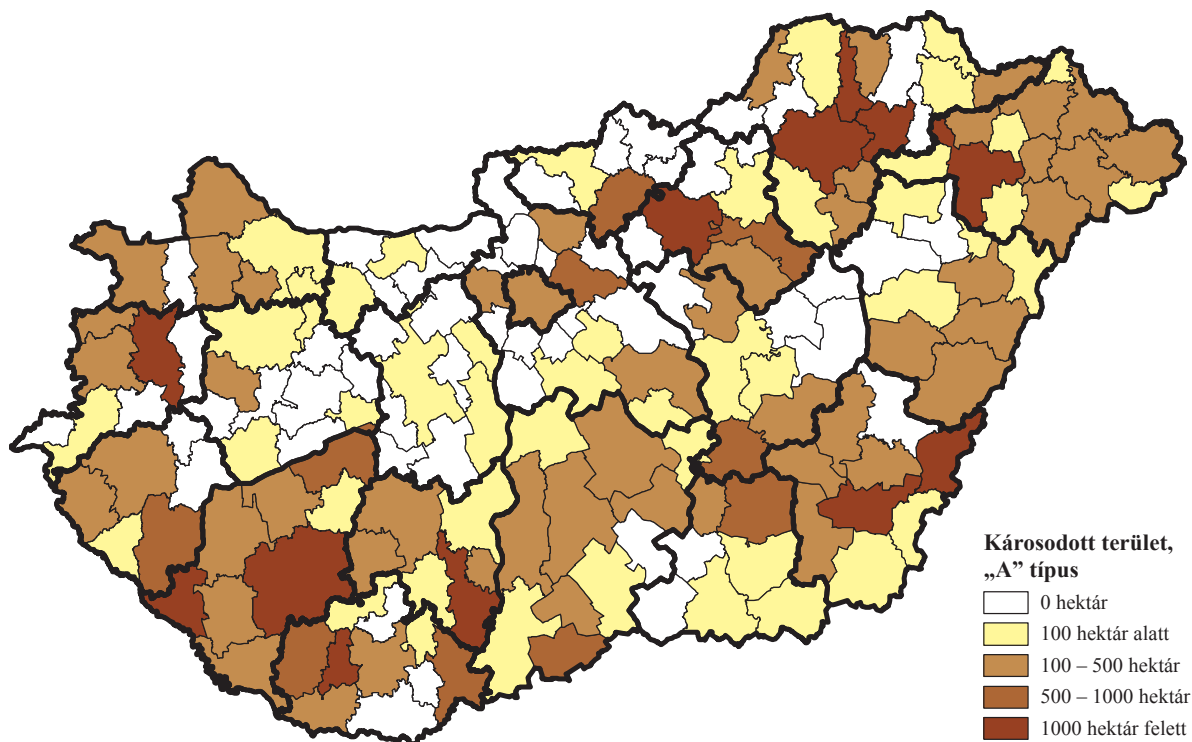
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

8. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett területek 2017-ben

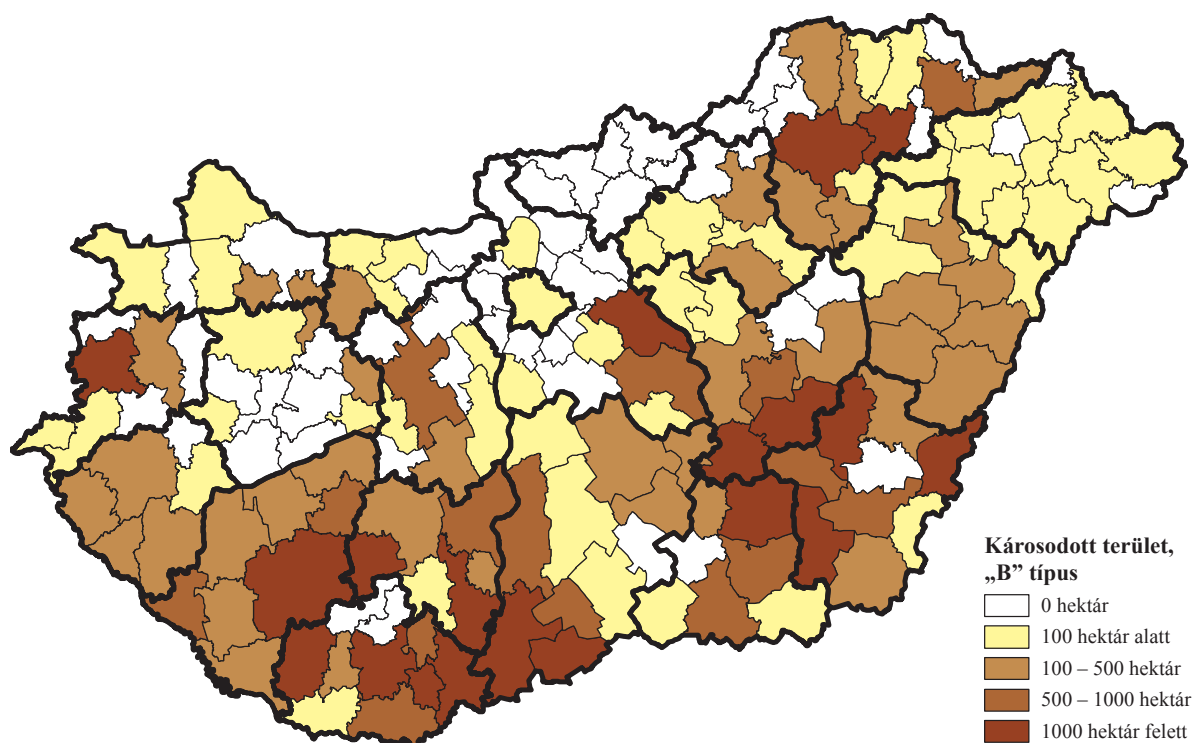
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

9. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2017-ben

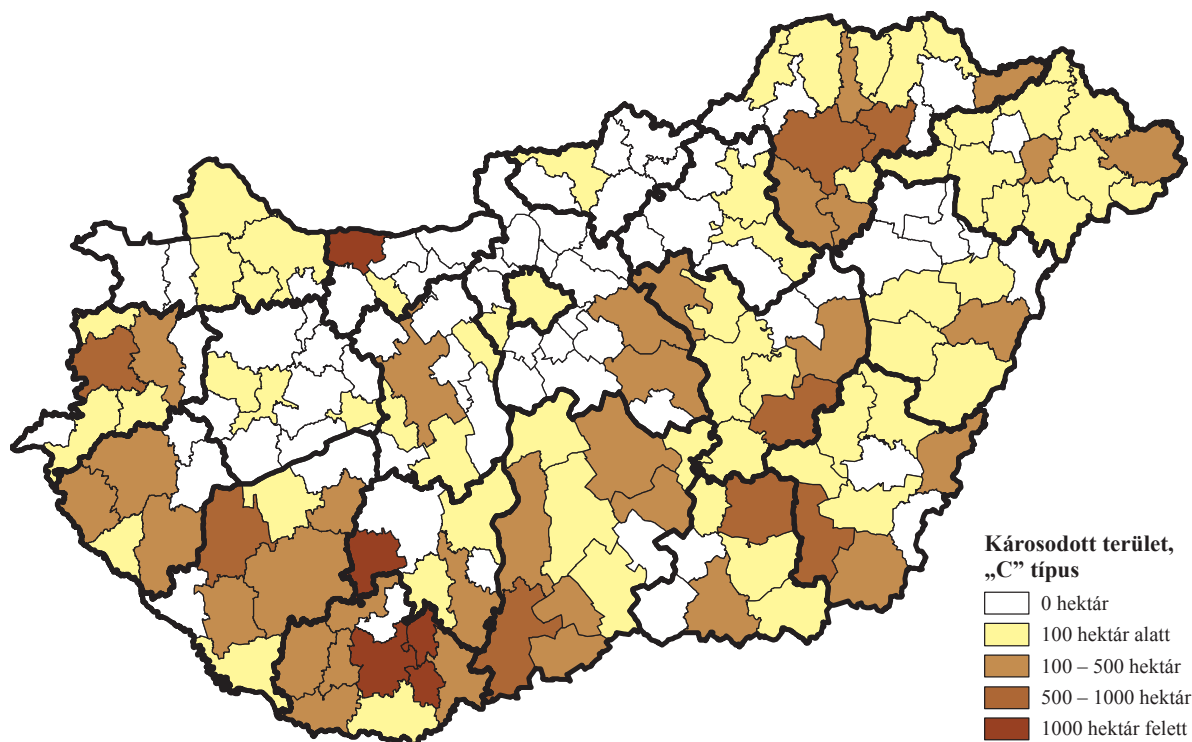
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

10. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2017-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

11. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2017-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Adatelemzési és Térinformatikai Kutatások Osztályán

